

GRETA

İnsan Ticaretine Karşı Eylem

Uzmanlar Grubu

GRETA(2014)13

**Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi'nin uygulanmasına
dair tarafların değerlendirmelerine yönelik anket**

İkinci değerlendirme turu

6 Mayıs 2014 tarihinde İnsan Ticaretine Karşı Eylem Uzman Grubu (GRETA)
tarafından kabul edilmiştir

Avrupa Konseyi Sekreterliđi
İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi
(GRETA ve Taraflar Komitesi)
Avrupa Konseyi
F- 67075 Strazburg Cedex
Fransa
+ 33 (0)3 90 21 52 54

trafficking@coe.int

<http://www.coe.int/trafficking>

Giriş

İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin 38. maddesinin 1. paragrafına göre, GRETA, turlara bölünmüş bir prosedürü takip ederek Sözleşme'nin uygulanmasını değerlendirmektedir. Her turun başında, GRETA, değerlendirme prosedürünün dayandığı belirli hükümleri seçmektedir.

GRETA, Sözleşme'nin iki değerlendirme turunun 15 Mayıs 2014 tarihinde başlamasını kararlaştırmıştır. İkinci değerlendirme turuyla ilgili olarak, GRETA, ilk değerlendirme turunu GRETA tarafından onaylanmış zaman çizelgesini takip ederek tamamlamış tüm taraf devletlere gönderilmek üzere bir anket benimsemiştir. Taraf devletlerden söz konusu anketin gönderildiği tarihten sonraki beş ay içerisinde bu ankete bir yanıt vererek GRETA'ya iletmesi talep edilmiştir.

Her bir taraf devletin Sözleşme uygulamasına ilişkin genel bir değerlendirme sunan ilk izleme turunun ardından, GRETA, insan ticaretini önleme, insan ticareti mağdurlarının haklarının korunması ve insan tacirlerinin kovuşturulmasına dair yasama, politika tedbirleri ile pratik önlemlerin etkisini ikinci değerlendirme turu esnasında incelemeye karar vermiştir. İnsan ticaretine karşı eyleme yönelik insan hakları temelli bir yaklaşımın benimsenmesi, bu yeni değerlendirme turunun merkezinde yer almaktadır. Buna ek olarak, insan ticaretindeki yeni eğilimleri ve çocukların insan ticaretine karşı hassasiyetlerini ele almak üzere alınan tedbirlere özellikle dikkat edilmiştir. GRETA, esas olarak bu hususlarla ilgili Sözleşme hükümlerini seçmiştir.

Ankete verilen yanıt, Avrupa Konseyi'nin resmi dillerinden birinde (İngilizce veya Fransızca) ve tercihen orijinal dilde de sunulmalıdır. Ankete verilen yanıt, GRETA'nın ilk değerlendirme raporundan itibaren Sözleşme uygulamasına dair ilgili tüm bilgileri içermelidir. Özellikle, uygulama ve alınan yasal ve diğer tedbirlerin etkisi vurgulanmalıdır. Uygun hallerde, gereksiz tekrarı önlemek amacıyla, yanıt, GRETA'nın ilk değerlendirme raporunda yapılan tekliflerin uygulanmasına ilişkin Taraflar Komitesi'nin tavsiyesine uymak üzere alınan tedbirlerle ilgili ulusal makamlar tarafından sunulan raporda bulunan bilgilere işaret edebilir.

Taraf devletler, anket yanıtında bahsi geçen ilgili mevzuat, yönetmelik ve içtihat kopyalarını veya özetlerini (yanıta ek olarak) sunmalıdır. Bu kopyalar/özetler, orijinal dilde ve uygun hallerde Avrupa Konseyi'nin resmi dillerinden birinde de sunulmalıdır.

Sağlanan bilgilerin olabildiğince kapsamlı olmasını sağlamak üzere, çeşitli paydaşlarla ve sivil toplum temsilcileriyle ankete verilen yanıtların hazırlığında etkili bir şekilde iştişare edilmelidir.

A. Follow-up questions

1. Please provide information on developments since GRETA's first evaluation report on your country in the following areas:

- **the main forms of trafficking in human beings (THB) and emerging trends observed in your country (for example, any new types or sectors of exploitation, recruitment methods, countries of origin or destination of the victims);**

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak Türkiye’de insan ticareti sömürü türlerine bakıldığında geçmiş yıllarda olduğu gibi ilk sırayı cinsel sömürü daha sonrasında ise işgücü/emek sömürüsünün aldığı görülmektedir. Fakat özellikle pandemi süreci sonrası suçta daha çok online platformlar kullanılarak mağdurların elde edildiği ve özellikle eğlence mekanları, güzellik merkezleri gibi alanlardan kişilere ait özel evler ve oteller gibi tespiti daha zor yerlerde suçun işlendiği ve ayrıca Türkiye’ye getirilen yabancıların ev hizmetleri, yaşlı ve çocuk bakımı ya da cinsel sömürü amaçlı orta doğu ülkelerine götürülmek üzere transit ülke olarak kullanıldığı görülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından;

- Sosyal medya platformları üzerinden (facebook, instagram ve arkadaşlık siteleri vb.) üzerinden tanışmak ve arkadaşlık kurmak suretiyle kendilerine güven duyulmasını sağlayarak yerli/yabancı uyruklu kadınları; garson, temizlikçi, otel görevlisi, çocuk bakıcılığı, güzellik uzmanlığı, yurtdışında çalışma, evlilik veya eğitim imkânı gibi söylem ve ilanlarla cazip iş teklifi ve gelecek vaat ederek kandırmak suretiyle, seyahat masraflarını karşılayarak Türkiye’ye ya da buldukları şehire gelmelerini sağlayıp, akabinde borçlandırma suretiyle fuhuşa zorladıkları,
- Yasadışı yollardan Türkiye’ye giriş yapan düzensiz göçmenleri, yurt dışına göndermek vadiyle kandırarak, üzerlerindeki paraları ve değerli eşyaları alarak zorla alıkoymak suretiyle ailelerinden para istedikleri ve esarete tabi tuttukları,
- İnsan tacirlerinin genellikle yabancı uyruklu kadınlarla evli oldukları, bekar olanların ise yabancı uyruklu kadın/kadınlar ile aynı evde yaşayıp eşi veya sevgilisi olarak gösterdikleri, bu kadınları ülkelerinden başka kadınları kandırarak fuhuş yaptırmak için temin etmek amacıyla kullandıkları,
- İkamet adreslerini aynı bölge içerisinde sık aralıklarla değiştirdikleri, himayelerinde bulunan kadınları, kendi ikamet adreslerinin yakınında kiraladıkları başka evlerde barındırdıkları ve bu evleri sık sık değiştirdikleri,
- Kendi üzerlerine kayıtlı olmayan, yabancı şahıslar adına düzenlenmiş hatları kullandıkları, fuhuş için müşteri temininde eskort sitelerine bu telefonla arkadaşlık ilanı verdikleri,
- Genel olarak üzerlerine kayıtlı mal varlıklarının bulunmadığı, suçtan elde ettikleri parayı banka hesaplarına yatırmadıkları, bankalarda hesaplarının olmadığı veya olan hesaplarında yüksek miktarda para tutmadıkları, suçtan elde ettikleri mal varlıklarını, genellikle yakınları adına kaydettirdikleri,
- Mağdurlara, gerçekte olmadığı halde, kolluk personeli ile aralarının iyi olduğunu, şikâyet etmeleri halinde kolluğun kendilerine yardımcı olmayacağını ifade ederek, bunu tehdit ve baskı aracı olarak kullandıkları, mağdurlara kollukla samimi olduklarını göstermek ve böyle bir izlenim bırakmak amacıyla, çeşitli bahanelerle ve gereksiz yere jandarma veya polis karakollarına geldikleri

- Çocukları sömüren PKK/YPG terör örgütü mensupları ile işbirlikçilerinin Türk Ceza Kanununun 80'inci maddesinde tanımlanan "insan ticareti" suçundan da yargılanmalarına yönelik başlattığımız "İnsan Ticareti Suçunu İşleyen Terör Örgütü" konulu çalışma kapsamında, 2021 yılında bu güne kadar icra edilen (22) operasyonda, (23) çocuk mağdur kurtarılmış, (143) insan taciri hakkında yasal işlem başlatılmıştır.

Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) istatistikleri incelendiğinde sömürü türleri kapsamında cinsel sömürü ilk sırada yer almasına rağmen ikinci sırada yer alan iş gücü sömürüsünün toplam mağdur sayısına oranının son yıllarda arttığı gözlemlenmiştir. [2019 (%25,6), 2020 (%25,9), 2021 (%38,7), 2022 (%39,9)] Aynı zamanda uyruk dağılımları incelendiğinde son yıllarda Suriye [2019 (%17,2), 2020 (%56,4), 2021 (%32,9), 2022 (%33,3)] ve Türkiye Cumhuriyeti [2019 (%0,9), 2020 (%3,9), 2021 (%11), 2022 (%10,7)] vatandaşlarının toplam mağdur sayısına oranlarının arttığı gözlemlenmiştir.

GİB koordinasyonunda gerçekleştirilen eğitim ve farkındalık faaliyetleri sayesinde özellik son 3 yılda Türkiye'de tanımlanan Türk vatandaşı mağdur sayısında belirgin bir artış gözlemlenmektedir. 2019 yılında Türk vatandaşı 2 kadın biri cinsel sömürü diğeri işgücü sömürüsünden tanımlanmıştır. 2020 yılında Türk vatandaşı 11 kişi insan ticareti mağduru olarak tanımlanmıştır. Tanımlanan mağdurların 9'u kadın 2'si erkek olup bahse konu mağdurlar 5 ve 50 yaş aralığındadır. Ayrıca söz konusu mağdurların 7'si cinsel sömürü, 3'ü işgücü sömürüsü ve 1'i zorla dilendirme mağdurdur. 2021 yılında ise 42 Türk vatandaşı insan ticareti mağduru tanımlanmıştır. Tanımlanan mağdurların 33'ü kadın 9'u erkek olup 24'ü cinsel sömürü, 11'i çocuk savaşı, 3'ü zorla evlendirme, 2'si işgücü sömürüsü ve 2'si zorla dilendirme mağdurdur. Tanımlanan mağdurların yaş aralığı 4 ve 70'tir. 2022 yılında ise 33 Türk vatandaşı insan ticareti mağduru olarak tanımlanmıştır. Tanımlanan mağdurların 20'si kadın 13'ü erkek olup 15'i çocuk savaşı, 7'si cinsel sömürü, 7'si işgücü sömürüsü, 2'si zorla evlendirme, 1'i çocuk satışı, 1'si zorla dilendirme mağdurdur. Tanımlanan mağdurların yaş aralığı 2 ve 40'tir.

- any changes in your country's laws and regulations relevant to action against THB;

2022 yılı içinde insan ticareti konusunda veya insan ticareti konusunu etkileyebilecek nitelikte herhangi bir kanun değişikliği yapılmamıştır.

İnsan ticaretine ilişkin olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir.

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "İnsan ticareti" kenar başlıklı 80 inci maddesinde,

"(1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurların rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.”,

II- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1-“Tutuklama nedenleri” kenar başlıklı 100 üncü maddesinde,¹

“(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

...

2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80)

...”,

2- “Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma” kenar başlıklı 128 inci maddesinde,

“(1) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;

a) Taşınmazlara,

b) Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,

c) Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba,

d) Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,

e) Kıymetli evraka,

f) Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,

g) Kiralık kasa mevcutlarına,

h) Diğer malvarlığı değerlerine,

Elkonulabilir. Somut olarak belirlenen Bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, elkoyma işlemi yapılabilir. Bu madde kapsamında elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir.

¹ 6 Aralık 2019 tarihinde Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'nın 100'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasının (a) bendine eklenen (2) numaralı alt bent ile insan ticareti suçunun işlendiği hususunda kuvvetli şüphe bulunması halinde tutuklama nedeninin var sayılabileceği hükmüne bağlanmıştır. Bu düzenlemeyle insan ticareti suçu katalog suçlar arasına eklenmiştir.

(2) Birinci fıkra hükmü;

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

...

2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),(24)

...

Hakkında uygulanır.

(3) Taşınmaza elkonulması kararı, tapu kütüğüne şerh verilmek suretiyle icra edilir.

(4) Kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen elkoyma kararı, bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile şerh verilmek suretiyle icra olunur.

(5) Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba elkonulması kararı, teknik iletişim araçlarıyla ilgili banka veya malî kuruma derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili banka veya malî kuruma ayrıca tebliğ edilir. Elkoyma kararı alındıktan sonra, hesaplar üzerinde yapılan bu kararı etkisiz kılmaya yönelik işlemler geçersizdir.

(6) Şirketteki ortaklık paylarına elkoyma kararı, ilgili şirket yönetimine ve şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili şirkete ve ticaret sicili müdürlüğüne ayrıca tebliğ edilir.

(7) Hak ve alacaklara elkoyma kararı, ilgili gerçek veya tüzel kişiye teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili gerçek veya tüzel kişiye ayrıca tebliğ edilir.

(8) Bu madde hükmüne göre alınan elkoyma kararının gereklerine aykırı hareket edilmesi halinde, Türk Ceza Kanununun "Muhafaza görevini kötüye kullanma" başlıklı 289 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

(9) Bu madde hükümlerine göre elkoymaya ve onuncu fıkra uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.

(10) Bu madde uyarınca elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanabilir. Bu durumda 133 üncü madde hükümleri kıyasen uygulanır.”,

3- “Şirket yönetimi için kayyım tayini” kenar başlıklı 133 üncü maddesinde,

“(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyımaya verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmayaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

(4) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda yer alan,

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

...

(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.”,

4- “İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması” kenar başlıklı 135 inci maddesinde,

“(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi (...) dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

(2) Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya rapor eklenir.

(3) Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınmaz. Kayda alma gerçekleştirildikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(4) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim yukarıdaki sürelere ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.

(5) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, (...) mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, (...) mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok iki ay için yapılabilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir.

(6) Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir. Cumhuriyet savcısı kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(8) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),

...

(9) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.”,

5- “Teknik araçlarla izleme” kenar başlıklı 140 ıncı maddesinde,

“(1) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),

...

(2) Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.

(3) Teknik araçlarla izleme kararı en çok üç haftalık süre için verilebilir. Bu süre gerektiğinde bir hafta daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi hâlinde, hâkim yukarıdaki sürelere ek olarak her defasında bir haftadan fazla olmamak ve toplam dört haftayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir. Teknik araçlarla izleme tedbiri ile birlikte gizli soruşturmacı görevlendirilmesi halinde bu fıkra belirtilen süreler bir kat artırılarak uygulanır.

(4) Elde edilen deliller, yukarıda sayılan suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamaz; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı takdirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl yok edilir.

(5) Bu madde hükümleri, kişinin konutunda uygulanamaz.”,

6- “Zorlama amaçlı elkoyma ve teminat belgesi” kenar başlıklı 248 inci maddesinde,

“(1) Kaçağın Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye’de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına amaçla orantılı olarak Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi veya mahkeme kararıyla elkonulabilir ve gerektiğinde idaresi için kayyım atanır. Elkoyma ve kayyım atama kararı müdafine bildirilir.

(2) Birinci fıkra hükmü;

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

...

2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

...

Hakkında uygulanır.

(3) Elkonulan mal, hak ve alacakların korunmasında, elkoymaya ilişkin hükümler uygulanır. Tedbirlere ilişkin kararların özetinin bir gazetede ilânına sulh ceza hâkimince veya mahkemece karar verilebilir.

(4) Kaçak yakalandığında veya kendiliğinden gelerek teslim olduğunda elkoymanın kaldırılmasına karar verilir.

(5) Kaçak hakkında 100 üncü ve sonraki maddeler gereğince, sulh ceza hâkimi veya mahkeme tarafından yokluğunda tutuklama kararı verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi veya mahkeme elkoymaya karar verdiğinde, kaçağın yasal olarak bakmakla yükümlü bulunduğu yakınlarının alınan tedbirler nedeniyle yoksulluğa düşebileceklerini saptarsa, bunların geçimlerini sağlamak üzere, elkonulan mal varlığından sosyal durumları ile orantılı miktarda yardımda bulunulması konusunda kayyımına izin verir.

(7) 246 ncı madde hükmü kaçaklar hakkında da uygulanır.

(8) Bu kararlara karşı itiraz edilebilir.”

III- 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin “ Kırılğan gruplara sunulacak hizmetler” kenar başlıklı 7 nci maddesinde,

“(1) Adli sisteme dahil olan çocuklar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan veya aile içi şiddet, terör ve insan ticareti suçlarından mağdur olanların başvurmaları halinde müdürlük bünyesinde çalışan adli destek görevlileri tarafından bu maddedeki hizmetlerin sunulması amacıyla bireysel değerlendirme yapılır.

(2) Kadın, yaşlı ve engelli mağdurlar başta olmak üzere, mağdurun kişisel özellikleri, suçun niteliği ve ağırlığı, suçun işlendiği şartlar dikkate alınarak suçtan daha fazla etkilendiği ve korunması gerektiği yapılacak ön değerlendirme ile anlaşılan mağdurlara yönelik olarak da birinci fıkra uyarınca değerlendirme yapılabilir.

(3) Bireysel değerlendirme sonucunda kırılğan gruba girdiği tespit edilen mağdurlara adli destek görevlisi aracılığıyla sunulacak hizmetler şunlardır:

a) Mağdurun, Cumhuriyet savcısının veya hâkimin isteği üzerine, mağdurun dinlenilmesinden önce kaygı düzeyini düşürmek amacıyla içinde bulunduğu ortamı, ilgili kişileri ve süreci açıklamak.

b) Mağdurun kendini rahat ifade edebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını Cumhuriyet savcısı veya hâkime bildirmek ve mağdur dinlenirken yanında bulunmak.

c) Cumhuriyet savcısı veya hâkimin isteği üzerine sosyal inceleme raporu hazırlamak.

ç) İfade ve beyan işlemlerinin adli görüşme odasında gerçekleştirilmesini Cumhuriyet savcısı veya hâkime önermek.

d) Tedavi veya rehabilitasyona ihtiyaç duyan mağdurları yönlendirmek.

e) Adli süreç boyunca etkin desteğe ihtiyaç duyduğu değerlendirilen mağdurlara yönelik hizmetlerde vaka yönetimi uygulamak.

(4) Soruşturma veya kovuşturma sürecinin tamamlanmasından sonra destek ihtiyacı devam eden mağdurlar, ilgili kurumlara yönlendirilir.

(5) Müdürlüğe başvuruda bulunan mağdurlardan korunma ihtiyacı olan çocuk, kadın, yaşlı ve engelliler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının il müdürlüğüne veya sosyal hizmet merkezlerine bildirilir.

(6) Haklarında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilemeyen mağdurlara yönelik olarak kolluk veya Cumhuriyet başsavcılığının bildirimine üzerine ya da resen mülkî idare amiri tarafından gerekli tedbirler alınır.

(7) Gerek görülmesi halinde bu maddedeki hizmetler, suçtan zarar görenlere de sağlanabilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

IV- 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 48, 49, 55 inci maddeleri insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin düzenlemelerdir.

- **the institutional framework for action against THB, in particular: any changes in respect of the composition and functions of the bodies responsible for co-ordinating national action against THB, the involvement of NGOs in co-ordinating bodies, the entities specialised in the fight against THB, and the establishment of a national rapporteur or other mechanism for monitoring the implementation of anti-trafficking strategies, policies and activities;**

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde (29.10.2021 tarihinde çıkarılan 85 sayılı CBK) yapılan değişiklik ile Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Başkanlığına dönüştürülmüştür. Böylece kurum bir önceki yapıdan daha üst bir seviyeye taşınmıştır. Yapılan değişiklik kapsamında İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'na dönüştürülmüştür.

Bununla birlikte Genel Müdürlük yapılanmasında Daire Başkanlığına bağlı sadece Mağdur Koruma Çalışma Grup Başkanlığı mevcutken, Başkanlık yapılanmasında Mücadele ve İşbirliği Çalışma Grup Başkanlığı ve Mağdur Koruma Çalışma Grup Başkanlığı oluşturulmuştur. Böylece eğitim, farkındalık ve koordinasyon gibi çalışmaların yürütülmesi amacıyla ayrı mağdur koruma alanına ilişkin ayrı çalışmalar yapılarak hizmet kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda Daire Başkanlığı içerisinde çalışan uzman personel sayısının artırılması planlanmaktadır.

Yukarıda da bahsedildiği üzere İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik 5'inci maddesinde '*İnsan ticareti suçunu önleme ve bu suçla mücadeleye ilişkin politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek, eylem planı hazırlamak, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla Kanununun 117 nci maddesine istinaden Komisyon oluşturulur.*' 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde (85 sayılı CBK) yapılan değişiklikle birlikte bahse konu Komisyon İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'na dönüştürülmüştür.

Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadele alanında yürüttüğü faaliyetlerin bağımsız ve tarafsız bir kurum tarafından izlenerek değerlendirilmesi, ulusal yönlendirme mekanizmasının güçlendirilmesi ve Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesine ivme kazandırılması amacıyla 10 Aralık 2020 tarihinde toplanan İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu² toplantısının 2020/1.2 sayılı Kararı ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu insan ticaretiyle mücadele alanını izlemek ve değerlendirmek üzere Ulusal Raportör Kurum olarak ihdas edilmiştir. Bu kapsamda 2020 yılı Koordinasyon Komisyonunda alınan Karar metni aşağıdaki gibidir;

“2020/1.2- İnsan ticaretiyle mücadele alanında yürütülen faaliyetleri incelemek ve raporlamak amacıyla Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun Ulusal Raportörlük kurumu olarak belirlenmesi”

Koordinasyon Komisyonu'nun doğal üyeleri arasında yer alan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun ulusal raportör olarak belirlenmesinin en önemli nedeni ise 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında da belirtildiği üzere Kurumun Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz olması dolayısıyla bağımsız bir kurum olmasından ileri gelmektedir.

Bu kapsamda Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Eylem Planının uygulanması dahil kamu kurum ve kuruluşlarının insan ticaretiyle mücadele faaliyetlerinin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi, konuya ilişkin mevzuatla

² 85 sayılı CBK ile yapılan değişiklikle birlikte bahse konu Komisyon İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'na dönüştürülmüştür.

ilgili eksikliklerin tespit edilmesi ve kapsamlı tavsiyelerin oluşturulmasının nesnel bir değerlendirmesini yapmak üzere raporlar hazırlanıp ilgili merciler ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bu çerçevede TİHEK bünyesinde 5 kişiden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuş olup 2021 yılı itibariyle çalışmalara başlanmıştır. Ulusal Raportör Kurum görev ve yetkisi çerçevesinde hazırlanan İnsan Ticaretiyle Mücadele Türkiye Ulusal Raporu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararı ile kabul edilmiştir. Rapor ilerleyen süreçte kamuoyu ve ilgili mercilerle paylaşılacaktır.

- **an overview of the current national strategy and/or action plan to combat trafficking in human beings (duration, objectives and main activities, bodies responsible for its implementation, budget, monitoring and evaluation of results).**

Türkiye’de 2003 ve 2009 yıllarında insan ticaretiyle mücadele ulusal eylem planları kabul edilmiş ve uygulanmıştır. Bu eylem planları; öngörülen tedbirleri, insan ticaretine ilişkin mevzuatı geliştirmeyi, insan ticaretini önlemek için bir acil yardım hattı kurmayı, insan ticareti mağdurları için sığınma evi kurmayı, mağdurların gönüllü ve güvenli geri dönüşlerini sağlamayı, farkındalık oluşturmayı ve gerçekleştirilecek eğitimleri içermektedir.

GİB tarafından çıkarılması planlanan üçüncü ulusal eylem planı için çalışmalar başlatılmış olup yürütülmekte olan ya da faaliyete geçmesi planlan bazı projelerde yer alan saha çalışmaları aktivitelerinin de ulusal eylem planını desteklemesi beklenmektedir.

Bu kapsamda GİB ile işbirliği içerisinde, Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) tarafından Birleşik Krallık fonlarıyla 1.09.2020 - 31.03.2022 tarihleri arasında uygulanan ‘Türkiye’nin İnsan Ticaretine Karşı Verdiği Mücadelede GİGM’in Aldığı Kararları ve Kanıtı Dayalı Politika Oluşturma Sürecini Desteklemek için Türkiye’deki Çocuk Ticareti ve Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti Konulu Araştırma’ (İnsan Ticareti ile Mücadele Araştırması) Projesi’nde Türkiye’nin üçüncü ulusal eylem planı hazırlıklarını desteklemek üzere proje kapsamında ek aktivite olarak; belirlenen sekiz Avrupa ülkesinin (Hollanda, İngiltere, İtalya, Fransa, Almanya, Romanya, Yunanistan, İsveç) Ulusal Yönlendirme Mekanizmalarının işleyişine yönelik iyi uygulamalar raporları hazırlanarak GİB’e teslim edilmiştir. Ek olarak aynı proje kapsamında Türkiye’de Çocuk Ticareti ve Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti Konulu Araştırma (İstanbul, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Adana, İzmir, Konya ve Bursa) isimli saha ve masa başı araştırması yapılmıştır.

Bir diğer yararlanması planlanan araştırma GİB ve Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu (IOM) işbirliğinde Göçmen Mevcudiyet Tespiti Programı (MPM) kapsamında 2021 yılı Nisan ayında başlamıştır. 2022 Ekim ayı itibariyle araştırmanın raporlama aşaması tamamlanmıştır. Bahse konu araştırma İstanbul ili özelinde işgücü sömürüsü, cinsel sömürü ve zorla evlendirme modüllerini içerecek şekilde hazırlanmıştır.

GİB ve Avrupa Konseyi işbirliği içerisinde yürütülen ‘Türkiye’deki Göçmenlerin Ve İnsan Ticareti Mağdurlarının Haklarının Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi’ kapsamında 2021 yılında Çocuk Ticareti ve Çocukların Korunması, Türkiye’de İnsan Ticareti Davalarının Soruşturulması ve Kovuşturulmasında Karşılaşılan Boşlukların Analizi ve Türkiye’de İnsan Ticareti Eğilimleri: Analiz ve Eylem Önerileri isimli masa başı araştırmaları yapılmış olup raporlar hazırlanmıştır.

Aynı zamanda 2 Aralık 2022 tarihinde yürürlüğe giren uygulayıcı ortağı IOM olan Türkiye’de İnsan Ticaretiyle Mücadeleye AB Desteği Projesi kapsamında taslak üçüncü ulusal eylem planı

hazırlanması için ilgili kurumların uzman grupları ile çalıştay, toplantı gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan İnsan Hakları Eylem Planı (Eylem Planı), 2 Mart 2021 tarihinde açıklanmış olup 11 Temel İlke altında 9 Amaç, 50 Hedef ve 393 Faaliyet içermektedir.

30 Nisan 2021 tarihli Resmi Gazete’de uygulama sürecine ilişkin 2021/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmış, faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik süreler, sorumlu kurumlar, bütçe ve izleme, raporlama, değerlendirme hususlarını da içeren iki yıllık Uygulama Takvimi Adalet Bakanlığı internet sitesinde duyurulmuştur.

Kamuoyunun bilgi ve farkındalığının artırılması amacıyla Eylem Planı'na özgü Türkçe ve İngilizce dillerinde bir internet sitesi (<https://insanhaklarieylemplani.adalet.gov.tr>) oluşturularak Eylem Planı metni ve uygulama takvimi ile Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin Türkçe ve İngilizce3 metinleri de tüm paydaşların ve kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. Ayrıca, Eylem Planı'nın Fransızca ve Arapça tercümelemleri de yapılarak internet sitesi üzerinden erişime açılmıştır. Yine, sorumlu kurumlarca uygulamaya konulan faaliyetlere ilişkin güncel bilgiler site üzerinden paylaşılmaktadır. Öte yandan, Eylem Planı'nın uygulama sürecinde kişi ve kuruluşların görüş ve önerilerini sunabilmeleri için internet sitesinde ayrı bir bölüm oluşturularak aktif hale getirilmiştir.

Eylem Planı'nda belirlenen amaçlara bağlı hedef ve faaliyetlere ilişkin bütçenin, ilgili ve sorumlu kurumların yıllık bütçelerinde gösterilmesi, bu doğrultuda sorumlu kurumların, yıllık bütçelerinde öngörülen hedef ve faaliyetler için ayrılan ödeneği söz konusu hedef ve faaliyetlerin gerçekleşmesi amacıyla kullanmaları öngörülmüştür.

Eylem Planı'nın etkin bir şekilde uygulanması ve izlenmesi için sorumlu kurumlarca 4 aylık dönemsel veri girişi suretiyle raporlama işlemi yapılabilmesi için elektronik ortamda bir “İzleme Takip Sistemi” oluşturulmuş ve sisteme söz konusu internet sayfası üzerinden erişim sağlanmıştır.

Öte yandan Eylem Planında öngörülen faaliyetlerin etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve Uygulama Takviminde belirtilen sürelerde tamamlanabilmesi için bu kapsamdaki çalışmalarını koordine ve takip etmek üzere Adalet Bakanlığı bünyesinde bir "İnsan Hakları Eylem Planı Takip Kurulu" oluşturulmuştur.

Eylem Planında yer alan faaliyetler öngörülen takvim dahilinde yerine getirilmektedir. Bunların bazıları yargı reformu paketleri kapsamında hazırlanan kanun çalışması, bazıları ikincil mevzuat değişiklikleri, bazıları ise idari tasarruflar ile hayata geçirilmiştir.

Eylem Planı kapsamında "Kırılgan Kesimlerin Korunması Ve Toplumsal Refahın Güçlendirilmesi" amacı altında "Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Rehabilitasyonu ve Adalete Erişimlerinin Güçlendirilmesi" ve "İnsan Ticaretiyle Etkili Şekilde Mücadele Edilmesi" hedefleri çerçevesinde öngörülen faaliyetler aşağıda yer almaktadır:

Eylem Planında "8.5 Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Rehabilitasyonu ve Adalete Erişimlerinin Güçlendirilmesi" hedefi altında:

"8.5.a Uluslararası koruma ve geçici koruma kapsamındaki yabancılar ile insan ticareti mağdurlarının sağlık, barınma, eğitim gibi temel ihtiyaçlarına yönelik stratejiler geliştirilecek, toplumsal uyumlarını kolaylaştırmak için sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yürütülecektir.

8.5.b Geri gönderme merkezlerindeki barınma koşullarına ilişkin şikâyetleri incelemek üzere etkili bir başvuru yolu oluşturulacaktır.

8.5.c İdari gözetim’e alternatif tedbirlere ilişkin ikincil mevzuat çalışması yapılacak ve söz konusu tedbirler etkin bir şekilde uygulanacaktır.

³https://insanhaklarieylemplani.adalet.gov.tr/resimler/Action_Plan_on_Human_Rights_and_Implementation_Schedule.pdf

8.5.d. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında işlem gören yabancıların avukata erişimlerinin fiilen kolaylaştırılması ve yargılamaların makul sürede tamamlanması amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

8.5.e. Yabancılara yönelik hazırlanan şüpheli, sanık ve mağdur hakları formları yaygın dillere tercüme edilecek ve bu formların ilgililere verilmesi sağlanacaktır.

8.5.f. Uluslararası koruma ve geçici koruma kapsamındaki yabancılara karşı işlenen suçlarla ilgili veritabanı oluşturulacaktır." faaliyetleri bulunmaktadır.

Eylem Planında "8.6 İnsan Ticaretiyle Etkili Şekilde Mücadele Edilmesi" hedefi altında:

"8.6.a. İnsan ticaretine ilişkin suç ve cezalar, Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi ve GRETA tavsiyeleri dikkate alınarak gözden geçirilecektir.

8.6.b. İnsan ticaretine ilişkin suçlara bakmakla görevli hâkim, savcı ve kolluğa yönelik olarak düzenli eğitim verilecek ve bu suçlara ilişkin kılavuz rehber ilkeler hazırlanacaktır.

8.6.c. İnsan ticareti mağdurları ve olay tanıklarının korunabilmesi için gerekli tedbirler etkili bir şekilde alınacak, kişilerin insan ticareti mağduru olmalarının önlenmesi amacıyla kayıt dışı çalışmaya ilişkin denetimlerin etkinliği artırılacaktır." faaliyetleri bulunmaktadır.

Uygulama Takvimi'ne göre faaliyetlerin gerçekleştirilmesine ilişkin çalışmalar sorumlu kurumlar tarafından etkin bir şekilde devam etmektedir.

B. Cross-cutting questions

Gender equality (Articles 1.1.b, 5.3 and 17)

2. What specific measures are taken in your country to address the gender dimension of THB and incorporate gender equality into the policies to prevent and combat THB and to protect and promote the rights of victims, including through the empowerment of women and girls?

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak öngörülmüştür. Bu bağlamda, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep, taabiyet, medeni durum ve benzeri sebeple herhangi bir ayrıma tabi olmadan, Trükiye’de şiddete maruz kalmış yabancı uyruklu bireyler de işbu Kanunun sağladığı korumadan yararlanabilmektedir.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) “şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre” hizmetlerini sürdüren sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

81 ilimizde bulunan bu merkezlerde 6284 Sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağduruna yönelik tedbirlerin takibi ve izlenmesi ile psikososyal destek, hukuki destek, eğitim ve mesleki destek, sağlık desteği, ekonomik destek ve rehberlik danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri sunulmaktadır.

Hâlihazırda, 82 **Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM)**, 81 ilde hizmet vermektedir. Mersin ilinde ikinci ŞÖNİM açılarak ŞÖNİM sayısı 82’ye yükseltilmiş olup önümüzdeki dönemde

hizmetlerin daha etkin sunulması amacıyla 7 ilde daha ikinci ŞÖNİM'in açılması planlanmaktadır. ŞÖNİM'lerin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

81 ilde 82 ŞÖNİM'de standart uygulamaları belirlemek üzere "**ŞÖNİM Hizmet Standartları Rehberi**" hazırlanmıştır. Rehberde gizlilik, güvenlik ve güçlenme ilkeleri temelinde fiziksel, yönetsel ve mesleki standartlar yer almaktadır. Ayrıca, yatılı hizmet kuruluşlarımızdaki iç ve dış değerlendirmeyi kapsayan "**ŞÖNİM Öz Değerlendirme Rehberi**" hazırlanmıştır.

Kadına yönelik şiddet olaylarında riskin doğru tespiti, tespit edilen riskin etkili bir biçimde yönetilmesi önemlidir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kadın hizmet birimlerince sunulan hizmetlere risk odaklı anlayışı entegre ederek hizmetlerin niteliğini arttıracak **Risk Analiz ve Yönetim Modülü** geliştirilmesi kapsamında, bilimsel kanıta dayalı olarak geçerli ve güvenilir bir **risk değerlendirmesi** ve tespit edilen risk düzeyine uygun olarak sosyal hizmet müdahale planlamasının sağlanmasına yönelik **risk yönetimini** kapsayan bir sistemin geliştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Modülün ilgili Bakanlık tarafından kadın hizmet birimlerinde etkin olarak kullanılmasına yönelik iyileştirme çalışmaları ve kolluk birimler ile entegrasyonuna ilişkin faaliyetler devam etmektedir. Risk Analiz ve Yönetim Modülü ile doğru tespit - nitelikli müdahale - etkin hizmet zincirini güçlendirilmesi, sunulan hizmetlerimiz için bilimsel kanıta dayalı bir başlangıç noktası ve yol haritası ortaya konması öngörülmektedir.

İlçe düzeyinde sosyal hizmet müdahalesi ve takibini sağlamak üzere, **kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde hizmet sunmak amacıyla oluşturulan Sosyal Hizmet Merkezleri bünyesinde; 397 Sosyal Hizmet Merkezinde, şiddetle mücadele irtibat noktası** oluşturularak; 6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet mağdurlarına yönelik tedbirlerin takip ve izlenmesi, psiko-sosyal destek başta olmak üzere rehberlik, danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri sunulmaya başlanmıştır.

Alo 183 Sosyal Destek Hattı

ASHB bünyesinde çalışan "Alo-183 Sosyal Destek Hattı" şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki ve ekonomik danışma hattı olarak çalışmakta; bu kişilere hakları konusunda ve başvuracakları yerler hakkında bilgi vermektedir.

Mart 2020 itibariyle Salgın nedeniyle gelen çağrılarının artışı göz önünde bulundurularak 183 Sosyal Destek Hattında **önceliklendirme süreci** başlatılmıştır. Sosyal Destek Hattını arayan **şiddet mağdurları "0" tuşuna basarak herhangi bir sıra beklemeden** ilgili destek personeline ulaşabilmektedir.

'ALO 183 Sosyal Destek Hattı' üzerinden 2020 Mayıs ayı itibariyle **WhatsApp uygulaması**, 2021 yılı başından itibaren ise **BİP uygulaması aracılığıyla vatandaşlara hizmet sunulmaya başlanmıştır. Böylelikle, "0 501 183 0 183" iletişim numarasından 7 gün 24 saat** ilgili destek personeline ulaşılmaktadır.

Kadın Destek (KADES) Mobil Uygulaması

Elektronik kelepçe uygulamasının İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Ülke genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işbirliğinde şiddet mağdurlarının kolluğa hızlı ve etkin erişiminin sağlanması amacıyla **Kadın Destek (KADES) Uygulaması** geliştirilerek 24 Mart 2018 tarihi itibariyle kadınların kullanıma açılmıştır.

Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu Türk vatandaşlarının da KADES uygulamasını etkin kullanabilmesi, uygulamaya erişimin kolaylaştırılması ve uygulamanın ulaşılabilir olması amacıyla ara yüzleri Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce ve Rusça olmak üzere 5 dile çevrilerek güncellenmesi yapılmış, 28 Haziran 2022 tarihi itibariyle Kürtçe, Almanca, Özbekçe, Kırgızca ve İspanyolca dillerine de çevrilmiş olup toplam 11 dilde erişimi bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye

Cumhuriyeti vatandaşı olmayan yabancı uyruklu kadınların pasaport veya Türkiye'ye giriş yaptığı belgenin seri numarası ile kayıt olarak uygulamayı kullanabilmeleri sağlanmıştır.

Non-discrimination (Article 3)

3. What measures are taken to ensure that trafficked persons who are members of ethnic minorities have access to the rights specified in the Convention?

6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanuna göre cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş olmak üzere 15 temele dayalı ayrımcılık yasaktır. Anılan Kanunda Kurumun görevlerini düzenleyen 9 uncu maddeye göre Kurum ayrımcılık yasağı ihlallerine karşı resen veya başvuru üzerine inceleme, araştırma, karara bağlama ve sonuçlarını takip etme yetkisini haizdir.

Kurum tarafından ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında idari para cezası uygulanabilmektedir. 2023 yılında yeniden değerlendirilme oranına göre Kurumca üst sınır 89.571,00 TL, alt sınır ise 11.931,00 TL olarak idari para cezası uygulanmaktadır.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak öngörülmüştür. Bu bağlamda, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep, tabiiyet, medeni durum ve benzeri sebeple herhangi bir ayrıma tabi olmadan, Türkiye'de şiddete maruz kalmış yabancı uyruklu bireyler de işbu Kanunun sağladığı korumadan yararlanabilmektedir. Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında da şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan bütün kadınlar ve beraberindeki çocukları hiçbir ayırım yapılmaksızın konukevine kabul edilmektedir.

4. What specific measures are taken to ensure that trafficked persons who are irregular migrants or migrant workers are identified as victims of THB and have access to the rights provided for in the Convention?

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 54'üncü madde birinci fıkrasının (ç)⁴ ve (ğ)⁵ bentleri kapsamında hakkında sınır dışı etme kararı alınarak geri gönderme merkezlerine getirilen yabancılarla İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesine göre muhtemel insan ticareti mağduru mülakatı alınması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca hakkında bahse konu Kanunun ilgili maddesi kapsamında hakkında sınır dışı kararı alınarak geri gönderme merkezine getirilen her yabancıyla hassas durumda olmalarına ve ya seyahat öncesi, seyahat sırası durumları ve seyahat sonrası planlarına ilişkin durumlarını öğrenmeyi içeren görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Bu görüşmeler esnasında da potansiyel mağdur olabilecek kişilerle insan ticareti mülakatı alınmaktadır.

Düzensiz göçmen olarak insan ticareti mağduru tanımlaması gerçekleştirilen ve mağdur destek programından faydalanmak isteyen mağdurlar için Türkiye'de yasal kalışlarını sağlamak amacıyla

⁴ Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar

⁵ Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler

insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmektedir. İnsan Ticareti mağduru ikamet izni 6458 sayılı Kanunun 48 ve 49'uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunun 48'inci maddesinde '(1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapmayı yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

(2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.' hükmü amirdir.

Aynı Kanunun 55'inci maddesi kapsamında mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurlarının sınır dışı işlemine konu olamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda bahsedilen hususlara ek olarak insan ticareti mağduru olarak tanımlanan yabancı mağdurların mağdur olarak nitelendirilmesine esas alınan konular (iradesi dışında fuhuşa zorlanması, izinsiz çalışma, vize/kamet süresinin aşılması vb.) sınır dışı etme gerekçesi olarak değerlendirilmemekle birlikte varsa konuya ilişkin tahditler, idari gözetim kararı ve sınır dışı etme kararı kaldırılmaktadır.

Adalet Bakanlığına bağlı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve adliyelerde mağdurlara çeşitli hizmetler sunabilmesi amacıyla kurulan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin (ADM)⁶ görevlerine yer verilmiştir. Olusturulan teşkilatlanma ve Türkiye'de mağdur odaklı uygulamaların geliştirilmesiyle birlikte ceza adalet sistemi içerisinde mağdurlara yönelik basta adalete erişim olmak üzere, adli yardım, bilgilendirilme ve destek gibi hakların güçlendirilmesi, adli süreçte destek sunacak birimlerin oluşturulması ve etkinliğinin artırılması, mağdurların adli süreçte ikincil mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda bilgilendirme ve yönlendirme basta olmak üzere, mağdurlara çeşitli hizmetler sunulabilmesi amacıyla adliyelerde adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri kurulmuştur. Tüm ülke çapına yaygınlaştırılması planlanan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri, mağdurları hakları konusunda bilgilendiren, ihtiyaçları doğrultusunda yönlendiren ve kırılgan gruplara özel hizmetler sunan uzmanların görevlendirildiği birimlerdir. Müdürlüklerde, adli süreçte yer alan kişilerin adalete erişimlerinin güçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapılmakta, bireysel özellikleri nedeniyle suçtan daha fazla etkilendiği tespit edilen çocuk, kadın, yaşlı, engelli,

⁶ Mağdurlara ve adli desteğe ihtiyaç duyan kişilere bilgilendirme, yönlendirme ve psiko-sosyal destek hizmetleri, müdürlükler bünyesinde kurulan bürolar aracılığıyla sunulmaktadır. Bilgilendirme ve yönlendirme bürosu ile mağdurlar için önem arz eden hizmetlerin basında gelen bilgilendirme ve yönlendirme hizmeti sistemli ve etkin bir şekilde tüm suç mağdurlarına yönelik sunulmaktadır. Bu büroda görev yapan personel tarafından mağdurlar, adli süreç, hakları ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmektedirler. Yine mağdurlara kendilerine hizmet sunan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları konusunda da bilgi verilmektedir. Bunun yanında maruz kaldığı suçtan etkilendiği, desteğe ihtiyaç duyduğu ve hakkında bireysel değerlendirme yapılması gerektiği düşünülen mağdurlar, bilgilendirme ve yönlendirme bürosunda görevli personel tarafından "Kırılgan Grup Destek Bürosu"na yönlendirilmektedirler. Bilgilendirme ve yönlendirme bürolarında, suç mağdurları, tanıklar ve hatta dava taraflarına adli süreçler hakkında bilgi verilmekte, bu sayede bu kişilerin kaygı düzeyleri düşürülebilmekte ve özellikle adli süreç ile ilk defa temas eden kişilerin adalete olan güvenlerini artıracak uygulamalar yapılabilmektedir. Kırılgan grup destek bürosu, hizmet sunumunda uzmanın inisiyatif aldığı, bireysel değerlendirme, adli destek planı ve vaka yönetimi gibi yeni hizmet ve kavramları adli süreçte katan bürodur. Bireysel değerlendirme sürecinden sonra kırılgan gruba girdiği tespit edilen mağdurlar hakkında, alınması gereken tedbirler ve sunulması gereken hizmetlere ilişkin önerilerin yer aldığı adli destek planı adli destek görevlileri tarafından hazırlanarak ilgili Cumhuriyet savcılığı ya da mahkemeye sunulmaktadır. Ceza yargılaması destek bürosu ile daha önce sadece çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerine yönelik sağlanan uzman desteği Cumhuriyet savcılıkları ile tüm ceza mahkemelerini kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu büroda, mağdurun ifadesi alınmadan önce kaygı düzeyinin düşürülmesi ve daha rahat ifade verebilmesi amacıyla içinde bulunduğu ortamı, ilgili kişileri ve süreci açıklamak üzere ön görüşme yapmak, ifadesi alınırken mağdurun yanında bulunmak ve talep edilmesi halinde mağdur veya çocuk hakkında yeniden mağdur olmasının ya da suça sürüklenmesinin önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin önerilerin yer aldığı sosyal inceleme raporu düzenleyerek mesleki görüşünü bildirmek üzere uzmanlar görev yapmaktadır. Hukuk yargılaması destek bürosu ile daha önce sadece aile mahkemelerine yönelik sağlanan uzman desteği, ihtiyaç duyulan tüm hukuk mahkemelerini kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Hukuk mahkemelerinde görülen davalar ile özellikle aile mahkemelerinde görülen davalardan uzman desteğine ihtiyaç duyulan bosaşma, velayet, kişisel ilişki kurulması, evlat edinme vb. davalarda mahkeme tarafından istenen konu hakkında taraflar ve ilgili kişiler ile görüşüp gerek görülmesi halinde sosyal ortam incelemesi de yaparak sosyal inceleme raporu düzenlemek bu bürodaki adli destek görevlilerinin görevleri arasındadır. Ayrıca adli destek görevlileri hukuk mahkemeleri, özellikle aile ve aile mahkemesi sıfatı ile yargılama yapan asliye hukuk mahkemelerinde görülen davalarda çocukların tanık olarak dinlenmesi esnasında, çocuğun beyanı alınmadan önce kaygı düzeyinin düşürülmesi ve kendisini daha rahat ifade edebilmesi amacıyla içinde bulunduğu ortamı, ilgili kişileri ve süreci açıklamak üzere ön görüşme yapmakta, beyanı alınırken çocuğun yanında bulunmakta ve talep edilmesi halinde çocuk hakkında mesleki görüşünü bildirmektedir. Adli yardım hizmetleri bürosunda, adli yardıma ihtiyaç duyan kişilere talepleri halinde ilgili bilgi ve belgelerin toplanmasında yardımcı olunarak adli yardım hizmetlerine yönlendirilmeleri sağlanmaktadır. Bu bürolarda standart hale getirilen adli yardım başvuru formları kullanılarak, maddi durumu elverişli olmayan kişilerin özel hukuk alanındaki hukuki uyumsuzlukları hakkında adli yardım başvurusunda bulunmaları kolaylaştırılmıştır. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki işlemleri bürosu ile mahkemelerce verilen çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararları uzmanlar tarafından çocuk dostu usullerle yerine getirilmektedir.

Mağdur odaklı bu yeni yapılanma ile mağdurların, adli süreç boyunca psiko-sosyal destek alabilmeleri ve suçun adli süreçteki etkilerinin en aza indirilerek örselenmelerinin önüne geçilmesi ile adalete olan güvenin artırılması amaçlanmaktadır.

mülteci, göçmen, insan ticareti mağduru gibi kırılgan gruba dahil mağdurlara çeşitli hizmetler sunulmaktadır. Ayrıca kırılgan gruba dahil mağdurların tekrarlanan mağduriyetler yasamasını engellemek amacıyla çeşitli tedbirler alınması ve bu durumun hâkim ve savcılara iletilmesi, duruşmalar esnasında mahkeme sürecini anlamalarını sağlamak ve kaygı düzeylerini düşürmek amacıyla kendilerine uzmanlarca eslik edilmesi, adli süreç sonrasında psiko-sosyal desteğe ihtiyacı olduğu anlaşılanların ilgili kurumlara yönlendirilmesi ve takip edilmesi gibi hizmetler verilmektedir. Bu kapsamda, suç mağdurlarını etkin şekilde bilgilendirmek ve hizmet alabilecekleri kurumlara yönlendirmek, işlenen suç sonrasında mağdurlara destek olmak, kırılgan gruba dahil suç mağdurlarına adli süreçte psiko sosyal destek hizmeti sunmak ve özellikle mağdurların ikincil mağduriyetlerinin önlenmesine yönelik çalışmalar yapmak üzere hali hazırda 167 adliyede adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri (ADM) faaliyet göstermektedir.

5. What measures exist to ensure that male victims of trafficking are identified and provided with assistance and protection, including safe accommodation, as provided by the Convention?

İnsan ticareti mağduru tanımlaması yapılan mağdurlar 18 yaşının altında veya 18 yaş üstü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ise mağdur destek programı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sunulmaktadır. Bahse konu mağdur 18 yaş üstü yabancı erkek ise mağdur destek programı GİB tarafından sunulmaktadır. Kırıkkale’de 12 kişi kapasitesi bulunan insan ticareti mağduru sığınma evi erkek mağdurlara hizmet sunması amacıyla açılmış olmakla birlikte erkek mağdurların mağdur destek programı kapsamına alınma sayılarının⁷ yetersiz olması nedeniyle bahse konu sığınma evi halihazırda kadın mağdurlara hizmet vermektedir. Bu kapsamda yetişkin yabancı erkek mağdurlara sunulacak destek programı için sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği kapsamında etkin destek sunulmaktadır.

Training of relevant professionals (Articles 10 and 29)

6. Please describe how the needs for training of professionals in the area of action against THB are identified and met, with an indication of the categories of staff that receive such training, whether the training is obligatory or optional, the content and focus of the training, and the funding provided for training activities. If the impact of training has been assessed, please provide details.

GİB tarafından 2019 yılında 269, 2020 yılında 1.566, 2021 yılında 1.921 ve 2022 yılında 2.127 kişiye eğitim verilmiştir. İl Göç İdaresi Müdürlükleri (İGİM) tarafından 2021 yılı içinde 7.522 kişiye eğitim verilmiştir. Söz konusu grupta kamu kurumu personelleri (vali yardımcısı, hakim-savcı, uzman, iş müfettişi, denetmen, memur, tercüman, sosyolog, sosyal çalışmacı, görüşmeci vs.) ve sivil toplum kuruluşlarının personelleri bulunmaktadır. Eğitimler insan ticareti suçunun kavramı, uluslararası ve ulusal mevzuattaki yeri, insan ticaretiyle mücadelede 4P kapsamında ki yaklaşım ve insan ticareti mağdurunun tespit edilmesine yönelik göstergeleri içerecek şekilde zorunlu olarak gerçekleştirilmektedir. Eğitimler GİB tarafından ve/veya yürütülen projeler kapsamında finanse edilmektedir. Ayrıca insan ticaretiyle mücadele alanında görevli kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından da finanse edilen eğitim faaliyetleri de yapılmaktadır. Gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri ile ulaşılan muhtemel mağdur sayısı arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır.

⁷ 2019 yılında tanımlanan mağdurların 12’si yetişkin erkek olup 0 mağdur, 2020 yılında tanımlanan mağdurların 3’ü yetişkin erkek olup 0 mağdur, 2021 yılında tanımlanan mağdurların 30’u yetişkin erkek olup 2 mağdur ve 2022 yılında tanımlanan mağdurların 34’ü yetişkin erkek olup 3 mağdur, destek programından yararlanmak istemiştir.

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) teknik desteği ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının faydalanıcı olduğu “Kadın Alanında Çalışan Mesleki Personelinin İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kapasitesinin Arttırılması Projesi” 01.04.2019 – 04.06.2020 tarihleri arasında uygulanmıştır. Projede, Türkiye'nin insan ticareti ile mücadelesinde suçun önlenmesi ve mağdurların korunması kapsamında kadın hizmetlerinde çalışan meslek elemanlarına yönelik olarak bilgilendirme, farkındalık kazanma, mağdurların tespitine yönelik göstergeler hakkında bilgi sahibi olması, ilgili kurumlar ile işbirliği ve koordinasyonun geliştirilmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) ve Kadın Konukevlerinde çalışanlara yönelik; 2019 yılında 197 ve 2020 yılında 48 olmak üzere toplam 248 personele temel eğitim verilmiştir.

Ayrıca, GİB koordinasyonunda “Türkiye’deki Çocuk Ticareti ve Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti Konulu Araştırma” Projesi kapsamında insan ticareti ile mücadelede ulusal ve uluslararası mevzuat, mağdur profili, vaka analizi, mağdura yaklaşım, psikososyal destek, mağdurla görüşme destekleri ve konukevi deneyimleri başlıklarını içeren insan ticaretiyle mücadele temel eğitimleri gerçekleştirilmiştir. 29 Kasım - 1 Aralık 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen eğitime Ankara, Hatay, Muğla, Antalya, Kırıkkale, 2 - 4 Aralık 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen eğitime İstanbul, Gaziantep, İzmir, Aydın, Van, 2-4 Mart 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen eğitime Adana, Çanakkale, Iğdır, Hakkâri, Kilis, Mersin, Şanlıurfa ve Tekirdağ İl Müdürlüklerimize bağlı ŞÖNİM ve kadın konukevlerinden toplam 36 meslek elemanının katılımı sağlanmıştır.

Uluslararası işbirliği kapsamında insan ticaretiyle mücadele konusunda paydaş kurum çalışanlarına eğitimler verilmiş, bu konuda mevzuat çalışmaları yapılmış, kurumsal kapasite geliştirme ve farkındalık artırılması sağlanmıştır. Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin, Batı Balkanlar bölgesi ve Türkiye'ye yönelik işbirliğinde "Batı Balkanlar ve Türkiye'ye yönelik Yatay Destek (Horizontal Facility)" programı çerçevesindeki "Türkiye'deki Göçmenlerin ve İnsan Ticareti Mağdurlarının İnsan Hakları Açısından Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında Avrupa Konseyi ile işbirliği içerisinde 2022 yılı içerisinde Türkiye'de Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti konusunda iş müfettişlerine yönelik olarak eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca konu hakkında yürütülen eğitimler işyerlerinde gerçekleştirilen teftişler sonucunda ortaya çıkan sonuç ve risklere göre belirlenmektedir. Belirlenen durumlardan ulaşılan sonuçlara göre de iş müfettişlerine çeşitli aralıklarla eğitimler düzenlenmektedir.

İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu'nun 2019/1.3 sayılı kararı “Barolar içerisinde mağdurların davalarını takip edecek özel avukat gruplarının oluşturulması (Türkiye Barolar Birliği, İlgili Barolar)” şeklindedir.

Komisyonun İnsan Ticareti Mağdurlarına adli yardım ve Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca yapılacak görevlendirmelerde bu konuda eğitim almış özel avukat gruplarınca eğitim verilmesi hedefi belirtilerek komisyon kararı 24.02.2020 tarih 2020/16 sayılı tüm Barolara Türkiye Barolar Birliği tarafından iletilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği tarafından "Adalete Erişim için Adli Yardım Uygulamalarının Geliştirilmesine Destek Projesi (SILA Projesi)", "Türkiye'de Mülteci, Sığınmacı ve Geçici Koruma Altındaki Kişilerin Adalete Erişimlerinin Desteklenmesi Projesi" tamamlanmış ve devam etmekte olan projelerdir.

Türkiye Barolar Birliği ve Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği (UNHCR) tarafından yürütülen“Türkiye'de Mülteci, Sığınmacı, Geçici Koruma Altındaki Kişilerin Adalete Erişimlerinin Desteklenmesi Projesi” kapsamında Şanlıurfa, Gaziantep, Hatay, Kilis ve Malatya Hukuk Klinikleri

açılmış ve faaliyetlerine devam etmektedir. Hukuk Kliniklerinde insan ticareti mağdurlarına da hukuki destek sağlanmakta olup kliniklerin sahadaki pratikleri kamu kurum ve kuruluşlarıyla paylaşılmaktadır.

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin ortak girişimi olan "Batı Balkanlar ve Türkiye'ye yönelik Yatay Destek Programı 2019-2022" çerçevesinde hayata geçirilen "Türkiye'deki Göçmenler ve İnsan Ticareti Mağdurlarının İnsan Hakları Açısından Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi"nin, İnsan Ticareti Bileşeni kapsamında 8-9 Haziran 2022 tarihlerinde Türkiye Barolar Birliği'nde (TBB) 2 günlük bir eğitim düzenlenmiştir. Aynı Proje kapsamında Kayseri, Elazığ ve Giresun illerinde de eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) işbirliği ile adli yardım başvuruları ve avukat bürolarında yapılan görüşmelerde tercüme desteği sağlamak için kurduğu Arapça ve Farsça hizmet veren tercüme destek hattı faaliyettedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği işbirliği ile 30 Temmuz Dünya İnsan Ticaretiyle Mücadele Günü dolayısıyla 28 Temmuz 2022 tarihinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilen 2022 Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Zirvesine Birliğimizce de panelist olarak katılım sağlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak merkez ve şube müdürlüklerinde çalışan personellerin suçun değişen işleniş biçimlerinin farkına varılması ve teknoloji/soruşturma tekniklerinde gelişen yeniliklere uyum sağlaması amacı ve suçla mücadelede uzmanlaşması adına düzenli olarak eğitim faaliyetleri verilmektedir. Bu faaliyetler ilgili Daire Başkanlığınca finanse edilmekle beraber ulusal/uluslararası kurumlarca da yapılan eğitim faaliyetlerine uzman ve kursiyer katılımı sağlanmaktadır.

Türkiye Adalet Akademisi kendi mevzuatı gereğince hâkim ve savcılarının hem meslek öncesi hem de meslekiçi eğitim faaliyetlerini yerine getirmektedir. Hâkim ve savcılarının meslekiçi eğitimleri yıllık eğitim planı doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim planı hâkim ve savcılarının talepleri, mevzuat değişiklikleri, yüksek mahkeme içtihatları gibi hususlar dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Meslekiçi eğitim hâkim ve savcılar için 2802 sayılı Hâkim ve Savcılar Kanunu hükümleri doğrultusunda hem bir hak hem de bir ödev olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda meslekiçi eğitimlere katılacak hâkim ve savcılar Hâkimler ve Savcılar Kurulu(HSK) tarafından talepleri de dikkate alınarak belirlenmektedir. Ancak hâkim savcılarının talebi olmaksızın da HSK tarafından meslekiçi eğitim katılımcısı olarak belirlenmeleri mümkündür. Meslekiçi eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında ihtiyaç duyulan finansman Akademimiz bütçesinden karşılanmaktadır. Bu esaslar doğrultusunda 2022 yılında "insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçları" adı altında iki eğitim gerçekleştirilmiştir. Aynı konuya ilişkin 2023 yılında da iki eğitim gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından kurumun personeline yönelik yetkinlik artırma ve farkındalık oluşturmak amacıyla iki eğitim düzenlenmiştir.

1. İnsan Ticaretiyle Mücadele Eğitimi Gerçekleştirildi

Ulusal Raportörlük görevinin ifası amacıyla Göç İdaresi Başkanlığınca, Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu (IOM) katkılarıyla insan ticaretiyle mücadeleye ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu personeline yönelik eğitim düzenlendi. 26-27 Ocak ve 28-29 Ocak 2021 tarihlerinde iki grup halinde gerçekleştirilen eğitime insan hakları ve eşitlik uzmanları, uzman yardımcıları ve diğer kurum personeli katıldı.

2. İnsan Hakları ve Göç Eğitimi Gerçekleştirildi

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisince TİHEK personeline yönelik olarak 23-24 Haziran 2022 ve 18-19 Ağustos 2022 tarihlerinde Ankara'da "İnsan Hakları ve Göç Eğitimi" gerçekleştirildi. Eğitime 70 personel katılım sağladı.

Eğitim kapsamında; Göçmenlere Yönelik Ulusal ve Uluslararası Hukuki Çerçeve; İşkence, Aşağılayıcı ya da İnsanlık Dışı Muamele veya Ceza Yasağı; Geri Göndermeme İlkesi (Geri İtme); Özgürlük ve Güvenlik Hakkı; İdari Gözetim/Tutulma Koşulları; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasında Sınırdışı ve İdari Gözetim; Göç Bağlamında Özel Hayat ve Aile Hayatının Korunması konularında sunumlar gerçekleştirildi.

2022 yılında UNHCR ve GİB işbirliğinde, UNHCR kaynakları kullanılarak, insan ticareti mağdurlarının tespiti ve korunması üzerine GİB ve İl Müdürlükleri çalışanlarına yönelik ve bir önceki sene gerçekleştirilen eğitimlere ek olarak iki Eğitici Eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimlere 34 farklı İGİM'den 37 uzman ve uzman yardımcısı ile GİB'in farklı birimlerinden 7 temsilci (İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı, Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğü ve Eğitim Daire Başkanlığı) katılmıştır. Türkiye'nin insan ticareti ile mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin faaliyetleri, insan ticareti mağdurlarına yönelik yürütülen işlemler, mülakat teknikleri, insan ticareti bağlamında menşe ülke bilgisi, ulusal gönüllü ve güvenli geri dönüş mekanizması, insan ticareti suçunun soruşturma ve kovuşturma usulleri ve yetişkin eğitiminin teknik ve yöntemleri konularını içeren eğitimin amacı, katılımcıların bu alandaki teknik kapasitesini arttırarak kurum içinde eğitici havuzunun oluşturulması ve teknik kapasitenin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

Eğitim katılımcılarının eğitim öncesindeki mevcut bilgileri ile eğitim sonundaki kazanımlarını ölçmek amacıyla iki eğitimde de eğitim konularını içeren ön ve son test gerçekleştirilmiştir. Ön ve son test sonuçları karşılaştırıldığında, birinci eğitimdeki bilgi seviyesi ortalamasının %55,4'ten %71,8'e yükseldiği, eğitimdeki bilgi seviyesi ortalamasının ise %58'den %71,3'e yükseldiği gözlenmiştir.

CARE International ve Gaziantep İGİM işbirliğinde insan ticareti ile mücadeleye ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla çeşitli meslek gruplarına, üniversite öğrencilerine ve birçok kuruma farkındalık eğitimleri düzenlemiştir. Bu eğitimlere katılım gönüllülük esası ile olmakla birlikte, Oğuzeli Geri Gönderme Merkezi'nde görev alan kamu memurlarına bu eğitim zorunlu verilmiştir. Eğitime katılacak odak grup belirlenirken alanda faaliyet gösteren profesyoneller ve insan ticareti eylemleriyle karşılaşma riski olan bireyler önceliklendirilmiştir. Eğitimlerde insan ticaretine ilişkin detaylı bilgilendirme yapılmış, insan ticareti mağdurlarını tespit göstergelerden bahsedilmiş ve hukuki boyutu aktarılmıştır. Eğitimler vaka çalışması ve soru cevap ile desteklenmiştir. Kilis Hukuk Kliniği tarafından organize edilen Kilis Göç Yöneti(şi)mi Toplantılarının dördüncüsüne Kilis İGİM katılım sağlamış, bu toplantıda mültecilerle çalışan sivil toplum çalışanlarına insan ticaretinin göstergeleri ve İGİM'in insan ticaretinin önlenmesindeki rolü hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Eğitimler Avrupa Birliği ve BM örgütlerince finanse edilmiştir. Sivil toplum işbirliği ile yapılan eğitimlerde sivil toplum kuruluşları da lojistik destek sunmuştur.

GİB'in illerde koordinasyonu sağlama ve ihtiyaçların tespiti amacıyla düzenlediği Valiliklerin koordinasyonunda yılda dört kere yapılan il göç kurullarında, insan ticaretiyle mücadele il kurulunda ve yapılan çalıştay ve sempozyumlarda insan ticaretine karşı eğitimlere ihtiyaçlar sahadaki aktörler, kamu kurumları, STK'lar ve ilgili diğer aktörlerin görüşleri alınarak oluşturulmaktadır. Bu konuda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve taşra teşkilatı da ilgili birimlerinin düzenlediği koordinasyon toplantılarında saptamalar yapmaktadır.

ICMPD olarak ilgili personelin eğitim ihtiyacı, GİB İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı ile koordineli bir şekilde belirlenmektedir. İnsan ticaretine ilişkin yürütülen projelerin hedefleri ve imkanları çerçevesinde, personel kategorileri, katılacak personelin sayısı ve eğitimin içeriği belirlenerek eğitimler gerçekleştirilmektedir. Her bir eğitimden önce, katılımcıların bilgi değişim düzeyini ölçme bilmek adına ön-test yapılmaktadır. Yine aynı şekilde, eğitim tamamlandıktan sonra son-test uygulaması ve genel değerlendirme için geri bildirim formları vasıtasıyla genel değerlendirme yapılmaktadır. Takiben, bu formlar ile alınan bilgiler analiz edilip raporlaştırılmaktadır. Söz konusu raporlar ilgili daire ile paylaşılmaktadır. ICMPD tarafından gelecek dönemde düzenlenmesi planlanan farklı eğitim içerikleri, raporların sunduğu analizler gözetilerek uygulanmaktadır.

Organize edilen tüm eğitim faaliyetlerinin finansmanı projeler vasıtasıyla donör kuruluşlardan gelmektedir. ICMPD'in Türkiye'de uyguladığı insan ticareti ile ilgili projelerin çoğunun finansman sağlayıcısı Birleşik Krallık Ankara Büyükelçiliği olmuştur.

2017 - 2022 tarihleri arasında uygulanan projelerin isimleri, genel hedefleri, uygulama dönemleri ve her bir proje altında gerçekleştirilen eğitimlerin detayları aşağıdaki gibidir:

- GİB ile işbirliği içerisinde, ICMPD tarafından Birleşik Krallık fonlarıyla 1 Eylül 2020 – 31 Mart 2022 tarihleri arasında “İnsan Ticaretiyle Mücadele Araştırması” projesi yürütülmüştür. Proje kapsamında aşağıdaki eğitimler düzenlenmiştir.

1. Eğitim:

Hedef Kitle/Katılımcı Kurumlar: GİB Uzman/Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bağlı kurum/kuruluşlarından kadın ve çocuk alanında çalışan meslek elemanları
Katılımcı Sayısı: 51

2. Eğitim:

Hedef Kitle/Katılımcı Kurumlar: GİB Uzman/Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bağlı kurum/kuruluşlarından kadın ve çocuk alanında çalışan meslek elemanları
Katılımcı Sayısı: 52

3. Eğitim:

Hedef Kitle/Katılımcı Kurumlar: GİB Uzman/Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bağlı kurum/kuruluşlarından kadın ve çocuk alanında çalışan meslek elemanları
Katılımcı Sayısı: 63

- ‘Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadın Alanında Çalışan Mesleki Personelinin İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kapasitesinin Arttırılması’, kısa adıyla SHIFT projesi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) ile işbirliği içerisinde, ICMPD tarafından Birleşik Krallık fonlarıyla 1 Nisan 2019 - 31 Ağustos 2020 tarihleri arasında uygulanmıştır. Aşağıdaki belirtilen eğitimler düzenlenmiştir.

1. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 40 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 62 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

2. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 39 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 60 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

3. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 41 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 63 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

4. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 39 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 59 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

5. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 38 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 62 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

6. Temel Eğitim:

Yerel düzeyden 48 mesleki personelin katılımlarıyla, toplamda 68 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

Special measures concerning children (Articles 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 28 and 30)

7. Please describe whether and how trafficking in children is specifically addressed in your country. If there are institutions responsible for taking the lead in combating trafficking in children and a specific national referral mechanism for child victims of trafficking, please provide details.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik Teftiş Başkanlığınca yürütülen tüm teftişlerde çocuk işçiliği öncelikli risk grubu olarak belirlenmekte, ayrıca çocuk işçiliğine ilişkin şikâyet ve ihbarlar değerlendirilerek öncelikli olarak teftiş kapsamına alınmaktadır.

Çocuk işçiliğinin daha etkili şekilde izlenmesini sağlamak amacıyla; iş teftiş, sosyal koruma ve meslek kuruluşlarının teftişi ve eğitimine ilişkin mekanizmalar arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi için Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına yönelik kurumsal kapasite geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla UNICEF ile birlikte 2017 yılından bu yana faaliyetler yürütülmektedir. Çalışma Programı kapsamında, özellikle sanayide en kötü biçimde çocuk işçiliği olarak tanımlanan küçük ve orta ölçekli işyerlerinde çocuk işçiliğinin tespit edilmesine yönelik olarak saha araştırma faaliyetleri özel sektör temsilcileri (TESK, esnaf odaları ve birlikleri) ile kamu kurum ve kuruluşları (Valilik, Belediye Başkanlıkları, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, GİB) ile işbirliği esas alınarak yürütülmektedir. Yapılan çalışmalarda çocuk işçiliğinin yoğun olduğu düşünülen oto sanayi sitelerinde, mobilya üretimi yapılan işyerlerinde ve hazır giyim imalatı yapılan işyerlerinde araştırma faaliyetleri yürütülmüştür.

Yürütülen araştırma faaliyetleri kapsamında tespit edilen tüm çocuklar (çırak/ çocuk ve genç işçiler, okula devam durumlarının takibi amacıyla ilgili il milli eğitim müdürlüklerine, sosyal koruma kapsamında değerlendirilmek üzere ise aile ve sosyal hizmetler il müdürlüklerine bildirilmekte, yapılan bildirimlerin sonuçlarının paylaşılması istenilmektedir.

Yukarıda açıklanan çalışmaların yanında Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yürütülen tüm teftişlerde, çocuk işçiliği öncelikli risk grubu olarak belirlenmekte, ayrıca çocuk işçiliğine ilişkin şikâyet ve ihbarlar değerlendirilerek öncelikli olarak teftiş kapsamına alınmaktadır. Ayrıca, çocukların eğitime yönlendirilmeleri için il milli eğitim müdürlüklerine bildirimde bulunmaktadır. Ayrıca gerçekleştirilen teftişler sonucunda, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Çalıştırma Yaşı ve Çocukları Çalıştırma Yasağı" başlıklı 71 inci maddesi ile bu maddeye dayanılarak çıkartılan "Çocuk

ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerini ihlal eden işyerlerine idari para cezası uygulanması istenilmektedir.

İş Teftişi Hakkında Yönetmeliğin 6/ğ maddesine göre iş müfettişleri işyerlerinde çalışanların/işçilerin yaş, cinsiyet ve sağlık durumlarına ilişkin, mevzuata aykırılıklar tespit edilmesi halinde, ilgili mülki amire gönderilecek bir yazı ile bu işçilerin çalışmaktan alıkonulmasını talep etmek yetkisine sahiptir. Bu çerçevede mevzuata aykırı bir şekilde işyerinde 15 yaş altı çocuk çalıştırıldığı tespit edilmesi durumunda çocuğun çalışmaktan alıkonulması, eğitime ve sosyal hizmetlere yönlendirilmesi için gerekli tedbirler alınmaktadır.

Kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda da denetim faaliyetleri büyük önem teşkil etmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK) tarafından yapılan denetimler programlı ve programsız olarak iki kısma ayrılır. Risk analizi yöntemi kullanılarak riskli olduğu tespit edilen işyeri/sectöre göre programlı denetimler yapılmaktadır. Bunların haricinde programsız olarak ihbar ve şikayetler kapsamında sigortasız olarak çalıştırıldığından şüphelenen vatandaşların bu durumu herhangi bir şekilde SGK'ya bildirmesi halinde, konu öncelikle değerlendirilerek gerekli incelemeler ivedilikle yapılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Denetmenlerince yapılan yerel denetimde veya kayıt incelemesinde işyerinde çalıştığı tespit edilen yabancı uyruklulardan, çalışma izni olmaksızın çalıştırıldığı tespit edilenler için 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun ilgili hükümleri gereğince işlem tesis edilmesini teminen, tespit yapıldığı tutanak (işyeri durum tespit tutanağı veya kayıt inceleme tutanağı) sureti ile Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerine bilgi verilir.

Yine 6735 sayılı Kanun kapsamında geçici koruma sağlanan yabancılar dışında kalan ve herhangi bir belge ibraz edemeyenler ile yurda yasal olmayan yollardan girdikleri tespit edilenler, denetim sırasında kolluk kuvvetlerine bildirilir.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 17'nci maddesi birinci fıkrası kapsamında '*Kolluk, yapılan operasyonlarda kişilerin zorla çalıştırılması, fuhşa konu olmaları, zorla hizmet ettirme, zorla evlendirme, organ ve dokularından yararlanma, çocuk işçiliği, çocukların suçta kullanılmaları ve çocukların dilendirilmesi, evlatlık verilmesi gibi insan ticareti suçu kapsamında değerlendirilebilecek vakalarda Müdürlükle irtibata geçer...*' hükmü yer almakla birlikte aynı zamanda ulusal yönlendirme mekanizması kapsamında herhangi bir yerden bildirilen çocuk ticareti bildirimini ile bahse konu çocukla İGİM'lerde bulunan personel tarafından insan ticareti mağduru mülakatı yapılmaktadır.

Çocuk ticareti mağduru olduğu tespit edilen çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında koruyucu ve destekleyici tedbir kararları alınır. Korunma ve bakıma ihtiyaç duyan mağdur çocuklara yönelik hizmetler Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından verilmektedir.

8. What practical measures are taken to reduce children's vulnerability to trafficking and create a protective environment⁸ for them, including through:

- a. ensuring registration of all children at birth, in particular from socially vulnerable groups;**
- b. raising awareness of THB through education;**

⁸

The concept of a protective environment, as promoted by UNICEF, has eight key components:

- protecting children's rights from adverse attitudes, traditions, customs, behaviour and practices;
- government commitment to and protection and realisation of children's rights;
- open discussion of, and engagement with, child protection issues;
- drawing up and enforcing protective legislation;
- the capacity of those dealing and in contact with children, families and communities to protect children;
- children's life skills, knowledge and participation;
- putting in place a system for monitoring and reporting abuse cases;
- programmes and services to enable child victims of trafficking to recover and reintegrate.

c. training professionals working with children.

Türkiye’de insan ticaretinin etkin biçimde önlenmesi ve göç kapsamında insan haklarının korunmasının geliştirilmesi amacıyla Avrupa Konseyi ve GİB işbirliği ile “Türkiye’deki Göçmenlerin ve İnsan Ticareti Mağdurlarının İnsan Hakları Açısından Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi” yürütülmüştür. 1 Ocak 2020’de başlayan Proje’nin 31 Aralık 2022’de sonlanmışır.

Proje kapsamında, İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Siteleri ile ÇOKİM’lerde görev yapan meslek elemanlarına yönelik “Türkiye’de Çocuk Ticareti Mağdurlarının Tespiti, Yönlendirilmesi ve Korunmasının İyileştirilmesi” konusunda Haziran-Ağustos 2022 aralığında Ankara, Antalya, Bursa ve Gaziantep illerinde 195 kişiye eğitim verilmiştir.

Proje kapsamında ayrıca “Göçmen ve Mülteci Çocuklar” ve “Çocuk Dostu Adalet konulu çevrimiçi HELP Kursları gerçekleştirilmiş olup merkez ve taşra teşkilatında görev yapan 120 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeli kurslara katılım sağlamıştır.

Disiplinler arası yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Proje kapsamındaki eğitim programları; suçtan zarar gören, suça yönelen ve refakatsiz çocuklar başta olmak üzere korunma ihtiyacı içerisinde olan tüm çocuklar ile birebir çalışan personelimiz tarafından yürütülen hizmetlere katkı sağlamıştır.

Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma statülerinde yaşamakta olan özel ihtiyaç sahiplerinin tespit edilmesi süreci içerisinde insan ticareti mağduru şüphesi olan yabancılarla da karşılaşabilmektedir. Özellikle çocukların hakları ile ilgili olumsuz tutumlar, gelenekler, davranışlar ve uygulamalar ile istismar vakaları sıklıkla karşılaşılabilen durumlardır. Gerçekleştirilen koruma masası mülakatları esnasında, UNICEF tarafından da teşvik edildiği şekilde, koruyucu çevre konseptinin oluşturulması amacıyla, hem halihazırda çocukların bakım ve sorumluluğunu üstlenmiş ve onların yasal temsilcileri konumunda olan yetişkin bireylerle hem de ilgili konunun öznesi durumunda olan çocuklarla çocukların içerisinde buldukları gelişim dönem ve süreçleri de göz önüne alınarak gizlilik esasına dayalı mülakatlar gerçekleştirilmektedir. Mülakata girecek personele hem hassas gruplarla hem de çocuklarla mülakat teknikleri konusunda eğitim verilmektedir. Herhangi bir olumsuz durum ile karşılaşılıyor ise kendisini rahat ifade edebilmesi amacıyla çocuklar ile ayrı mülakat alınmaktadır. Söz konusu özel ihtiyaç tespit mülakatlarının asıl amacı insan ticareti mağduru tespit etmek olamamakla birlikte mülakatlarda yabancı/çocuğun insan ticareti mağduru olabileceğine ilişkin şüphe oluşması durumunda dosya ilgili birime aktarılarak insan ticareti mağduru tespit işlemleri için daha detaylı inceleme amacıyla ilgili birime yönlendirilmektedir. İlgili mülakatlarda alınan beyanlar doğrultusunda tespit edilen hem insan ticareti mağduru hem de Türkiye’nin yasal mevzuatı çerçevesinde yasalarımızca çocuk olarak tanımlanan bireylere ilişkin suç unsuru içeren her eylem ve yapılan her tespit, çocuğun üstün yararı gözetilerek, tespit yapıldığı il müdürlüğü yetkililerince Türkiye’nin ilgili makamlarına bildirilmektedir.

UNHCR ve GİB tarafından insani ticareti üzerine gerçekleştirilen eğitim ve farkındalık artırma faaliyetlerine çocuklarla çalışan profesyoneller katılmakta olup, GİB’in farklı birimleri ve il müdürlüklerinin çalışanlarına yönelik olarak UNHCR tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen çoğu eğitimde insan ticareti konusuna yer verilerek insan ticareti mağdurlarının tespiti ve korunmasına ilişkin farkındalığın artırılması amaçlanmıştır.

ICMPD, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ün bağlı kuruluşlarında görev alan personelini de kapsayacak şekilde temel düzeyde insan ticareti eğitimleri düzenlemiştir. Bunun dışında, 1 Eylül 2020 – 31 Mart 2022 tarihleri arasında yürütülen ‘İnsan Ticaretiyle Mücadele Araştırması’ Projesi kapsamında, çocuk ticareti özelinde dokuz ilde saha araştırması yürütülmüştür.

Nüfus Hizmetleri Kanununun 15 inci maddesine göre; Türkiye’de sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun, doğumdan itibaren otuz gün içinde nüfus müdürlüğüne bildirilmesi zorunludur. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde dünyaya gelen her çocuğun yabancı veya Türk

vatandaşı olması farketmeksizin doğum bildiriminin yapılması zorunlu olup yabancı çocukların göç alanına ilişkin her türlü işleminde (ikamet, geçici koruma, uluslararası koruma vb.) doğum bildirim belgesi aranan temel belgelerden biridir.

Care International katkısına göre; uluslararası ve ulusal sözleşmelerde belirtilen çocuğu üstün yararı ilkesi gereğince, Gaziantep İGİM, geçici ve uluslararası koruma statüsü kapsamındaki bebeklerin yeni doğan kayıtlarını her zaman önceliklendirmiştir. Örneğin COVID-19 pandemi döneminde ve 6 Şubat 2023 depremlerinden sonraki dönemde de yeni doğan kayıtları önceliklendirilmiş, randevusuz dahi kayıtlar yapılmıştır. Aynı şekilde, hastanede doğum gerçekleştirilmesi her zaman teşvik edilmiştir. Çocuklarla çalışan sivil toplum çalışanları ve güvenlik görevlilerine insan ticaretine ilişkin farkındalık artırıcı eğitimler düzenlenmiştir. Kilis İGİM, çoğu İGİM'nin yaptığı gibi yeni doğan kaydını her zaman önceliklendirmiştir. Ayrıca UNHCR'nin savunuculuğu ile, hastaneden doğum bildirir rapor alındıktan sonra bildirimde bulunan kişiye talep üzerine uluslararası tanınırlığı olan bir doğum kayıt belgesi (Formül A) verilmesi amacıyla Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlükleri'ne de yeni doğanın kaydedilmesi istenmektedir. Ayrıca Kilis İGİM daha önceki uygulamasından vazgeçerek, bekar annenin partneri olmadan tek başına yeni doğan bebeğini kaydettirmesini kabul etmiştir. Böylece vatansızlığın önüne geçilmiştir.

Uluslararası Göç Derneği (UGDER) olarak Ankara ilinde Suriyeli göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları Altındağ (Örnek Mahallesi) bölgesinde göçmen kadınlarla ve çocuklarla psiko-sosyal destek çalışmaları yürütmekteyiz. Bu çalışmalarımızın ilgili bölümlerinde çocukların aile içindeki yeri ve önemine, çocukların muhtemel mağdur olmamaları adına dikkat edilmesi gereken hususlara ve özellikle göçmen kadınların (daha çok annelerin) bu konuda farkındalık seviyelerinin yükseltilmesine ilişkin gündemler üzerinde çalışılmaktadır.

Ankara/Altındağ özelinde yürütmekte olduğumuz bu çalışmalara Şubat 2023 itibariyle başlamış bulunmaktayız. Kahramanmaraş merkezli olarak 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelmiş olan depreminin ardından deprem bölgelerinden Ankara'ya göç etmek zorunda kalmış olan göçmen aileler için yürütmeye başladığımız bu programlarda bu grupların hassas ve kırılgan olmaları önemli bir belirleyici faktör olmuştur. Muhtemel mağdur olma risklerinin daha yüksek olduğu bu gruplar üzerinde yürüttüğümüz çalışmalarda ortamala iki haftada bir ve 20 şer kişilik göçmen kadın grupları ile görüşmeler yapılmaktadır. Bu çalışma ile eş zamanlı olarak programlarımıza katılan göçmen kadınların çocukları ile derneğimiz çalışanları oyun saatleri düzenlemekte ve çeşitli faaliyetler yürütmektedir.

Yine bu çalışmalarımızla ilişkili olarak Şubat ve Mart 2023 dönemlerinde göçmen çocuklar için bir takım çalışmalar düzenlenmiş, yaklaşık 60 göçmen çocukla profesyonel personel eşliğinde etkinlikler düzenlenmiştir.

UGDER bu çalışmalarını yürütürken hem kendi ekibinin hem de çalışmalarda görevli göllüler ekibinin bilgi birikim seviyesini arttırmak ve sahada daha profesyonel adımlar atabilmek adına çeşitli kurum içi eğitimler de düzenlemektedir. Bu eğitimler kapsamında online ve yüzyüze seminerler düzenlemekte, mesleği gereği çocuklarla yakın çalışan profesyonel kişilerden (psikolog, pedagoğ, çocuk gelişimci) yönlendirmeler almaktadır.

Ayrıca; göçmen kadınlar ve çocuklar özelinde yürütülen bu psiko sosyal destek çalışmaları kapsamında İnsan Ticareti alanında mesleki çalışmalar yürütmekte olan uzman psikologlar ile hizmet alımı şeklinde de işbirliği yürütülmektedir.

IOM, 2018-2021 döneminde UNICEF, UNFPA, UN Women ve UNHCR ile birlikte "Türkiye'de Çocuk, Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Ortak Programı"nı (CEFM) yürütmüştür. Proje süresince IOM, çocuk, erken yaşta ve zorla evlendirme ve bunun insan ticaretiyle olan bağlantılarına ilişkin tematik çalışmanın geliştirilmesini desteklemiştir. Çalışma, yaygınlık, risk faktörleri ve insan ticareti de dahil olmak üzere diğer hassasiyetlerle olan bağlantıları değerlendirmek amacıyla uluslararası ve ulusal mevzuatın tanımlarını ve analizlerini, ve ayrıca Türkiye ve diğer ülkelerdeki göçmen ve mülteci nüfus arasında CEFM ile ilgili mevcut veri

kaynaklarının analizini içermektedir. Aynı proje kapsamında IOM, ITM uygulayıcıları için eğitim materyalleri geliştirmiş ve insan ticareti ve CEFM'nin potansiyel mağdurlarını belirleme ve yönlendirme kapasitelerini artırmak için STK'lar ve kamu görevlileri dahil olmak üzere eğitimler vermiştir. Aynı proje çerçevesinde IOM, göçmen toplulukları CEFM risklerinin önlenmesi ve hafifletilmesi konusunda duyarlı hale getirmek için mobil ekipler görevlendirmiştir. Ayrıca çocuk ve ergenler için sosyal uyum ve farkındalık artırma faaliyetleri düzenlenmiştir.

Ek olarak, IOM 2021'de, Göçmen İzleme Matrisi uzmanları aracılığıyla ve GİB işbirliğinde, İstanbul'daki göçmen nüfus arasındaki insan ticareti dinamiklerine odaklanan bir araştırma yürütmüştür.

9. Please explain what methods are used to verify the age of a presumed victim of trafficking where the age is uncertain and there are reasons to believe that the person is a child. Would such a person be presumed to be a child until the age verification is completed?

Kolluk tarafından kurtarılan mağdurun uyruğunun Türkiye vatandaşı olması durumunda parmak izi kullanılarak, yabancı olması durumunda ise şahsın parmak izi, fotoğraf veya üzerinde bir kimlik belgesi olmaması durumunda öncelikli olarak beyanı esas alınarak ardından ülke makamları ile irtibata geçilerek yaş ve kimlik tespiti yapılmaktadır.

Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuklardan insan ticareti mağduru olabileceğinden şüphe edilen çocukların yaş tespiti için ilgili birimlere sevk işlemleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca hazırlanan 20 Ekim 2015 tarihli Refakatsiz Çocuklar Yönergesi'nin 6'ncı maddesinde yazılı usul ve esaslara göre yapılır.

Ek olarak insan ticareti mağduru olarak tanımlanan kişiler için tereddüt oluşması halinde kemik yaşı tespiti yapılabilmektedir. Çocuk olduğunu beyan eden kişilere yaş doğrulaması tamamlanıncaya kadar Çocuk Koruma, İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimlerinde (ÇOKİM) koruma ve bakım hizmeti verilmektedir.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 24'üncü maddesinde '*(1) Yaşça çocuk olma incelemesi devam eden mağdurlar, bu inceleme bitinceye kadar çocuk olarak kabul edilir. (2) Çocuk mağdurla ilgili tanımlama sürecinde çocuğun yüksek yararı ilkesi gözetilir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde mutlaka psikolog ya da sosyal çalışmacı bulunur...*' hükmü yer almaktadır.

10. What steps are taken in your country to ensure that the rights of the child and his/her best interests⁹ are duly taken into consideration, in particular when it comes to:

- a. identification of child victims of trafficking;**
- b. appointing a legal guardian, organisation or authority which shall act in the best interest of unaccompanied minors identified as victims of trafficking;**
- c. locating the child's family;**
- d. ensuring that the identity or details allowing the identification of a child victim of trafficking are not made publicly known through the media or by any other means;**
- e. access to appropriate and secure accommodation, education and health care;**
- f. issuing residence permits for child victims of trafficking;**

⁹ "The best interests of the child" means that any situation should be looked at from the child's own perspective, seeking to take the child's views into consideration and with the objective of ensuring that his/her rights are respected. Any decision concerning a child should therefore be guided by what is objectively best for that child, given her/his age and maturity.

- g. providing counselling and information in a language that the child can understand, legal assistance and free legal aid prior, during and after legal proceedings, including to claim compensation;**
- h. carrying out best interests determination, including risk assessment, prior to any decision on the return of child victims to their country of origin, and ensuring the child's safe return in accordance with the best interests of the child;**
- i. special protection measures for children.**

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak insan ticareti soruşturmalarında kurtarılan mağdurlara yönelik yapılan mülakatlarda şahsın içinde bulunduğu psikolojik travma da göz önüne alınarak gerektiği zaman kurum içerisinde yer alan psikolog ve sosyologlardan yardım alınmakta, ayrıca mağdurun çocuk olması durumunda ilgili birimden çocuklarla yapılacak mülakatlarda tecrübeli ve gerekli eğitimleri tamamlanmış personeller kullanılmakta, çocuğun polis nezaketinde kalma süresi olabildiğince kısa tutularak gerekli işlemler bitirildikten sonra ilgili birimlere teslimi sağlanmaktadır.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından Türk uyruklu insan ticareti mağdurlarının yaş tespiti için nüfus müdürlüklerinden nüfus kayıtları talep edilir. Mağdur yabancı ise Türkiye'de bulunan büyükelçilik/konsolosluk gibi elçiliklerden kişinin ülke kayıtlarında bulunan nüfus ve yaş bilgileri talep edilir.

Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuklardan insan ticareti mağduru olabileceğinden şüphe edilen çocukların yaş tespiti için ilgili birimlere sevk işlemleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca hazırlanan 20 Ekim 2015 tarihli Refakatsiz Çocuklar Yönergesi'nin 6'ncı maddesinde yazılı usul ve esaslara göre yapılır.

İnsan ticareti mağduru çocuklar ile ilgili olarak ayrıca İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 24'üncü maddesinde belirtilen hususlara göre hareket edilir.

Yaşının belirsiz olduğu varsayılan kişinin çocuk olduğuna inanmak için nedenlerin bulunduğu durumlarda kişilere yaş tespiti yapılan kadar çocuk muamelesi yapılmaktadır.

Türkiye'de insan ticareti veya bir başka suç unsuru içeren bir olaya maruz bırakılmış ve ilgili durumu idare tarafından tespit edilmiş olan çocuğun kimlik ve yaş tespiti işlemleri GİB koordinesinde gerçekleştirilir. Tespit sonucu çocuk olduğu anlaşılan küçüğün kaydı-yasal temsilcisinin bulunmaması durumunda- il göç idaresi yetkilileri tarafından refakatsiz çocuk kapsamına alınarak işlemleri yapılır. Daha sonra 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa istinaden Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bildirim yapılır. Bu noktada Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün uygun gördüğü tedbirler çerçevesinde uygun ve güvenli barınma, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere erişimi sağlanır. Benzer şekilde, çocuğun anlayabileceği bir dilde danışmanlık ve bilgilendirme hizmeti, tazminat talebi dâhil olmak üzere yasal işlemler öncesinde, sırasında ve sonrasında ücretsiz yasal yardım, İGİM ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün koordinasyonu ile yürütülür. Tüm işlemler sırasında gizliliğe önem verilir, konu ile ilgili olmayan kişiler ile kimlik bilgileri paylaşılmaz. Tüm bu süreçler boyunca ise, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun da en temel ilkelerinden olan "çocuğun üstün yararı" ilkesi gözetilir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülen çocuk koruma hizmetleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında uygulanmaktadır. Çocuğun tüm haklarının korunması için gerekli yasal ve idari önlemler alınmakta olup; ırk, dil, din, mezhep ya da etnik farklılık gözetilmeksizin tüm çocuklar eğitim, sağlık, sosyal yardım ve hizmetlerden eşit ve ücretsiz yararlandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 69 uncu maddesi ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında aile yanında bakımı mümkün olmayan çocuklara öncelikli olarak ev tipi bakım kuruluşu olan Çocuk Evlerinde korunma ve bakım hizmeti sunulmaktadır.

İnsan ticareti mağduru olduğu tespit edilen çocuklar ilgili mevzuat çerçevesinde ayırım yapılmaksızın koruma, bakım ve diğer hizmetlerden yararlandırılır.

Koruma ve bakım altında alınan çocuklar, bireysel ihtiyaçları, farklılıkları, yaş, cinsiyet ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak uygun bir çocuk bakım kuruluşuna yerleştirilir.

Suçta sürüklenmesi, suç mağduru olması veya sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya kalması sebebiyle haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocukların psikososyal ve gelişimsel özellikleri dikkate alınarak çocuklara yönelik gerekli müdahalelerin gerçekleştirildiği, çocukların aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere geçici süre ile ihtisaslaşmış çocuk bakım kuruluşlarında bakım ve korunmaları sağlanır. İnsan ticareti mağduriyeti ihtisaslaşma alanı olmamakla birlikte, mağduriyet sebebi özelinde çocuğun ihtisas kuruluşlarına yerleşmesi sağlanır.

Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz olduğu tespit edilerek Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlara yönlendirilen yabancı uyruklu çocukların kemik yaşı tespiti, sağlık raporu ve uluslararası koruma belgesi ve kimliklendirme işlemleri yapıldıktan sonra refakatsiz çocuk alanında ihtisaslaşan kuruluşlarımıza kabul edilmektedir. Korunma ve bakım altında bulunan çocuklardan göç sürecinde veya göç sonrasında ailesinden ayrı düşmüş çocukların aile bütünlüğünün sağlanması amacıyla ailelerinin takibi ve aile birleştirilmesine yönelik çalışmalar Türk Kızılayı ile işbirliği içerisinde yapılmaktadır. Evlat edindirme işlemleri ise Lahey Sözleşmesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Çocuğun yüksek yararının tespiti ve değerlendirilmesi konusunda kapasitenin artırılması ve ilgili usuli güvencelerin uygulamasının güçlendirilmesi amaçlarıyla UNHCR, GİB'in farklı birimlerine eğitim düzenlenmesi ve kılavuz belge oluşturulması yoluyla destek sunmaktadır. Bu bağlamda, 2021 yılında UNHCR ve GİB tarafından oluşturulan ve çocuklar gibi spesifik gruplara ilişkin ilke ve teknikleri de içeren 'İnsan Ticareti Bağlamında Mülakat Teknikleri Kılavuzu' güncellenmiş ve 2,000 kopya 81 İGİM'e dağıtılmıştır. Kılavuzun amacı, insan ticareti mağdurları ile yapılan mülakatlarda uygun tekniklerin uygulanmasının ve mağdur odaklı yaklaşımın izlenmesinin sağlanmasıdır.

11. What practical measures are taken in your country to identify victims of trafficking among unaccompanied foreign minors, including asylum seekers? What measures are taken to prevent their disappearance? Have there been cases of non-voluntary return of child victims of trafficking?

Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma statülerindeki refakatsiz çocukların özel ihtiyaç durumlarının tespit işlemleri İGİM tarafından yapılmaktadır. Özel ihtiyaç tespit mülakatları sırasında küçüğün insan ticareti mağduru olabileceğine ilişkin şüphe duyulması halinde söz konusu çocuk, İGİM bünyesinde hizmet vermekte olan ilgili birime yönlendirilir.

Bu doğrultuda söz konusu küçüğe ilişkin tesis edilecek olan tüm iş ve işlemlerde, çocuğun üstün yararı ilkesine bağlı kalınmak suretiyle, İGİM ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordineli olarak çalışır ve bu yolla küçüğün kaybolması durumunda da önüne geçilmesi sağlanır.

Tek başına ülkesine gönüllü geri dönüş talep eden çocukların işlemlerinde velayet hakkı bulunan anne, baba veya vasisi tarafından muvafakat verilmesi şartı aranır. Yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine engel bir durum varsa ve mahkemelerce çocuğa kayyım atandıysa gönüllü geri dönüş işlemleri kayyım tarafından yürütülür. Aksi takdirde Türkiye'de yasal temsilcisi/kayyım ataması olmayan herhangi bir çocuğun gönüllü / gönüllü olmayan geri dönüş işlemleri yapılmamaktadır.

Türkiye'ye giriş yapan refakatsiz çocukların risk altında olduğunun tespit edilmesi halinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında koruyucu ve destekleyici tedbirler uygulanmakta ve böylece hiçbir çocuğun risk altında bırakılmaması sağlanmaktadır.

Korunma ve bakım altına alınan refakatsiz çocukların öncelikle aile odaklı hizmetlerden yararlandırılması hedeflenmektedir. Bunun mümkün olmadığı hallerde 0-12 yaş grubu çocuklar ev tipi bakım kuruluşları olan Çocuk Evi ve Çocuk Evleri Sitesinde; 13-18 yaş grubu çocuklar ise ihtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerinde bakım altına alınmaktadır.

Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz olduğu tespit edilerek Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlara yönlendirilen çocukların kemik yaşı tespiti, sağlık raporu ve uluslararası koruma belgesi ve kimliklendirme işlemleri yapıldıktan sonra refakatsiz çocuk alanında ihtisaslaşan kuruluşlarımıza kabul edilmektedir. Korunma ve bakım altında bulunan çocuklardan göç sürecinde veya göç sonrasında ailesinden ayrı düşmüş çocukların aile bütünlüğünün sağlanması amacıyla ailelerinin takibi ve aile birleştirilmesine yönelik çalışmalar Türk Kızılayı ile işbirliği içerisinde yapılmaktadır. Evlat edindirme işlemleri ise Lahey Sözleşmesi çerçevesinde yürütülmektedir.

12. What programmes and services exist in your country for the (re)integration of child victims of trafficking? What solutions are provided if the reintegration of the child into his/her family is not in the child's best interests?

Çocuk evleri ve çocuk evleri sitelerinde korunma altında bulunan tüm çocukların bilişsel, duygusal ve psikososyal yönden sağlıklı gelişmesi için Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı (ÇODEP) yürütülmektedir.

Korunma ve bakım altında bulunan çocukların suça sürüklenmeleri, suç mağduru olmaları ve sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya bulunmalarından kaynaklanan örselenme veya davranış bozukluklarının sağaltılması, çocuklarda suç ve madde bağımlılığı ile ilgili olumlu davranış değişikliği oluşturulması ve çocuklara sosyalleşme ve kurallı yaşam becerilerinin kazandırılması sağlanmaktadır. Anka Çocuk Destek Programı; çok yönlü yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Bireysel Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF), Grup Çalışmaları, Bireysel Danışmanlık, Aile Çalışmaları, Destekleyici Ortam Bileşenleri, Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri ve Krize Müdahalede Kurumsal Yaklaşım bileşenlerinden oluşmaktadır. Program ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak aileleri ve sosyal çevreleri ile uyum sağlamaları hedeflenmektedir.

C. Questions related to specific articles

Definitions (Article 4)

13. Have any difficulties been experienced in your country in identifying and prosecuting cases on the ground of trafficking for the purpose of forced labour or services, slavery and practices similar to slavery or servitude? If so, please provide details.

**5237 sayılı Türk Ceza Kanununun,
" İnsan ticareti" kenar başlıklı 80 inci maddesinde;**

"(1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhus yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya siddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kisiler üzerindeki denetim olanaklarından veya

çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kisileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girilen ve suç oluşturulan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.", Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5237 sayılı Kanunun 80 inci maddesinde insan ticareti suçu düzenlenmiştir.

İnsan ticareti suçu; zorla çalıştırmak, bazı hizmetleri vermeye mecbur etmek, fuhuş yaptırmak, esaret veya benzeri uygulamalara maruz bırakmak veya beden organlarından bazılarının verilmesine razı etmek amacıyla kadın, çocuk veya diğer insanların tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları ile oluşmaktadır.

Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya siddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kisileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kişi insan ticareti suçundan cezalandırılacaktır.

İnsan ticareti suçu, özel kast ile işlenebilen bir suçtur. Suçun manevi unsuru olan özel kast veya saik anılan Kanunun 80 inci maddesinde “zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla” şeklinde ifade edilmiştir.

Suçun gerçekleşmesi için, failin, madde metninde sınırlı bir şekilde belirtilen amaçlarla hareket etmesi gerekir. Bu fiiller sonuç itibarıyla faile maddi yarar sağlayan fiillerdir. Ancak, suçun tamamlanması için failin maddi yarar sağlayıp sağlamadığının bir önemi bulunmamaktadır.

İnsan ticareti suçu bazı araç fiiller kullanılarak işlenir. Yani, asıl suçun işlenmesi için bazı araç fiillerin işlenmesi gerekir. İnsan ticareti suçunda araç fiiller ise mağdurun iradesini etkilemek için tehdit, baskı, cebir veya siddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle rızasını almak, kandırmak suretiyle mağdurun rızasını almak ve kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek şeklindedir.

Anılan maddenin üçüncü fıkrasında ise çocuk ticareti suçu insan ticareti suçunun özel bir şekli olarak düzenlenmiştir. Onsekiz yaşını doldurmamış olan çocukların zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları da mümkündür. Bu hallerde, yani çocuklar açısından suça ait araç fiillerden tehdit, baskı, cebir veya siddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanmak fiillerine başvurulmasa da faile Türk Ceza Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince cezaya hükmolunacaktır.

Zorla çalıştırmanın da dahil olduğu insan ticareti suçu 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 80'nci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan Kanununun 279'uncu maddesi gereği kamu görevlileri görevleriyle ilgili olarak öğrendikleri ya da tespit ettikleri suçlar hakkında bildirim yapmak zorundadırlar. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yürütülen tüm teftişlerde iş müfettişleri tarafından işyerlerinde zorla çalıştırma göstergelerinin bulunup bulunmadığı denetlenmektedir. Herhangi bir durumun tespiti halinde iş müfettişleri tarafından ilgili cumhuriyet başsavcılıklarına bildirimde bulunmaktadır.

Vakaların tespiti konusunda kişiler haklarını ve Kanunları bilmedikleri için kendilerini suça karışmış veya suçun bir parçası olarak görebilmekte bu nedenle yardım isteme ya da yaşadıkları olayları yetkili kişilere anlatma konusunda çekingen davranabilmektedirler. Bu durum vakaların tespitini zorlaştırmaktadır.

14. How does your country's law define "abuse of a position of vulnerability" and what are the criteria for evaluating the vulnerability of a person subjected to THB? Please provide any relevant examples where the means used in THB offences involved an abuse of a position of vulnerability.

6458 sayılı Kanununun 3'üncü maddesi kapsamında özel ihtiyaç sahipleri; başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi tanımlamakla birlikte uygulamada muhtemel insan ticareti mağdurları ve mağdurlarda özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilmektedir. Aynı Kanununun 67 inci maddesi kapsamında özel ihtiyaç sahiplerine Kanunun yazılı hak ve işlemlerinde öncelik sağlanacağı düzenlenmiştir. Kanununun 75'inci maddesinde özel ihtiyaç sahipleriyle yapılacak mülakatlarda, bu kişilerin özel durumları göz önünde bulundurulacağı ve çocuğun mülakatında psikolog, çocuk gelişimci veya sosyal çalışmacı ya da ebeveyni veya yasal temsilcisi hazır bulunacağı düzenlenmiştir.

Ayrıca ailelerin ekonomik durumlarının çocukların üzerinde etkisi gözlemlenmiş olup görece daha yoksul aileler ve çocukları hassas olarak değerlendirilmektedir. Özellikle ekonomik açıdan güçsüz olan ailelerin çocuklarının çocuk yaşta evlendirildiği, çocuk işçiliği, zorla dilendirme gibi sömürü türlerine daha açık olabilmeye ihtimallerine karşı insan ticareti mağdur olma açısından daha hassas değerlendirilmektedir.

15. To what extent does your country's law recognise the relevance of forced marriage and illegal adoption to THB offences? Please provide any examples from case law where forced marriage and illegal adoption were considered in the context of THB.

I- 2709 sayılı Anayasanın "I. Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41 inci maddesinde;

"Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır."

II- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun;

1- “I. Yaş” başlıklı 124 üncü maddesinde,

“Erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadıkça evlenemez.

Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulunduğu karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.”,

2- “II. Ayırt etme gücü” başlıklı 125 inci maddesinde,

“Ayırt etme gücüne sahip olmayanlar evlenemez.”,

3- “1. Küçükler hakkında” başlıklı 126 ncı maddesinde,

“Küçük, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez.”,

4- “2. Kısıtlılar hakkında” başlıklı 127 nci maddesinde,

“Kısıtlı, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez.”,

5- “3. Mahkemeye başvurma” başlıklı 128 inci maddesinde,

“Hâkim, haklı sebep olmaksızın evlenmeye izin vermeyen yasal temsilciyi dinledikten sonra, bu konuda başvuran küçük veya kısıtlının evlenmesine izin verebilir.”,

6- “I. Hısımlık” başlıklı 129 uncu maddesinde,

“Aşağıdaki kimseler arasında evlenme yasaktır:

1. Üstsoy ile altsoy arasında; kardeşler arasında; amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında,

2. Kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoyu veya altsoyu arasında,

3. Evlât edinen ile evlâtlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoyu ve eşi arasında.”,

7- “I. Başvuru makamı” başlıklı 134 üncü maddesinde,

“Birbiriyle evlenecek erkek ve kadın, içlerinden birinin oturduğu yer evlendirme memurluğuna birlikte başvururlar.

Evlendirme memuru, belediye bulunan yerlerde belediye başkanı veya bu işle görevlendireceği memur, köylerde muhtardır.”,

8- “2. Törenin şekli” başlıklı 142 nci maddesinde,

“Evlendirme memuru, evleneceklerden her birine birbiriyle evlenmek isteyip istemediklerini sorar. Evlenme, tarafların olumlu sözlü cevaplarını verdikleri anda oluşur. Memur, evlenmenin tarafların karşılıklı rızası ile kanuna uygun olarak yapılmış olduğunu açıklar.”,

9- “I. Sebepleri” başlıklı 145 inci maddesinde,

“Aşağıdaki hâllerde evlenme mutlak butlanla batıldır:

1. Eşlerden birinin evlenme sırasında evli bulunması,

2. Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması,

3. Eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığı bulunması,

4. Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması.”,

10- “1. Ayırt etme gücünden geçici yoksunluk” başlıklı 148 inci maddesinde,

“Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.”,

11- “2. Yanılma” başlıklı 149 uncu maddesinde,

“Aşağıdaki durumlarda eşlerden biri evlenmenin iptalini dava edebilir:

1. Evlenmeyi hiç istemediği veya evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği hâlde yanılarak bu evlenmeye razı olmuşsa,

2. Eşinde bulunmaması onunla birlikte yaşamayı kendisi için çekilmez bir duruma sokacak derecede önemli bir nitelikte yanılarak evlenmişse.”,

12- “3. Aldatma” başlıklı 150 nci maddesinde,

“Aşağıdaki durumlarda eşlerden biri evlenmenin iptalini dava edebilir:

1. Eşinin namus ve onuru hakkında doğrudan doğruya onun tarafından veya onun bilgisi altında bir başkası tarafından aldatılarak evlenmeye razı olmuşsa,

2. Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık kendisinden gizlenmişse.”,

13- “4. Korkutma” başlıklı 151 inci maddesinde,

“Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilmiş eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.”,

14- “I. Genel koşulları” başlıklı 305 inci maddesinde,

“Bir küçüğün evlât edinilmesi, evlât edinen tarafından bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması koşuluna bağlıdır.

Evlât edinmenin her hâlde küçüğün yararına bulunması ve evlât edinenin diğer çocuklarının yararlarının hakkaniyete aykırı bir biçimde zedelenmemesi de gerekir.”,

15- “IV. Küçüğün rızası ve yaşı” başlıklı 308 inci maddesinde,

“Evlât edinilenin, evlât edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şarttır.

Ayırt etme gücüne sahip olan küçük, rızası olmadıkça evlât edinilemez.

Vesayet altındaki küçük, ayırt etme gücüne sahip olup olmadığına bakılmaksızın vesayet dairelerinin izniyle evlât edinilebilir.”,

16- “1. Şekil” başlıklı 309 uncu maddesinde,

“Evlât edinme, küçüğün ana ve babasının rızasını gerektirir.

Rıza, küçüğün veya ana ve babasının oturdukları yer mahkemesinde sözlü veya yazılı olarak açıklanarak tutanağa geçirilir.

Verilen rıza, evlât edinenlerin adları belirtilmemiş veya evlât edinenler henüz belirlenmemiş olsa dahi geçerlidir.”,

17- “2. Zamanı” başlıklı 310 uncu maddesinde,

“Rıza, küçüğün doğumunun üzerinden altı hafta geçmeden önce verilemez.

Rıza, tutanağa geçirilme tarihinden başlayarak altı hafta içinde aynı usulle geri alınabilir.

Geri almadan sonra yeniden verilen rıza kesindir.”,

18- “a. Koşulları” başlıklı 311 inci maddesinde,

“Aşağıdaki hâllerde ana ve babadan birinin rızası aranmaz:

1. Kim olduğu veya uzun süreden beri nerede oturduğu bilinmiyorsa veya ayırt etme gücünden sürekli olarak yoksun bulunuyorsa,

2. Küçüğe karşı özen yükümlülüğünü yeterince yerine getirmiyorsa.”,

19- “b. Karar” başlıklı 312 nci maddesinde,

“Küçük, gelecekte evlât edinilmek amacıyla bir kuruma yerleştirilir ve ana ve babadan birinin rızası eksik olursa, evlât edinenin veya evlât edinmede aracılık yapan kurumun istemi üzerine ve kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce, onun oturduğu yer mahkemesi bu rızanın aranıp aranmamasına karar verir.

Diğer hâllerde, bu konudaki karar evlât edinme işlemleri sırasında verilir.

Ana ve babadan birinin küçüğe karşı özen yükümlülüğünü yeterince yerine getirmemesi sebebiyle rızasının aranmaması hâlinde, bu konudaki karar kendisine yazılı olarak bildirilir.”,

20- “B. Erginlerin ve kısıtlıların evlât edinilmesi” başlıklı 313 üncü maddesinde,

“Evlât edinenin altsoyunun açık muvafakatiyle ergin veya kısıtlı aşağıdaki hallerde evlât edinilebilir.

1. Bedensel veya zihinsel engeli sebebiyle sürekli olarak yardıma muhtaç ve evlât edinen tarafından en az beş yıldan beri bakılıp gözetilmekte ise,
2. Evlât edinen tarafından, küçükken en az beş yıl süreyle bakılıp gözetilmiş ve eğitilmiş ise,
3. Diğer haklı sebepler mevcut ve evlât edinilen, en az beş yıldan beri evlât edinen ile aile hâlinde birlikte yaşamakta ise.

Evli bir kimse ancak eşinin rızasıyla evlât edinilebilir.

Bunlar dışında küçüklerin evlât edinilmesine ilişkin hükümler kıyas yoluyla uygulanır.”,

21- “II. Araştırma” başlıklı 316 ncı maddesinde,

“Evlât edinmeye, ancak esaslı sayılan her türlü durum ve koşulların kapsamlı biçimde araştırılmasından, evlât edinen ile edinilenin dinlenmelerinden ve gerektiğinde uzmanların görüşünün alınmasından sonra karar verilir.

Araştırmada özellikle evlât edinen ile edinilenin kişiliği ve sağlığı, karşılıklı ilişkileri, ekonomik durumları, evlât edinenin eğitime yeteneği, evlât edinmeye yönelten sebepler ve aile ilişkileri ile bakım ilişkilerindeki gelişmelerin açıklığa kavuşturulması gerekir.

Evlât edinenin altsoyu varsa, onların evlât edinme ile ilgili tavır ve düşünceleri de değerlendirilir.”,

III- 7/11/1985 tarihli ve 18921 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Evlendirme Yönetmeliğinin;

1- “Evlenme Ehliyeti ve Şartları” başlıklı 14 üncü maddesinde,

“On sekiz yaşını doldurmuş, mahkemece vesayet altına alınmamış olan erkek ve kadın başka bir kimsenin rızası veya iznine bağlı olmaksızın evlenir. Ayrıca;

- a) On yedi yaşını tamamlayan erkek ve kadın velinin izni, veli yoksa vasi veya vesayet makamının izni ile,
 - b) On altı yaşını dolduran kadın ve erkek hakim izni ile,
- evlenebilir.

Ancak; ayırt etme gücüne sahip olmayanlar ile on beş yaşını dolduran küçükler, mahkemece ergin kılınsa dahi evlenemez.

Hakim, haklı sebep olmaksızın evlenmeye izin vermeyen yasal temsilciyi dinledikten sonra, bu konuda başvuran küçük ve kısıtlının evlenmesine izin verebilir.”,

2- “Evlenme Engelleri” başlıklı 15 inci maddesinde,

“Evllenme engelleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Hısımlık;

1- Üstsoy ve altsoy arasında; kardeşler arasında; amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında,

2- Kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoy ve altsoy arasında,

3- Evlat edinen ile evlatlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoy ve eşi arasında, evlenme yapılamaz.

b) Evli olmak;

Nüfus kaydına göre evli görünen bir kimse yeniden evlenemez. Müracaat sırasında, önceki evliliğin ölüm, boşanma veya evliliğin herhangi bir sebeple mahkeme kararı ile son bulmuş olması halinde, evlenme engeli ortadan kalkar. Ancak buna rağmen, bu durum aile kütüklerine tescil edilmedikçe yeniden evlenme yapılamaz.

c) Kadın için kanuni bekleme süresinin dolmamış olması;

Boşanmış, evliliğin butlanına hükmedilmiş veya kocası ölmüş kadın, boşanma veya evliliğin butlanına dair mahkeme kararı veya kocasının ölüm tarihinden itibaren üç yüz gün geçmedikçe yeniden evlenemez. Ancak kadın üç yüz günlük süre dolmadan önce doğum yaptığı veya mahkemece bu sürenin kısaltılmasına veya kaldırılmasına karar verildiği takdirde, kadın için bekleme süresi ortadan kalkar.

d) Gaiplik durumunda;

e) Sağlık raporunun/resmi sağlık kurulu raporunun bulunmaması;

Gaipliğine karar verilen kişinin eşi, mahkemece evliliğin feshine karar verilmedikçe yeniden evlenemez.

24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dayanılarak, 17/8/1931 tarihli ve 11682 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Evlenme Muayenesi Hakkında Nizamnamede öngörülen usul ve esaslar doğrultusunda sağlık raporu alınmaması durumunda evlenme yapılamaz.

Akıl hastaları, evlenmelerinde tıbbi sakınca bulunmadığı resmi sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemezler.”,

3- “Evlenede Aleniyet, Usul ve Şekil” başlıklı 27 nci maddesinde,

“Davetli bulunmaması, evlenmenin aleni yapılmadığı manasına gelmez.

Vekaletle evlenme yapılamaz.

Evlendirme memuru önceden tesbit edilen yer ve zamanda tarafların ve şahitlerin önünde kadın ve erkekten her birine ayrı ayrı olmak üzere birbirleriyle evlenmek isteyip istemediklerini

sorar. Her birinin müsbet cevap vermesi ve bu cevapların iki şahit tarafından da duyulduğunun doğrulanması üzerine, evlenmenin kanuna uygun olarak yapılmış olduğunu yüksek sesle açıkladıktan sonra evlenme kütüğünü taraflara ve şahitlere imza ettirir ve kendisi de tarih ve saat koyarak imzalar.

Sağır ve dilsizler işaretle cevap verebilirler. Evlendirme memuru lüzum görürse, işaretlerden anlayan bir kişinin aracılığını daha önceden isteyebilir. Bu durumda taraflar aracı bulundurmamak zorundadırlar. Sağır ve dilsizler okuma yazma biliyorlarsa, beyanları yazılı olarak kabul edilir.

Yabancılar Türkçe bilmedikleri takdirde, evlendirme memuru, Türk devletince tanınmış devletlerin birinci resmi dili olması kaydıyla bu dili bilen tercüman kullanabilir. Taraflarca bu

tercüman daha önceden tören yerinde bulundurulur.”,

4- “Şahitlik Şartları” başlıklı 28 inci maddesinde,

“Şahit olabilmek için ergin ve mümeyyiz olmak ve tanıklık ettiği kişiyi tanımak şarttır.

Görünüşleri itibariyle mümeyyiz olmadıkları ve evlenecek tarafı tanımadığı anlaşılabilir şahitlik yapamazlar.

Şahit, evlenme isteğine ait iradelerin açıklanmasına dair bildirimlerin serbestçe yapıldığına, tanıklık ettiği kişinin kimliğinin doğruluğuna ve evlenmenin yapıldığına şahittir.”,

5- “Memurun Evlenmeyi Yapmaktan Çekinmesi” başlıklı 29 uncu maddesinde,

“Evlenmenin yapılacağı sırada taraflardan birinin iradesinin serbestçe açıklanmasını engelleyici ruh hali içinde bulunduğu davranışlarından açıkça anlaşılması halinde evlendirme memuru bu durumu taraflara bildirerek evlenmeyi erteleyebilir.”,

6- “Evlenmelerde Yabancı Uyruklular İçin Yapılacak İşlem” başlıklı 34 inci maddesinde,

“Yetkili Türk makamları önünde evlenen yabancı uyruklu kadın ve erkeğe bir aile cüzdanı ve ayrıca istekleri üzerine çok dilli evlenme belgesi düzenlenerek verilir.

Bu yabancılar, Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Üyesi bir devletin vatandaşı iseler, bu evlilik, 1958 tarihinde İstanbul'da imza edilen 3 numaralı Uluslararası Bilgi Teatisi Hakkında Sözleşme gereğince, gerekli kart doldurularak yabancıнын doğum yeri nüfus idaresine gönderilir.

Evlenenlerden birinin yabancı olması halinde de yukardaki fıkraya göre işlem yapılır.”,

IV- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- “İnsan ticareti” kenar başlıklı 80 inci maddesinde,

“(1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.”,

2- “Çocukların cinsel istismarı” kenar başlıklı 103 üncü maddesinde,

“(1) cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) (Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/13 md.) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”,

Hükümleri yer almaktadır.

V- Bilindiği üzere, Türk Medeni Kanunu evlat edinme ve evlenmeye ilişkin hükümleri düzenlemektedir. Bu kapsamda evliliğin zorla gerçekleşmesi halinde Kanun kapsamında evliliğin iptaline başvurulabilecektir. Diğer yandan, zorla evlendirme konusu 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Çocuğun cinsel istismarı” kenar başlıklı 103 üncü maddesinde yer alan suça sebebiyet verebilmekte ve failer bakımından da (çocuğun anne babası ile evlendirildiği kişi) iştirak hükümleri gündeme gelebilmektedir.

Diğer yandan, Türk Ceza Kanununun “İnsan ticareti” kenar başlıklı 80 inci maddesinde, zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkararak, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Yine 80 inci maddenin gerekçesinde de, maddenin öngördüğü maddi unsurların, kadın, çocuk veya diğer insanların tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri ya da barındırılmaları olduğu belirtilmiştir. Ancak bu hareketlerin kişileri zorla çalıştırmak, bazı hizmetleri vermeye mecbur kılmak, adı geçenleri esaret veya benzeri uygulamalara tâbi kılmak yahut beden organlarından bazılarının verilmesine razı etmek maksadıyla icra edileceğine değinilmiştir.

Bir çocuğun evlenme adı altında birlikte yaşamaya veya cinsel birleşmeye zorlanması somut olayın koşullarına göre esarete tabi kılmak niteliğinde bir davranış olabilecektir. Benzer durum yasadışı evlat edinme bakımından da geçerlidir. Dolayısıyla bu amaçlarla kişileri veya çocukları ülkeye sokan, ülke dışına çıkararak, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran faillerin insan ticareti suçundan sorumlu tutulmaları gerektiği değerlendirilmekte ve birlikte konunun uygulamaya yönelik olması nedeniyle uygulayıcı birimlerin görüşlerinin alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bir çocuğun cinsel arzuların tatmini gayesiyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunundaki evlenme yaşına gelmeden dini nikahla ya da yine kendi rızası dışında ebeveynlerin kararı ile görünüşte resmi nikah adı altında ya da herhangi bir merasim olmaksızın bir kimseye verilmesi durumunda, çocuğun başkalarının karar ve tasarrufları altında ivazlı yahut ivazsız bir kimseye devriyle sonuçlandığından bu eylem uluslararası sözleşmeler kapsamında "esarete tabi kılmak, zorla çalıştırmak, çocuk satışı" olarak değerlendirilebilir. Bu itibarla bu tür bir davranışta bulunan çocuk üzerinde nüfuz sahibi kişiler, çocuğu yaptıkları devir ile üçüncü bir kişinin cinsel arzularının tatminine sevk etmeleri, nakletmeleri dolayısıyla hem insan ticaretinden hem de işlenen cinsel istismar suçundan müşterek fail olarak sorumludurlar. Zira bir çocuğun evlenme adı altında birlikte yaşamaya veya cinsel birleşmeye zorlanması esarete tabi kılmak niteliğinde bir davranıştır. Ancak bu hususta tereddütleri sonlandırmak ve çocuklarımızı etkin bir şekilde korumak adına 80 inci maddeye bir hüküm ilavesi de yerinde olabilir.

Çocukların özellikle yakınlarından gelen bu kötülüğe karşı korunmasındaki eksiklik ya da tereddüt varsa, yasal düzenleme yapmak Türkiye'nin tarafı bulunduğu uluslararası sözleşmelerin bir gereği olmaktan öte, çocuklarımızın "evlenme" adı altında maruz kaldıkları cinsel istismar fillerine bir son verilmesi açısından zorunluluk oluşturmaktadır.

Yargıtay küçüğün yasal olmayan evlilik kararına onay veren ebeveynin cinsel istismara yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiği yönünde kararlar vermektedir. Yine örneğin Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin 9.3.2017 tarih ve 7401/1238 sayılı kararında; sanığın suç tarihlerinde onbeş yaşından küçük olan kızını diğer sanık ile evlenmesi amacıyla vermek için anlaştığı, hatta bu amaçla kızını götürüp buluşturduğu ve akabinde sanıktan para alabilmek için birlikte bankaya gittikleri ancak haberi olmadan mağduru olarak önce Gaziantep ilinde sonrada İzmir ilinde yaklaşık 3 ay süren cinsel istismar eylemlerinde bulunduğu olayda, sanığın suçun işlenmesinden önce icrasını kolaylaştırmak suretiyle 5237 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi yollaması ile suça iştirak ettiği anlaşılmakla, 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin iki ve altıncı fıkralar ile 43 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince cezalandırılması yerine oluşturma uygun düşmeyen yazılı gerekçeyle beraatine karar verilmesi nedeniyle beraat kararının bozulmasına hükmedilmiştir.

Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin 23.01.2014 tarih ve 9515/803 sayılı kararında, sanığın başlık parası karşılığında Hüseyin annesi olan sanık Gülbay ile anlaşması üzerine kayden 04.04.1995 tarihli olan mağdurun rızası dışında 06.05.2006 tarihinde sanık Hüseyin ile gayri resmi olarak evlendirildiği ve beraber yaşanan bu süre içinde sanık Hüseyin'in birden fazla sayıda mağdura nitelikli cinsel istismarda bulunduğu sübut ettiği olayda sanıkların mahkûmiyeti yerine yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi yerel mahkemenin kararının bozulmasını gerektirmiştir.

Bu tür olaylarda ebeveynlerin suça dönük katkısı olmaksızın çocuğunun alınması elde edilmesi mümkün bulunmadığından çocuklarını esarete tabi kılmak üzere naklettiklerinden bir yerden başka bir yere götürüp teslim ettiklerinden hem insan ticaretinden hem de müşterek faillik kapsamında cinsel istismar suçundan sorumluluklarına gidilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

5237 sayılı Kanununun 80 inci maddesinde "yasa dışı evlat edindirme" seçimlik hareket olarak düzenlenmemiş olmakla birlikte bu eylem 5237 sayılı Kanununun 231 inci maddesiyle "çocuğun soy bağına değiştirme" suçu ile yaptırım altına alınmıştır. Yargıtay uygulamasına göre; soy bağ ailenin, aile de toplumun temelidir. Soy bağının doğru olarak belirlenmesinde hem ilgili kişilere ait ferdi, hem de topluma ait genel fayda bulunmaktadır. Çocuğun soy bağının kasten değiştirilmesinde suçun faili, çocuğun gerçek annesi ve babası dahil herkes olabilir. Bu suç tipine dair Yargıtay kararlar aşağıda sunulmaktadır.

Örnek kararlar

5237 sayılı Kanununun 231 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "Bir çocuğun soy bağına değiştiren veya gizleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklindeki düzenlemeye göre, suçun soy bağına değiştirme veya gizleme suretiyle oluşacağı cihetle, Nazilli Devlet Hastanesi Doğum Kliniğinde ebe olarak görevli sanık . . . ile aynı hastaneden emekli olan sanık ...'in, dava dışı . . .nin 15/06/2010 tarihinde hastanede dünyaya getirdiği canlı erkek çocuğunu, ...'nin rızası ile alarak açık kimlik ve adres bilgileri tespit edilemeyen şahıslara vermekten ibaret eylemlerinin; çocuğunun soybağını gizleme sonucunu doğurduğu, tanık anlatımları ulusal Kriminal büro adli video bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamı ile sübut bulunduğu ve sanıkların yüklenen suçtan mahkumiyetlerine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden beraatlerine karar verilmesi... (Yargıtay 1. Ceza Dairesi -Karar: 2018/373).

Ayrıntıları Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 29.09.2015 gün ve 2015/412 Esas, 2015/286 Karar sayılı ilamında açıklandığı üzere; sanığın, resmi nikahlı olmayan eşinden doğan çocuğu ...'nu, resmi nikahlı eşi ...den doğmuş gibi 28.07.2011 tarihinde doğum bildirim formu düzenlettirip, aynı anda nüfusa tescil ettirerek, nüfus cüzdanı çıkarmaktan ibaret eyleminin, sanığın doğrudan nüfus müdürlüğüne müracaat ederek yalan beyanda bulunmak suretiyle ve salt bu beyanına istinaden nüfusa kaydının yapılması, nüfusa kayıt sırasında herhangi bir baska sahte belgenin kullanılmamış olması karşısında eyleminin kül halinde 5237 sayılı Kanununun 231 inci maddesindeki soy bağına değiştirme suçu kapsamında kaldığı gözetilmeden ayrıca resmi belgede sahtecilik suçunu da oluşturulduğundan bahisle yazılı şekilde hükümler kurulması... (Yargıtay 21. Ceza Dairesi - Karar: 2017/1154).

16. Can forced begging be considered as a purpose of THB according to your country's law? Have there been any cases of child trafficking for forced begging with the involvement of the child's family or legal guardian?

I- 2709 sayılı Anayasanın "I. Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41 inci maddesinde;

"Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır."

II- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun;

1-"I. Koşullar" başlıklı 335 inci maddesinde,

“Ergin olmayan çocuk, ana ve babasının velâyeti altındadır. Yasal sebep olmadıkça velâyet ana ve babadan alınamaz.

Hâkim vasi atanmasına gerek görmedikçe, kısıtlanan ergin çocuklar da ana ve babanın velâyeti altında kalırlar.”,

2- “1. Genel olarak” başlıklı 348 inci maddesinde,

“Çocuğun korunmasına ilişkin diğer önlemlerden sonuç alınamaz ya da bu önlemlerin yetersiz olacağı önceden anlaşılırsa, hâkim aşağıdaki hâllerde velâyetin kaldırılmasına karar verir:

1. Ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi.

2. Ana ve babanın çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savsaklaması.

Velâyet ana ve babanın her ikisinden kaldırılırsa çocuğa bir vasi atanır.

Kararda aksi belirtilmedikçe, velâyetin kaldırılması mevcut ve doğacak bütün çocukları kapsar.”,

3- “C. Vasi ve kayyım” başlıklı 403 üncü maddesinde,

“Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlüdür.

Kayyım, belirli işleri görmek veya malvarlığını yönetmek için atanır.

Bu Kanunun vasi hakkındaki hükümleri, aksi belirtilmiş olmadıkça kayyım hakkında da uygulanır.”,

4- “A. Küçüklük” başlıklı 404 üncü maddesinde,

“Velâyet altında bulunmayan her küçük vesayet altına alınır.

Görevlerini yaparlarken vesayeti gerektiren böyle bir hâlin varlığını öğrenen nüfus memurları, idarî makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar.”,

5- “I. Temsil” başlıklı 426 ncı maddesinde,

“Vesayet makamı, aşağıda yazılı olan veya kanunda gösterilen diğer hâllerde ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atar:

1. Ergin bir kişi, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri bir sebeple ivedi bir işini kendisi görebilecek veya bir temsilci atayabilecek durumda değilse,

2. Bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışyorsa,

3. Yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine bir engel varsa.”,

4- “a. Genel olarak” başlıklı 445 inci maddesinde,

“Vesayet altındaki kişi küçük ise, vasi onun bakımı ve eğitimi için gereken önlemleri almakla yükümlüdür.

Vesayet dairelerinin yetkilerine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, vasi bu konuda ana ve babanın yetkilerine sahiptir.”,

III- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- “İnsan ticareti” kenar başlıklı 80 inci maddesinde,

“(1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak,

nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırın, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.”,

2-“Dilencilik” kenar başlıklı 229 uncu maddesinde,

“ (1) Çocukları, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçun üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımları ya da eş tarafından işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Bu suçun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”,

Hükümleri yer almaktadır.

Yargıtay 8. Ceza Dairesinin E;2008/4555,K.; 2008/7998 sayılı ilamında; “Sanığın olay tarihinden yaklaşık bir ay kadar önce, yaşları 10 ila 14 arasında değişen 8 mağduru, Mardin'in Ömerli ilçesinden alıp İstanbul'a getirdiği, şehrin çeşitli yerlerindeki sokaklarda kağıt mendil ve midye satıcılığı, tartıcılık gibi işlerde zorla çalıştırdığı, çocukların hepsini evinin tek bir odasında insanlık dışı koşullarda barındırdığı; zorla çalıştırmak maksadıyla mağdurların buldukları yerden alınarak İstanbul'a getirilmesi ve barındırılması şeklinde gerçekleşen eyleminin 5237 sayılı TCK.nun 80. maddesinde düzenlenen insan ticareti suçunu oluşturduğu, mağdurların yada ailelerinin rızalarının bulunmasının anılan maddenin 2. ve 3. fıkraları uyarınca suçun oluşumunu etkilemeyeceği gözetilmeden suçun nitelendirilmesinde yanılığa düşülerek uygulama yeri olmayan 5237 sayılı TCK.nun 117/2. madde ve fıkrası ile uygulama yapılması,” şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Yargıtay çocuklara zorla dilencilik veya hırsızlık yaptırmak gibi eylemleri insan ticareti suçunda “zorla çalıştırma” kapsamında değerlendirmektedir. Çocukların dilencilikte araç olarak kullanılması, Türk Ceza Kanununun 229 uncu maddesinde bağımsız bir suç olarak öngörülmuş olup, bu suç tipi insan ticaretinden sonraki bir aşamayı düzenlemektedir. Bu sebeple dilencilik yaptırılmak üzere (bu durum zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, esarete tabi kılmak kapsamında değerlendirilebilir) çocuğun tedarik edilmesi, kaçırılması, sevk edilmesi veya barındırılması insan ticareti kapsamında değerlendirilebilecektir. Bu konumdaki çocuğa dilencilik yaptırılmışsa, somut olayın koşullarına göre failin hem insan ticareti suçu hem de dilencilik suçundan ayrıca cezalandırılması gerektiği düşünülmeyle birlikte konunun uygulamaya yönelik olması nedeniyle uygulayıcı birimlerden görüş alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İnsan ticareti suçu Türk Ceza Kanunu 80'inci maddesinde ‘Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırın, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne

kadar adli para cezası verilir.’ hükmü ile tanımlanmış olup açık bir şekilde zorla dilendirmek suçu yer almamaktadır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 90’uncu maddesinde Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlere ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylanmayı bir kanunla uygun bulmasına bağlı olacağı düzenlenmiştir. Ayrıca usulüne uygun yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalarında kanun hükmünde olacağı ve usulüne göre yürürlüğe konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarda milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınacağı düzenlenmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Avrupa Konseyi Eylem Sözleşmesi 20 Ocak 2016 yılında 6667 sayılı Uygun Bulma Kanunu ile iç hukukumuzda dahil edilmiştir. Bu doğrultuda İGİM tarafından insan ticareti mağduru tanımlamaları yapılırken Sözleşme hükümleri de dikkate alınmaktadır.

2020 yılında kolluk operasyonu sonucunda muhtemel mağdur olarak değerlendirilen 70’e yakın çocukla insan ticareti mağduru mülakatı yapılmıştır. Yapılan mülakatlar neticesinde çocukların Suriye’den abi, amca gibi aile üyeleriyle birlikte kaçakçılar aracılığıyla illegal olarak Türkiye’ye getirildikleri, çocukların okula devam etmedikleri, çoğunun aynı evde uygun olmayan koşullarda kaldığı ve çocukların çalıştırıldığına dair bilgiler edinilmiş olup çocukların hepsi insan ticareti mağduru olarak tanımlanmıştır.

17. Can the exploitation of criminal activities be considered as a purpose of THB according to your country’s law? Please provide any examples from case law.

İnsan ticareti suçunun TCK 80’inci maddesinde belirtilen amaçlarla işlenmiş olması yeterlidir. Suçun tamamlanması için bu amaçlara ulaşılmış olması gerekmez. Faildeki bu tip amaçlar, insan ticaretini diğer suçlardan ayıran noktayı oluşturur. Maddenin birinci fıkrasında zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak amacıyla failin hareket etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yani, suç özel kastla işlenebilen bir suçtur. Fail bu amaçla hareket etmesi yeterli olup amacın gerçekleşmesi durumunda somut olayın koşullarına göre başka suçların da oluşması mümkündür. Madde metninde her ne kadar “suç işlettirmek amacıyla” şeklinde bir maksada yer verilmemiş ise de Yargıtay kararları incelendiğinde, bu eylemlerin hizmet ettirmek ve zorla çalıştırmak kapsamlarında değerlendirildiği görülmektedir. Yine de, konunun uygulamaya yönelik olması nedeniyle uygulayıcı birimlerden görüş alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Prevention of THB (Article 5)

18. Is the impact of awareness-raising campaigns and other measures to prevent THB evaluated and how are the results taken into account? Please provide copies of any impact evaluation reports.

İnsan ticaretiyle mücadeleyle yönelik GİB tarafından 2019 yılında 2 adet kamu spotu ulusal kanallarda yayınlanmış olup bunun haricinde 2019-2022 yılları arasında toplamda 5.883 kişiye eğitim verilmiştir. 2019-2022 yılları arasında 30.544 adet yazılı görsel materyal dağıtılmıştır. Gerçekleştirilen eğitim ve farkındalık faaliyetlerinin bir sonucunun hem diğer kamu kurumu personellerinin hem de sivil toplum kuruluşlarının İGİM tarafından yönlendirme sayılarındaki artışın mülakat sayılarına yansıdığı değerlendirilmektedir. 2019 yılında 3.738, 2020 yılında 4.919, 2021 yılında 8.077 ve 2022 yılında 21.236 muhtemel insan ticareti mağduru mülakatı alınmıştır.

Polis Radyosunda yayınlanan “Jandarma Saati”nde, GKİT Müc.D.Bşk.lığı İns. Tic. ile Müc. Ş. Md.lüğü emrinde görevli personel tarafından; 23 Şubat 2023 tarihinde, “İnsan Ticareti Mağduru Çocukları” konulu program yapılmıştır.

TİHEK İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Eylem Planının uygulanması dahil kamu kurum ve kuruluşlarının insan ticaretiyle mücadele faaliyetlerinin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi, konuya ilişkin mevzuatla ilgili eksikliklerin tespit edilmesi ve kapsamlı tavsiyelerin oluşturulmasının nesnel bir değerlendirmesini yapmak üzere İnsan Ticaretiyle Mücadele Türkiye Ulusal Raporu hazırlanmıştır. Raporla, ilgili mercilerce insan ticaretiyle mücadele alanında yapılan faaliyetlerin etki analizinin yapılmadığı görülmüştür.

UNHCR ve GİB temsilcileri insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması konularında illerdeki uygulamaları gözlemlemek ve sahada bu konudaki farkındalığı artırmak amacıyla 10 ile ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaretler kapsamında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla koordinasyon toplantıları gerçekleştirilmiştir. Yine aynı kapsamda üç ilde İl İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu toplantılarına katkı sağlanmıştır. Söz konusu toplantılar, insan ticareti mağdurlarının tespiti, tanımlanması ve korunmasına yönelik ildeki prosedürlerin, sahadaki eksikliklerin ve ihtiyaçların, ayrıca iyi uygulamaların görüşülmesine imkân sağladığı gibi, ilgili kurumlar nezdinde farkındalığın artırılmasına da katkı sağlamıştır.

Bunun yanında, 30 Temmuz Dünya İnsan Ticareti ile Mücadele Günü'nde, UNHCR, GİB ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) işbirliğinde “Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Zirvesi” gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de kazanılan farklı bakış açılarının ve deneyimlerin paylaşıldığı bir platform sunan Zirve, kamu kurumları, hakimler, savcılar, akademisyenler, uygulayıcılar, uluslararası kuruluşlar ve bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarından 130 uzmanı bir araya getirerek, önleme ve kovuşturma mekanizmalarının güçlendirilmesi, mağdurların haklarının korunmasının iyileştirilmesi ve alandaki ortaklıkların desteklenmesine yönelik önerilerden yararlanılmasını sağlamıştır.

İnsan ticaretinin önlenmesi yönelik farkındalık artırma faaliyetleri kapsamında, GİB tarafından hazırlanan “İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Üzerine Bilgilendirme Kitapçığı” güncellenerek, 7.500 nüsha 81 ildeki İGİM’lere ve GİB’ye iletilmiştir.

Eşit Yaşamı ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Destekleme Derneği (ESDER) olarak yürütmekte olduğumuz kapasite geliştirme ve farkındalık artırma çalışmalarından önce ve sonra bilgi ve farkındalık artışını ölçmek için uzmanlarımız tarafından “ön test” ve “son test” oluşturulmuştur. Bu iki testi etkinliklerimize katılan katılımcılara başlamadan önce ve bitirdikten sonra sunarak, gerçekleştirmiş olduğumuz faaliyetin etkisini ölçmek için kullanılmaktadır. Etki analizini hem bireysel seviyede, hem de toplu seviyede ölçmek ve değerlendirmekteyiz. Kağıt israfını önlemek ve testin daha ulaşılabilir olması için testler çevrimiçi olarak farklı programlar (Google Forms, Survey Monkey, vs.) aracılığıyla yapılmaktadır.

Care international insan ticaretiyle mücadele, önleme, koruma, kovuşturma ve işbirliği alanlarında yürütülen son yıllardaki çalışmalarda ilgili tüm kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve uluslararası örgütler işbirliği içinde çalışmaya başlamışlardır. Önleme programı kapsamında kolluk kuvvetleri, hakimler, savcılar ve diğer ilgili makamlar arasında farkındalığın artırılması kapsamında ilgili kamu kurumu görevlilerine eğitimler vermektedir. Bu kapsamda Adalet Bakanlığı öncülüğünde oluşturulan İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında hakimler ve savcılar insan ticareti ile mücadele kapsamında eğitimler almıştır. Göç İdaresi hem kendi personeline hem de yereldeki kuruluşlarla işbirliği yaparak konu hakkındaki farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Koruma programı kapsamında Türkiye Cumhuriyeti GİB mağdur koruma ve gönüllü geri dönüş programları ile aksiyon almaktadır. Teknik işbirliği programı kapsamında ise uluslararası kuruluşlar, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler arasında koordinasyon mekanizması işleterek insan ticareti ile mücadeleyi sahada yürüterek mağdur tanımlama hususunda tüm şartlarını seferber etmektedir. Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti Devleti insan ticareti ile mücadele alanındaki en önemli iki düzenleme olan Palermo Protokolü ve Avrupa Konseyi İnsan

Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin yanı sıra önemli ulusal düzenlemeler ile birlikte insan ticaretiyle mücadelede önemli adımlar atılmıştır.

Care International'a göre İnsan ticaretiyle mücadelede kamu kurumlarının kapasitesinin önlemeye ve tespite yönelik gelişmesi hayati önem taşımaktadır. Bu süreçte İçişleri Bakanlığı ve Bakanlık bünyesindeki ilgili kurumlar, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Barolar, Belediyeler, Sivil Toplum ve Akademi süreçte etkin bir şekilde yer alarak insan ticaretiyle mücadele farkındalığının artmasında önemli gelişmeler katetmişlerdir.

Bu kapsamda yapılan bu çalışmalara ait bir izleme değerlendirme raporunu yönelik direk bir rapora rastlanılmasa da Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) "İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Raportörlüğü" göreviyle birlikte 30/1/2016 tarihli ve 6667 sayılı Kanunla uygun bulunan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi ve 17/03/2016 tarih ve 29656 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 5. Maddesi uyarınca kurulan İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonunun 10.12.2020 tarihli toplantısında alınan 2020/1.2 karar gereği Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu insan ticaretiyle mücadele alanında yürütülen faaliyetleri incelemek ve raporlamak amacıyla Ulusal Raportörlük Kurumu olarak belirlenmiştir.¹⁰

CARE Türkiye Temsilciliği ile Gaziantep İl'inde ortak yapılan farkındalık artırıcı oturumun ardından katılımcılara oturumun faydası sorulmuştur. Bu değerlendirmenin ardından hassas gruplarla çalışan profesyonellere yönelik Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde iki oturum düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

19. How does your country promote and fund research on THB and use its results in the development of anti-trafficking policy? Please provide examples of recent research.

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak insan ticareti soruşturmaları birimimizce finanse edilmekte olup, söz konusu soruşturmalarda kullanılmak üzere nakdî ve aynî yardım sağlanmaktadır.

İlk soruda da bahsedildiği üzere insan ticareti kapsamında üçüncü ulusal eylem planı için çalışmalar başlatılmış olup yürütülmekte olan ya da faaliyete geçmesi planlan bazı projelerde yer alan saha çalışmaları aktivitelerinin de ulusal eylem planını desteklemesi beklenmektedir.

GİB ve ICMPD ile işbirliği içerisinde yürütülen 'Türkiye'nin İnsan Ticaretine Karşı Verdiği Mücadelede GİGM'in Aldığı Kararları ve Kanıta Dayalı Politika Oluşturma Sürecini Desteklemek için Türkiye'deki Çocuk Ticareti ve Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti Konulu Araştırma' (İnsan Ticareti ile Mücadele Araştırması) Projesi'nde Türkiye'nin üçüncü ulusal eylem planı hazırlıklarını desteklemek üzere proje kapsamında ek aktivite olarak; belirlenen sekiz Avrupa ülkesinin (Hollanda, İngiltere, İtalya, Fransa, Almanya, Romanya, Yunanistan, İsveç) Ulusal Yönlendirme Mekanizmalarının işleyişine yönelik iyi uygulamalar raporları hazırlanarak GİB'e teslim edilmiştir. Ek olarak aynı proje kapsamında Türkiye'de Çocuk Ticareti ve Emek Sömürüsüne Dayalı İnsan Ticareti Konulu Araştırma (İstanbul, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Adana, İzmir, Konya ve Bursa) isimli saha ve masa başı araştırması yapılmıştır.

Bir diğer yararlanılması planlanan araştırma GİB ve IOM işbirliğinde MPM kapsamında 2021 yılı Nisan ayında başlamıştır. 2022 Ekim ayı itibariyle araştırmanın raporlama aşaması tamamlanmıştır. Bahse konu araştırma İstanbul ili özelinde işgücü sömürüsü, cinsel sömürü ve zorla evlendirme modüllerini içerecek şekilde hazırlanmıştır.

GİB ve Avrupa Konseyi işbirliği içerisinde yürütülen 'Türkiye'deki Göçmenlerin ve İnsan Ticareti Mağdurlarının Haklarının Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi' kapsamında 2021 yılında Çocuk Ticareti ve Çocukların Korunması, Türkiye'de İnsan Ticareti Davalarının Soruşturulması ve

¹⁰ <https://www.tih.gov.tr/pages/insan-ticaretiyle-mucadele-ulusal-raportorlugu>

Kovuşturulmasında Karşılaşılan Boşlukların Analizi ve Türkiye’de İnsan Ticareti Eğilimleri: Analiz ve Eylem Önerileri isimli masa başı araştırmaları yapılmış olup raporlar hazırlanmıştır.

ICMPD, GİB İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı ile iş birliği içerisinde, ortaya çıkan araştırma alanlarını önceliklendirerek araştırmalarını projeler altında yürütmektedir. Projelerin finansmanları uluslararası donör kuruluşlarca sağlanmaktadır.

ICMPD, üçüncü ulusal eylem planını desteklemek üzere 2020 – 2022 yılları arasında aşağıda detayı verilen hem saha hem de masa başı araştırmaları tamamlamıştır. Söz konusu araştırmalar, politika geliştirme sürecine katkı vermek adına GİB’nin ilgili dairesine teslim edilmiştir. Özellikle saha araştırmasının bulguları farklı platformlarda ilgili dairenin talebiyle sunmuştur.

Masa-başı araştırmalar: Türkiye’nin üçüncü ulusal eylem planını desteklemek üzere proje; Ulusal Yönlendirme Mekanizmalarına odaklanarak sekiz Avrupa (İngiltere, Hollanda, Almanya, Fransa, Romanya, Yunanistan, İtalya, İsveç) ülkesi incelenerek, iyi uygulamalar ile ilintili raporlar hazırlanmıştır.

Saha araştırması: Çocuk ticareti ve emek sömürüsüne dayalı insan ticaretine ilişkin olarak, seçilen 9 pilot ilde (İstanbul, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Adana, İzmir, Konya ve Bursa) hem Geçici Koruma altındaki Suriyelilere (GKaS) hem de Türk vatandaşlarına odaklanarak gerçekleştirilen araştırma aracılığıyla; Türkiye’nin insan ticareti ile mücadelesine ilişkin politika oluşturulması ve karar alınmasına yönelik bilgi tabanına katkıda bulunulmuştur.

Tematik olarak araştırma, GKaS ve Türk vatandaşları arasında çocuk ticareti ve emek sömürüsüne dayalı insan ticaretine ilişkin risk faktörlerini, insan ticaretinin türlerini, mağdurların profillerinin yanı sıra tacirlerin profillerini ve işleyiş şekillerini analiz etmekte ve araştırmanın emek sömürüsüne dayalı insan ticareti ayağında, tarım ve sanayi sektörlerine odaklanmıştır.

Projenin araştırma ayağında, 2021 yılı içerisinde 4 adet saha ziyareti yapılmış olup 2022 yılı içerisinde kalan 5 ile saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Saha ziyaretlerinin alt kırırımları aşağıdaki gibidir:

- Bursa (8-11 Kasım 2021): 14 kurumdan 27 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. Toplamda 10 Suriyeli erkekle 2 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır.
- Konya (22-25 Kasım 2021): 11 kurumdan 20 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. 5 Suriyeli erkek ve 5 kadınla 2 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır.
- Gaziantep (13-16 Aralık 2021): 11 kurumdan 18 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. 6 Suriyeli erkek ve 7 kadınla 2 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır.
- Kilis (20-23 Aralık 2021): 12 kurumdan 18 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. Toplamda 5 Suriyeli erkek ve 4 kadınla 1 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır.
- İstanbul (17-21 Ocak 2022): 11 kurumdan 21 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. Toplam 11 Suriyeli (6 erkek ve 5 kadın) ile 2 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır,
- Hatay (31 Ocak-3 Şubat 2022): 11 kurumdan 22 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. Suriyelilerle iki adet (3 erkek ve 6 kadın) ve 6 Türk vatandaşıyla bir adet (3 erkek ve 3 kadın) olmak üzere Suriye ve Türk vatandaşlarıyla 3 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır,
- Şanlıurfa (8-11 Şubat 2022): 13 kurumdan 19 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. Toplam 13 Suriyeli (7 erkek ve 6 kadın) ile 1 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır,
- İzmir (20-24 Şubat 2022): 15 kurumdan 26 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. 10 Suriyeli ile bir adet (5 erkek ve 5 kadın) ve 8 Türk vatandaşıyla bir adet (4 erkek ve 4 kadın) olmak üzere Suriye ve Türk vatandaşlarıyla 2 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır,
- Adana (28 Şubat-3 Mart 2022): 14 kurumdan 23 Kilit Katılımcı ile görüşülmüştür. 20 Suriyeli ile (10 erkek ve 10 kadın) 3 Odak Grup görüşmesi yapılmıştır.

Saha ziyaretlerinden elde edilen bulgular analiz edilerek nihai rapor ve tavsiyeler İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmış ve GİB'e teslim edilmiştir.

2022 yılında UNHCR ve GİB, insan ticareti mağdurlarının tespiti ve korunmasına ilişkin yürütülen iş ve işlemlerin ülke genelinde yeknesaklaştırılması ve bu işlemleri yerine getiren göç uzmanlarına rehberlik sağlaması amacıyla bir Standart Çalışma Usulleri belgesi oluşturulması için çalışmalara başlamıştır. Bu kapsamda, insan ticareti mağdurlarına ilişkin ön tespit, mülakat, değerlendirme, tanımlama, bildirim ve itiraz usulleri, ikamet kuralları, destek hizmetlerine sevk, vaka yönetimi ve koordinasyona ilişkin usul ve esasları içeren taslak metin İGİM'lerden ilgili personelin katılımıyla gerçekleştirilen toplantılarda görüşülmüş ve uzman personelin sağladığı görüş ve öneriler ile metnin geliştirilmesi için çalışmalar yıl boyunca devam etmiştir.

Kamu kurumlarının kendi bütçelerindeki konuya ilişkin ayrılmış pay ve uluslararası donörler, STK'lar ve BM ajanslarıyla yapılan projeler kapsamında finanse edilen projeler ve çalışmalar vardır. Örneğin, 2022 yılında ICMPD ve GİB'de saha çalışması için belirlenen 9 ilde (İstanbul, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Adana, Bursa, Konya, İzmir) proje araştırmacıları Dr. Nihal Eminoğlu ve Mehmet Yeğin tarafından ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ile de mülakatlar gerçekleştirilmiş, birçok sektör araştırmaya dahil edilmiştir. Buna ilaveten, sosyal medya aracılığıyla da farkındalık çalışmaları yapılmıştır.

Türkiye'de Çocuk, Erken Yaşta ve Zorla Evlendirmenin Önlenmesine Dair BM Ortak Programı çerçevesinde, IOM'nin desteğiyle 2020 yılında çocuk, erken yaşta ve zola evlendirme ile bunun insan ticaretiyle bağlantıları üzerine tematik bir çalışma hazırlanmıştır. Çalışma, yaygınlık, risk faktörleri ve insan ticareti dahil diğer hassasiyetlerle bağlantıları değerlendirmek için uluslararası ve ulusal mevzuatın açıklamalarını ve analizlerini ve ayrıca Türkiye ve diğer ülkelerdeki göçmen ve mülteci nüfus arasında CEFM ile ilgili mevcut veri kaynaklarının bir analizini içerir.

Uluslararası Göç Derneği (UGDER) olarak insan ticaretiyle mücadelede farkındalık geliştirme çalışmalarımız kapsamında GİB İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı ile yakın bir iletişim halinde çalışabilmekteyiz. Bu kapsamda özellikle üniversite öğrencilerine yönelik yürütmekte olduğumuz insan ticareti suçu ve bu suçla mücadele konusunda farkındalık geliştirme çalışmalarımızda GİB ile yakın bir işbirliği yürütülmektedir.

Derneğimiz tarafından Ankara'da öğrenim görmekte olan yerel ve göçmen öğrencilerin katılım sağladığı eğitimler düzenlenmekte, öğrenciler Derneğimiz merkezinde farkındalık geliştirme eğitimleri alma imkanı bulmakta ve daha geniş katılımlı online seminerlerimiz düzenlenmektedir.

2023 yılının ilk günlerinden itibaren belirli aralıklarla derneğimiz merkezinde veya online ortamda düzenlediğimiz eğitimlerimiz ve seminerlerimize üniversite okuyan öğrenciler, göçmenler özelinde faaliyet gösteren gençlik çalışanları, akademisyenler başta olmak üzere çeşitli gruplardan katılımlar sağlanmaktadır.

Derneğimiz bünyesinde bu tür eğitsel faaliyetler düzenlenirken GİB özellikle uzman desteğini sağlamakta ve bizlerle İnsan Ticaretiye Mücadele alanında tecrübe paylaşımları gerçekleştirmektedir. Bu eğitim ve programlarımızın müfredat hazırlıklarında özellikle çekirdek (mutlak) hakların ön plana çıkarıldığı insan hakları temelli bir zemin hazırlanmakta, bu doğrultuda İnsan Ticaretiyle Mücadelede farkındalığın oluşturulması sürecine hizmet edilmektedir.

UGDER olarak üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiğimiz farkındalık geliştirme çalışmalarında hazırlamış olduğumuz çıktılarımızı da bu alanda politika geliştirmekten sorumlu kurumların başında gelen GİB ile de paylaşmaktayız.

Bunlara ek olarak Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi başta olmak üzere Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde bulunan Üniversitelerle görüşmeler yapılmış ve İnsan Ticaretiyle Mücadele sürecinde farkındalık geliştirme eğitimleri çalışmalarımızda işbirliği yapılması hususunda ilkesel olarak fikir

birliğine de varılmıştır. Ancak 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve asrın felaketi niteliği taşıyan deprem sebebiyle Türkiye’de Üniversite eğitimlerine ara verilmesinden dolayı bu eğitimlerimiz henüz hayata geçirilememiştir.

20. How do your country’s migration legislation and policies seek to prevent THB by enabling lawful migration?

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 7’nci maddesi birinci fıkrasında ‘*Aşağıdaki yabancılar, kabul edilemeyen yolcu kapsamına alınır ve Türkiye’ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilir*

a) Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar

b) Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar...’ hükmü yer almakta olup kişilerin düzensiz göçmen durumuna geçmeleri önlenmeye çalışılmıştır.

Yine aynı Kanunun 46, 61, 62, 63 üncü maddelerinde düzenlenen insani ikamet izni, mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüleri ile ülkelerine geri gönderilmesi halinde zulme, işkenceye, insanlık dışı muameleye veya ölüm cezasına maruz kalacak kişilerin hassasiyetleri doğrultusunda ülkede kalışları yasal hale getirilmekte olup kişilerin statüleri doğrultusunda çeşitli haklara erişimleri sağlanarak desteklenmektedir.

Türkiye’ye vize muafiyeti kapsamında gelen yabancılar arasında insan ticareti mağduru olarak tanımlanan kişiler gönüllü ve güvenli geri dönüş programından yararlanarak ülkelerine ya da güvenli üçüncü ülkeye çıkışlarında kişiler hakkında veri girişi yapılarak **ön izin şartı** koyulmaktadır. Bu uygulama ile kişilerin ülkeye girişleri ön değerlendirmeye tabi tutularak tekrar tacirleri ile iletişime geçerek ülkeye giriş yapmasını ya da herhangi şüpheli bir durum oluşturularak ülke de tekrar mağdur olmasının önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

21. Please describe the measures taken in your country to prevent THB for the purpose of the removal of organs, and in particular:

- a. the legislation and regulations on organ transplantation and removal of organs, including requirements for the living donation procedure (information/consent, evaluation/selection, follow-up and registry) and criteria for authorising centres for living donation;**

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak; Teknoloji ile birlikte internetin yaygınlaşması ve buna bağlı olarak sosyal medyanın hayatın bir parçası haline gelmesi ile birlikte suç organizasyonları da bu mecraları etkin olarak kullanmakta ve mağdurları buralardan temin etme yoluna gitmektedir. İnternet ve sosyal medya analizleri sonucunda insan ticareti ve organ doku ticareti ile ilgili çok sayıda ilan ve yayın olduğu görülmektedir. İlgili Daire Başkanlığı tarafından bu ilanları veren şahıslar tespit edilerek bağlantılarına ulaşılmaya çalışılmakta, suç geçmişleri araştırılmakta, elde edilen tüm bilgiler analiz edilerek ilgili il birimine gönderilmekte ve gerekli adli işlem başlatılmaktadır. Ayrıca iş birliği kapsamında yabancı irtibat görevlileri tarafından iletilen bilgiler veya doğrudan Daire Başkanlığımıza gönderilen ihbarlar da Daire Başkanlığı tarafından açık ve kapalı kaynaklardan yapılan detaylı inceleme ve araştırma ile birlikte Daire Başkanlığı tarafından elde edilen bilgiler yabancı irtibat görevlileri ile paylaşılmakta, neticesinde gerekli soruşturma ve kovuşturma yapılmak üzere ilgili il birimize rapor halinde gönderilmekte ve konunun takibi sağlanmaktadır.

T.C Sağlık Bakanlığı olarak; 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakledilmesi Hakkında Kanun ve 09/12/2022 tarihli Organ Nakli Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerince iş ve işlemler yürütülmektedir.

- b. the institution(s) in charge of overseeing and monitoring the medical care and recovery of donors and recipients and managing or supervising any waiting lists for organ transplantations;**

T.C Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü sorumludur.

- c. the guidance and training provided to relevant professionals to prevent this form of THB, to report cases and to identify and assist victims.**

Güvenlik tedbirleri T.C İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. T.C Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 09/12/2022 tarihli Organ Nakli Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine istinaden sağlık uzmanlarına ve halka yönelik eğitim çalışmaları yürütülmektedir.

Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca suç mağdurlarına hizmet sunan basta kolluk, sağlık ve yargı çalışanları olmak üzere, uygulayıcıların bir rehber olarak kullanmaları ve farkındalıklarının artırılması amacıyla Magdura Yaklaşım Kılavuzu hazırlanmıştır. Bu kılavuz, suç mağdurlarına yönelik temel yaklaşım standartlarını ve ilkelerini tek bir belgede toplamayı, suç mağdurları ile temas halinde olan hizmet sağlayıcılara uygulamalarında yol göstermeyi, mağdurların haklarına saygılı ve duyarlı bir yaklaşım sergilemelerine destek vermeyi hedeflemektedir.

TCK'nın 80'inci maddesinde tanımlanan insan ticareti suçu kapsamında '*vücut organlarının verilmesini sağlamak*' ifadesi yer almakta olup bu kapsamda mağdur tanımlamaları yapılmaktadır. İnsan ticaretine yönelik gerçekleştirilen eğitimlerin içeriğinde organ ve dokuların verilmesinin sağlanması görünüm biçimleri arasında kişilerin dikkatine sunulmaktadır. Diğer görülme biçimlerine göre tespit edilmesi daha zor olan bu sömürü biçimine ilişkin 2020 yılında 1, 2022 yılında 2 mağdur tanımlaması yapılmıştır.

Measures to discourage the demand (Article 6)

22. What preventive measures to discourage demand that fosters different forms of exploitation has your country adopted, in particular in the areas of:

- a. educational programmes;**
- b. information campaigns and involvement of the media;**
- c. legislation (including in the areas of public procurement, disclosure requirements and anti-corruption);**
- d. involvement of the private sector.**

Jandarma Genel Komutanlığınca insan ticaretinin farklı sömürü biçimleri ile mücadele kapsamında personelin bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulması maksadıyla 2022 ve 2023 yılında; 23-25 Şubat 2022 tarihleri arasında Erzurum ilinde Palan Otelde "İnsan Ticareti Suçunun Soruşturma ve Kovuşturma İşlemlerinde Kurumlar Arası Koordinasyon ve İstişare Toplantısı" icra edilmiş olup, söz konusu toplantıya; Adalet Bakanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı ve Hakimler, Avrupa Konseyi Temsilcileri (Proje Koordinatörleri), Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, Erzurum İl Göç İdaresi Müdürlüğü

personeli ve Erzurum İl Jandarma Komutanlığında görevli [(15) Personel] ile birlikte, Jandarma Genel Komutanlığını temsilen GKİT Müc.D.Bşk.lığından (2) personel olmak üzere toplam (61) Jandarma personeli katılım sağlanmıştır.

Avrupa Konseyi ile birlikte yürütülmekte olan “Türkiye’deki Göçmenlerin ve İnsan Ticareti Mağdurlarının İnsan Hakları Açısından Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında; 2022 yılı içerisinde İzmir, İstanbul, Gaziantep ve Bursa illerinde icra edilen “İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespiti, Etkili Yardım ve Koruma Eğitimi” ne toplam (85) Jandarma personeli katılmıştır.

21-25 Mart 2022 tarihleri arasında uzaktan eğitim kapsamında, Jandarma Uzaktan Eğitim Kapısı (JUZEK) üzerinden (43) Sb, (57) Asb. olmak üzere toplam (100) Jandarma personeli personeline “İnsan Ticareti ile Mücadele Etkinliğinin Artırılması” eğitimi verilmiştir.

15 Nisan 2022 tarihinde İl J.K.lığı emrinde görevli Aile İçi Şid.ile Müc. ve Çck. Ş.Md.leri /Ks.A.leri ve İşl. Asb. ile Asyş.Tim K.ları olmak üzere; toplam (847) Jandarma personeline Beştepe-Atalay toplantı salonunda VKS üzerinden “İnsan Ticareti ile Mücadelede Farkındalığın Artırılması” konulu eğitim verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile işbirliği içerisinde yürütülen “Uluslararası koruma ve Karma Göç Alanında J.Gn.K.lığının Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında 23-25 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya-Side’de icra edilen “Uluslararası Koruma ve Göç Yönetimi Temel Eğitimi” nde toplam (32) Jandarma personeline İnsan Ticareti ile Mücadele Eğitimi verilmiştir.

23 Eylül 2022 tarihinde GKİT Müc.Ş./Ks.A.likleri, İl J.K.lığı emrinde görevli Aile İçi Şid.ile Müc. ve Çck. Ş.Md.leri /Ks.A.leri ve İşl. Asb. ile Krk.K.,Asyş.Tim K.ları ve Suç Araş.Tim.Asb.olmak üzere; toplam (601) Jandarma personeline [(41) Sb., (425) Asb., (94) Uz.J., (40) J.Uzm. ve (1) Dev.Mem.)] çevrimiçi olarak “İnsan Ticareti Suçu ile Mücadelede Farkındalığın Artırılması” konulu eğitim verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile işbirliği içerisinde yürütülen “Uluslararası koruma ve Karma Göç Alanında J.Gn.K.lığının Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında 04 Ekim 2022 tarihinde çevrimiçi olarak icra edilen “Uluslararası Koruma ve Göç Yönetimi Temel Eğitimi”nde toplam (80) Jandarma personeline “Tacirlerin Kullandığı Yöntemler ve İnsan Ticareti Suçunun Soruşturma Usul ve Esasları ile Kolluk İşlemleri “ konusunda eğitim verilmiştir.

İnsan ticareti ile mücadele kapsamında personelin bilgilendirilmesi ve farkındalık oluşturulması amacıyla;

- İnsan Ticareti Mağdurlarına İlişkin Mülakat Kılavuzu,
- İnsan Ticareti Göstergeleri ve Mağdurlara Yaklaşım Yöntemleri,
- Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele Görsel İletişim Broşürü
- Yabancıların Hakları ve Prosedürleri Hakkında Bilgilendirici Broşür (Arapça, Farsça, Rusça, Ukraynaca, İngilizce, Fransızca, Çince ve Türkçe) olmak üzere toplam (51.000) adet broşür hazırlanarak (81) İl J.K.lığına gönderilmiştir.

Ayrıca insan ticareti suçunun ve sömürü biçimlerinin eğitimlerde görsel açıdan da anlatılması amacıyla, zorla çalıştırma/hizmet ettirmek ve zorla fuhuş yaptırmak konularında (3) adet animasyon filmi hazırlanmış olup, eğitimlerde personele izlettirilmektedir. Söz konusu filmler personelin istifadesine sunulmak üzere kurumsal platformda dijital olarak ta yayınlanmaktadır.

Düzensiz göçmenlerin ve insan ticareti mağdurlarının hikayelerini ve kullanılan yöntemleri ele almak için hazırlanan “Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Yöntemleri Broşürü” hazırlanmış

olup, Eğt.ve Öğr.D.Bşk.lığına gönderilerek personelin istifadesine sunulmak üzere J.Gn.K.lığı elektronik kütüphanede yayınlanmıştır.

14 Eylül 2022 tarihinde Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığında icra edilen "Jandarma Karakol Komutanlığı Kursu"nda, Göçmen Kaçakçılığı ve insan Ticareti ile Mücadele, Yabancılar ile İlgili İş ve İşlemler" konularında (39) Jandarma personeline eğitim verilmiştir.

28 Eylül 2022 günü Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığında icra edilen İlçe J.K.lığı Kursunda "Göçmen Kaçakçılığı ve insan Ticareti ile Mücadele, Yabancılar ile İlgili İş ve İşlemler" konularında (29) Jandarma personeline eğitim verilmiştir.

GKİT Müc.D.Bşk.lığı ve il birimlerince, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti ile mücadele, yabancılar ile ilgili iş ve işlemler konularında birlik personeline eğitim verilmektedir. Bu kapsamda yapılan birlik içi eğitimlerde toplam (16.589) personele eğitim verilmiştir.

Polis Radyosunda yayınlanan "Jandarma Saati"nde, GKİT Müc.D.Bşk.lığı İns. Tic. ile Müc. Ş. Md.lüğü emrinde görevli personel tarafından; 23 Şubat 2023 tarihinde, "İnsan Ticareti Mağduru Çocukları" konulu program yapılmıştır.

2023 yılı Mesleki Gelişim Planı kapsamında, insan ticareti suçu ile karşılaşılma ihtimali yüksek illerde görevli bulunan toplam (30) personele [(5) Sb., (22) Asb., ve (3) Uzm. J.] 10-14 Nisan 2023 tarihleri arasında J.Gn.K.lığı Beştepe karargahında "İnsan Ticareti ile Mücadele Etkinliğinin Artırılması" konulu eğitim verilmiştir.

GİB tarafından 2019 yılında 269, 2020 yılında 1.566, 2021 yılında 1.921 ve 2022 yılında 2.127 kişiye eğitim verilmiştir. İGİM tarafından 2021 yılı içinde 7.522 kişiye eğitim verilmiştir.

Adalet bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı UNDP ve UNHCR is birliğiyle; Eylül 2018 - Aralık 2019 tarihleri arasında mültecilerin adalete erişiminin güçlendirilmesi ve adalet kurumlarının kapasitesinin artırılması amacıyla "Mültecilerin Adalete Erisimlerinin Kolaylaştırılması Projesi" gerçekleştirilmiştir. Bu proje kapsamında 7 pilot bölge belirlenmiş ve bu yerlere çalışma ziyaretleri gerçekleştirilerek mültecilerle temas eden kurumlar ile görüşülerek ihtiyaç analizi raporu hazırlanmıştır. Bu ihtiyaç analizi sonrasında hakim ve Cumhuriyet savcıları basta olmak üzere süreçteki aktörlere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim programları içerisinde mülteciler hukuku, mağdur mültecilere yaklaşım gibi özel konulara da yer verilmiştir. Proje kapsamında 210 hakim ve Cumhuriyet savcısı, 70 avukat ve 165 uzmana eğitim verilmiştir. Yaklaşık 1200 mülteci ise Türk hukuk sistemi ve adli süreçte mağdur hakları konusunda bilgilendirilmiştir.

"İltica ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" İle "İnsan Ticaretiyle Mücadele" Ve "İdari Gözetime Alternatif Tedbirler" Başlıklı Online (Çevrimiçi) Help Eğitim Kursları

İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında Hâkim- Savcı, Avukat, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Personeli, Jandarma Akademisi Personeli, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Personeli gibi meslek gruplarına yönelik doğrudan veya dolaylı şekilde ilgisi olduğu değerlendirilen "İltica ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", "İnsan Ticaretiyle Mücadele" ve "İdari Gözetime Alternatif Tedbirler" konulu HELP eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Eğitim verilen meslek grupları, katılımcı sayısı ve eğitim konularını gösterir tablo aşağıda sunulmuştur.

2017-2022 Yıllarına Ait Veriler	İLTİCA VE AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ	İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE HELP EĞİTİMİ	İDARİ GÖZETİME ALTERNATİF TEDBİRLER HELP EĞİTİMİ
------------------------------------	--	--	---

	HELP EĞİTİMİ		
Hakim-Savcı	86	83	58
Avukat	1420	46	130
Göç İdaresi Başkanlığı Personeli	60	-	54
Jandarma Akademisi Personeli	-	51	-
TİHEK Personeli	-	-	60

Bu kapsamda adı geçen meslek gruplarına yönelik HELP eğitimleri düzenlenmiş, bu eğitimlerle insan ticareti ile mücadele kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca emek sömürüsüne dayalı zorla çalıştırma konularında sömürü biçimlerini teşvik eden talebi caydırmak amacıyla eğitim programları düzenlenmektedir.

İnsan ticareti suçunun önüne geçilebilmesi ancak bu suç türünün tanınması ve bilinirliğinin artırılması ile mümkün olacaktır. Nitekim önleyici faaliyetlerin en önemli basamaklarından birisi profesyonellerin eğitimidir. Her ne kadar belirli bir yaygınlığı mevcut ise de insan ticareti suçu, doğası gereği görünürlüğü güç suçlardandır. İnsan ticareti, sağlık alanından iş alanına geniş bir çerçevede ortaya çıkabilmekte ve bunun yanında diğer suçların saiki olarak da gizlenebilmektedir. Suçun bu niteliği göz önüne alındığında, önlenmenin sağlanabilmesi için eğitim çalışmalarının oldukça yoğun şekilde gerçekleştirilmesi esas olmalıdır. Ülkemizde insan ticaretiyle mücadelede özellikle projeler çerçevesinde yoğun şekilde eğitimler yürütülmektedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından da hem insan ticaretiyle mücadele hem de insan hakları bağlamında göç eğitimleri gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca İnsan ticaretiyle mücadelede farkındalık oluşturma tedbirleri kapsamında mağdur olma riski taşıyan hedef kitlenin uygun dillerde materyaller kullanılarak insan ticaretinin bir suç olduğu hakkında bilgilendirilmesi, kamuoyunu bilinçlendirme kampanyalarının yürütülmesi ve insan ticareti mağdurlarının koruma talep edebileceklerine ilişkin bilgilendirme çalışmalarının yapılması önemlidir.

İnsan ticaretiyle mücadele ulusal raportör görev ve yetkisini haiz TİHEK, GİB ve UNHCR iş birliği ile 30 Temmuz Dünya İnsan Ticaretiyle Mücadele Günü vesilesiyle 28 Temmuz 2022 tarihinde Ankara'da "Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Zirvesi" düzenlemiştir.

Zirve katılımcıları arasında; TİHEK, GİB, Bakanlıklar, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yargıtay, Türkiye Barolar Birliği ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden uzman ve görevliler ile uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarından temsilciler yer almıştır.

Kamu kurum ve kuruluşları, hakim ve savcılar, akademisyenler, uygulayıcılar, uluslararası kuruluşlar ve bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarından uzmanların bir araya geldiği Zirve'de, insan ticaretiyle mücadelede önleme ve kovuşturma mekanizmalarının güçlendirilmesi, mağdurların haklarının korunmasının iyileştirilmesi ve alandaki ortaklıkların desteklenmesine yönelik öneriler konuşulmuştur.

Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Zirvesinde gerçekleştirilen konuşmaların TİHEK tarafından deşifreleri yapılmış olup kitaplaştırılması sağlanmıştır.

ESDER olarak farklı sektörlerden kurumlar ile (kamu, özel, sivil toplum) protokoller imzalayarak, özellikle insan ticareti ile mücadele konusunda kurumlara eğitim programları sunarak bu konudaki kapasitelerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Mart 2023 itibariyle 5 farklı kurum ile protokol imzalayarak, insan ticaretinin farklı sömürü biçimleri (cinsel istismar, zorla çalıştırma, zorla evlendirme, vs.) konularında kapasite geliştirme faaliyetleri düzenleyerek kurumların ve saha çalışanlarının konu hakkında bilgilenmelerini ve ulusal yönlendirme mekanizmasına hakim olmalarına katkı sağlamaktadır. Birlikte çalışılan kurum ve kuruluş sayısını aktif bir şekilde artırmaya devam etmektedir.

ESDER sosyal medya hesaplarından (Website, Instagram ve LinkedIn) insan ticareti ile mücadele konusunda paylaşımlar yaparak ve bu paylaşımları ücretli bir şekilde destekleyerek olabildiğince geniş kitlelere ulaşmayı amaçlamaktadır.

ESDER olarak özel sektörün insan ticareti ile mücadele konusunda önemine özellikle dikkat çekmektedir. Genellikle insan ticareti ile mücadele alanında yürütülen projeler ve faaliyetler özellikle kamu, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum ve akademinin kapasitesini güçlendirmeyi hedeflerken, özel sektörün bu sürece katılımını çok önemli bulmaktadır. Özellikle ESDER uzmanları tarafından şu an insan ticareti ile mücadele kapsamında özel sektörde (özellikle tekstil sektöründe) standartların kullanımı (gönüllü sürdürülebilirlik standartları) ile ilgili bir rapor ve eğitim modülü hazırlanmaktadır.

Uluslararası Göç Derneği (UGDER) olarak insan ticaretinde talebi caydırıcı önlemler kapsamında sosyal medya hesapları aktif olarak kullanılmaktadır. Bu hesaplarda; insan ticareti suçu ve bu suçla mücadele konusunda farkındalık geliştirme, bu suçun toplum ve mağdur üzerindeki tahribat gücü, bu suç sebebiyle ortaya çıkan insan hakları ihlalleri ve yaşam hakkı ihlaline kadar varabilecek olan bu ihlallerin toplumsal ve bireysel sonuçları, bu suçta maruz kalan mağdurlarda ortaya çıkan travmalar konusunda bilgilendirici paylaşımlar yapılmaktadır. Ayrıca bu sosyal medya hesaplarımızın yaygınlaştırılması için Dernek bünyesinde yürütülen diğer bir çok çalışmada da tanıtıcı paylaşımlar yapılmaktadır.

Bunların yanında Dernek merkezinde bulunan bilgilendirici el kitapları ve broşürler de farkındalık geliştirme eğitimlerinde ve Dernekçe yürütülen diğer çalışmalarda da katılımcılara verilmektedir.

Bunlara ek olarak Dernek bünyesinde yer alan ve büyük bir kısmı üniversite öğrencisi olan gönüllülerin İnsan Ticaretiyle Mücadele konusunda akademik gelişimleri teşvik edilmekte, talebi caydırıcı bilgi ve paylaşımları kendi sosyal ilişkilerinde de kullanmaları sağlanmaktadır.

Care International görüşlerine göre Türkiye, farklı sömürü biçimlerini teşvik eden talebi caydırmak için yukarıda bahsedilen önleyici tedbirlerinin hepsini uygulamaktadır. Örneğin; insan ticareti ile mücadele kapsamında kamu kurumlarına, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarına, organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren işyerlerine eğitimler düzenlenmekte ve konu ile ilgili bilgilendirici materyaller dağıtmıştır. Ayrıca sosyal medya aracılığıyla da çeşitli mecralarda farkındalık çalışmaları yürütülmektedir. Bununla birlikte ceza kanununda yapılan değişiklikle göçmen kaçakçılığı suçunun cezası artırılmıştır. Aynı zamanda zorla çalıştırmanın önlenmesi için, kayıt dışı istihdamla mücadele edilmiş, işyerlerine düzenli denetimler yapılmış, sigortasız işçi çalıştıran işverenlere cezalar artırılmış, hassas grupları çalıştıran işyerlerine teşvikler sağlanmıştır.

23. Please describe the measures taken in your country to prevent trafficking for forced labour or services, *inter alia*, by means of labour inspection and labour administration, monitoring of recruitment and temporary work agencies, and monitoring of supply chains.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü koordinesinde ilgili tüm paydaşların katkılarıyla hazırlanan BM “İş Dünyası ve İnsan Haklarına Dair Rehber İlkeler” belgesi ve çalışma mevzuatı dikkate alınarak “Çalışma Hayatına İlişkin Ulusal Rehber İlkeler” yayınlanmıştır. 11 temel ilkedен oluşan Rehber İlkeler’de, özellikle çalışma hayatında çocuk işçiliği, zorla çalıştırma, iş sağlığı ve güvenliği ve sendikal hakları da içeren konulara ilişkin temel ilkelere yer verilmiştir.

Diğer taraftan küresel düzeyde yoksulluğu ortadan kaldırmak, çevreyi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak hedefiyle belirlenen BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından biri olan amaç 8.7 kapsamında zorla çalıştırma, modern kölelik, insan ticareti ve çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi gibi konularda çalışmalar yürütülmekte ve Türkiye’de de bu alanlarda belirlenen politika ve programlar çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu kapsamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sekretaryasında BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından 8.7 kapsamında oluşturulan İttifak 8.7 de aktif olarak rol alan rehber ülkeler arasında yer almak üzere Türkiye niyet beyanında bulunmuştur. Rehber ülke olma yolunda atılacak olan önemli adımlardan birisi de çocuk işçiliği, modern kölelik, zorla çalıştırma ve insan ticareti konularında çalışmalar yürüten ilgili tüm paydaşların katılımı ile uluslararası stratejik çalıştay düzenlenmesi planlanmaktadır. Söz konusu çalıştay neticesinde ulusal yol haritası belirlenecektir. Bu kapsamda, ürün tedarik zincirlerinde insan hakları ihlallerinin önlenmesi adına politika ve taahhütlere yer verilecektir.

4857 sayılı Kanun uyarınca çalışma hayatının mevzuata uygunluğunun denetimi iş müfettişlerince gerçekleştirilmektedir. Mevzuata aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda ise idari para cezası uygulanması istenilmektedir.

Ayrıca Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin 15(6) maddesine istinaden insan ticaretine konu olan veya olabilecek alanlarda çalışan ya da çalışacak yabancılar adına süre uzatma başvurusu dahil yurtiçinden çalışma izni başvurusu yapılamamaktadır. Bu yabancılar adına çalışma izni başvuruları, vatandaşı oldukları veya yasal olarak buldukları ülkedeki Türk dış temsilciliği aracılığıyla yapılabilir. Bu kapsamda eğlence sektöründe çalışacak yabancıların çalışma izni uzatma başvuruları dahil tüm başvuruları yurtiçinden yapılamamakta, bu başvuruların kendi ülkesindeki ya da yasal olarak bulunduğu üçüncü ülkedeki Türk konsoloslukuna yapılması gerekmektedir.

Çalışma ve sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca yürütülen tüm teftişlerde iş müfettişleri tarafından işyerlerinde zorla çalıştırma göstergelerinin bulunup bulunmadığı denetlenmektedir. Herhangi bir durumun tespiti halinde iş müfettişleri tarafından ilgili cumhuriyet başsavcılıklarına bildirimde bulunmaktadır. Yine Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca yürütülen tüm teftişlerde çocuk işçiliği de öncelikli risk grubu olarak belirlenmekte, ayrıca çocuk işçiliğine ilişkin şikâyet ve ihbarlar değerlendirilerek öncelikli olarak teftiş kapsamına alınmaktadır.

4857 sayılı İş Kanununun 7’nci maddesi uyarınca geçici iş ilişkisi ile özel istihdam büroları aracılığıyla yapılan işe yerleştirmelere ilişkin hükümlerde iş müfettişlerince denetim gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca bunun dışında iş teftişi, geçici istihdam bürolarının denetimi, zorla çalıştırma veya hizmet amaçlı insan ticaretini önlemek amacıyla geçtiğimiz yıl içerisinde hem adı geçen Başkanlık bünyesinde hem de ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla çeşitli eğitim faaliyetleri ve toplantılar yürütülmüştür.

Kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda denetim faaliyetleri büyük önem teşkil etmektedir. Yapılan denetimler programlı ve programsız olarak iki kısma ayrılır. Risk analizi yöntemi kullanılarak riskli olduğu tespit edilen işyeri/sektöre göre programlı denetimler yapılmaktadır.

Bunların haricinde programsız olarak ihbar ve şikayetler kapsamında sigortasız olarak çalıştırıldığından şüphelenen vatandaşların bu durumu herhangi bir şekilde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmesi halinde, konu öncelikle değerlendirilerek gerekli incelemeler ivedilikle yapılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Denetmenlerince yapılan yerel denetimde veya kayıt incelemesinde işyerinde çalıştığı tespit edilen yabancı uyruklulardan, çalışma izni olmaksızın çalıştırıldığı tespit edilenler için 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun ilgili hükümleri gereğince işlem tesis edilmesini teminen, tespitin yapıldığı tutanak (işyeri durum tespit tutanağı veya kayıt inceleme tutanağı) sureti ile Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerine bilgi verilir.

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri geçici istihdam bürolarının (özel istihdam büroları) aracılık ve geçici iş ilişkisi yetkisine yönelik izin ve yetki verme, izin ve yetki yenileme, izleme, inceleme, idari para cezası uygulama ve izin ve yetkilerin iptali gibi konularda yetkili ve sorumludur.

Geçici istihdam bürolarının (özel istihdam büroları) faaliyetleri ile geçici iş ilişkisine yönelik inceleme, denetim ve teftiş 4857 sayılı Kanunda yer alan teftiş, denetim ve soruşturma hükümlerine göre Bakanlık iş müfettişlerince yapılmaktadır. İş müfettişlerince yapılan denetim sonrasında hazırlanan rapora istinaden idari işlem yapmayı gerektirir bir hususun tespit edilmesi halinde il müdürlüklerince işlem yapılmaktadır.

Yine 6735 sayılı Kanun kapsamında geçici koruma sağlanan yabancılar dışında kalan ve herhangi bir belge ibraz edemeyenler ile yurda yasal olmayan yollardan girdikleri tespit edilenler, denetim sırasında kolluk kuvvetlerine bildirilir.

Border measures (Article 7)

24. Please describe the specific measures taken in your country to strengthen the capacities of border guards to prevent and combat THB, in particular as regards:

- a. identification of possible victims of THB in the context of border control;**
- b. identification of possible perpetrators of THB offences;**
- c. gathering of first-line information from victims and perpetrators;**
- d. identification of vulnerable persons in need of international protection among possible victims of trafficking.**

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak Hudut kapılarımızda yer alan risk analiz birimlerimizce kişilerin insan ticareti mağduru veya diğer suçlarla bağlantılı olabileceğine yönelik çalışmalar titizlikle yürütülmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin sınırlarının korunması Kara Kuvvetleri Komutanlığı (KKK)'nın sorumluluğundadır. Sınırlarımızda meydana gelen yasadışı sınır geçişleri ve düzensiz göç hareketlerinde KKK' lığı birimlerince yakalanan kişiler Jandarma birimlerine teslim edilmektedir. Jandarma tarafından mülakat yapılmasını müteakip düzensiz göçmen yakalamalarında uluslararası koruma işlemleri için İGİM tarafından kayıt işlemleri yapılmaktadır.

Hassas ve kırılgan durumda bulunan kadın ve çocukların sağlık, iaşe ve barınma gibi işlemlerine öncelik verilmekte olup, gerçekleştirilen mülakat ve incelemeler sonucunda insan ticareti suçu kapsamında değerlendirilebilecek vakalarda İGİM ile irtibata geçilmekte ve olası faillerin tespitine yönelik Cumhuriyet Savcısına bilgi verilerek talimatına göre hareket edilmektedir.

Bilindiği üzere insan ticareti mağduru tanımlamaları İGİM’lerde görevli uzman personel tarafından gerçekleştirilmektedir. 81 ilde bulunan İGİM’lerde en az 1 asil 1 yedek sorumlu olmak üzere 162 insan ticaretiyle mücadele uzmanı bulunmaktadır. Bahse konu kişiler aynı zamanda düzensiz göç, ikamet ve uluslararası koruma birimlerinde de görev alabilmektedir. Aynı zamanda insan ticaretiyle mücadele uzmanlarına veya uluslararası koruma biriminde görev alan uzman personele UNHCR ile iş birliği kapsamında İnsan Ticaretiyle Mücadele Ve Uluslararası Koruma Arasındaki Bağlantıya İlişkin Eğitim verilmektedir. 2021 yılında 81 uzman personele bahse konu eğitim verilmiştir. Dolayısıyla muhtemel insan ticareti mağduru tespiti durumunda kişinin uluslararası korumaya ihtiyacı olduğu düşünülürse ya da kişinin uluslararası koruma başvuru süreci sırasında muhtemel insan ticareti mağduru olduğu şüphesi oluşması durumunda ilgili birimlere kişinin yönlendirilmesi yapılmaktadır.

UNHCR ve Jandarma Genel Komutanlığı jandarma personelinin kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla uzun yıllardır devam eden işbirliğine 2022 yılında da devam etmiştir. Söz konusu işbirliği kapsamında düzenlenen eğitimlerde insan ticareti ve uluslararası koruma konularına yer verilerek, insan ticareti mağduriyetinin ve uluslararası koruma ihtiyaçlarının tespiti ile Göç İdaresi Başkanlığı’na yönlendirilmesiyle ilgili usullerin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, uluslararası koruma ve insan ticareti bağlantısı konusu GİB ile işbirliğinde düzenlenen insan ticareti mağdurlarının tespiti ve korunması konulu eğitici eğitimlerinde ve 2022 yılında hazırlanmaya başlayan Standart Çalışma Usulleri belgesinde de ele alınmıştır.

25. What measures have been taken to ensure that the personnel employed by commercial carriers, including airline attendants and staff working on other means of transportation by land and sea, are able to detect possible victims of THB and inform relevant bodies in due course?

2019 yılında 30 şöfor 30 havalimanı yer hizmetleri görevlilerine insan ticaretiyle mücadele eğitimi verilmiştir. 2 Aralık 2022 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye’de İnsan Ticaretiyle Mücadeleye AB Desteği Projesi IPA II kapsamında kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum çalışanlarına yönelik eğitimler planlanmaktadır.

26. What measures have been taken to promote co-operation between border control agencies as regards the establishment and maintenance of direct channels of communication? How have these channels been used for detecting transnational THB? Please provide examples of cases in which these channels were used and any difficulties encountered by border control agencies in this context.

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak insan ticareti suçunun önlenmesi kapsamında ilgili kolluk birimleri ile toplantılar gerçekleştirilmekte bununla birlikte elde edilen bilgiler paylaşılarak analiz edilmektedir. Söz konusu suçun sınıraşan şekilde de işlenebilmesi ve Türkiye’nin insan ticareti açısından hedef ülke konumunda bulunması sebebiyle özellikle kaynak ülke makamlarının Türkiye’de yer alan polis irtibat görevlileri ile operasyonel bilgi alışverişleri ve toplantılar düzenlenmekte olup, ayrıca gerektiği durumlarda ilgili ülkelerde yer alan içişleri müşavirliklerimizde de gerekli temaslar kurulmaktadır.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı sınır birliklerince tarafından yasadışı sınır geçişi kapsamında yakalanan kişilerin adli ve idari işlemleri Jandarma Genel Komutanlığı birimlerince yapılmaktadır. Bu kapsamda yürütülen iş ve işlemlerle ilgili olarak Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü’nün ilgili birimleri ile irtibat ve koordine tesis edilmektedir.

Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan polis ve gümrük birimleri arasındaki iş birliğinin (düzensiz göç, uyuşturucu suçları, organize suç ve diğer ciddi suçlarla) mücadele alanında işbirliğinin güçlendirilmesi ve bilgi alışverişinin geliştirilmesi amacıyla ortak temas merkezi kurulmuştur.

Ortak temas merkezinde ülkemiz adına İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, J.Gn.K.lığı ve Edirne Valiliği temsilcileri yer almaktadır.

Her yıl Ulusal Koordinatör Başkanlığında toplanan İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kuruluna Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı İl düzeyinde gerçekleşen İl İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyon Toplantılarına da İl Emniyet Müdürüğü, İl Jandarma Komutanlığı gibi sınır kontrollerinden sorumlu kurumların temsilcileri katılım sağlamaktadır. Bunun yanı sıra Kurul ve Komisyon toplantıları haricinde de insan ticareti özelinde yerelde ya da merkezde gerçekleştirilen toplantılara mutlaka söz konusu kurumların temsilcileri davet edilmektedir. 2020 yılında, Manisa, 2021 yılında Şırnak, Siirt, Batman ve İstanbul'da, 2022 yılında Erzurum, Düzce, Bolu, Bingöl illerinde teknik toplantılar gerçekleştirilmiş ve söz konusu kurum temsilcileri davet edilmiştir.

14.12.2021 tarihinde gerçekleştirilen İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulunun 1 Nolu kararına göre *'Kurul üyesi kurumların merkez ve teşkilatlandığı illerin tamamında 1 (bir) asil ve 1 (bir) yedek insan ticaretiyle mücadele irtibat görevlisi belirlemesi; belirlenen kişilerin ad, soyad, unvan ve iletişim bilgilerinin 2021 yılsonuna kadar Göç İdaresi Başkanlığına bildirilmesi'* kararı alınmıştır. Bu kapsamda hem merkez düzeyinde hem yerelde doğrudan görevli personelin iletişim kurabilmesi amacıyla irtibat görevlileri belirlenmiştir.

Identification of the victims (Article 10)

27. Is there a national referral mechanism (NRM) or an equivalent system for identification and referral to assistance of victims of trafficking, both nationals and foreigners, for any form of exploitation? If so, please specify the bodies involved in it and their responsibilities. If an NRM existed in your country at the time of the first evaluation, please indicate any changes that have been made to it in the meantime.

Ek-1'de şeması bulunan ulusal yönlendirme mekanizması GİB'nin kuruluşundan (2014 yılından) itibaren aktif bir şekilde uygulanmaktadır.

Ulusal düzeyde yürütülen işbirliği ulusal yönlendirme mekanizması aracılığı ile sağlanmaktadır. Buna göre, mağdur olduğunu beyan eden veya insan ticareti suçundan haberdar olan herkes bu durumu YİMER 157 acil yardım ve ihbar hattına, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluğa (yazılı, sözlü veya elektronik olarak) ihbar eder. GİB'e, İGİM'lere, acil yardım ve ihbar hatlarına yapılan ihbar ve şikâyetler derhal Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluğa bildirilir. Valilik veya kaymakamlığa yapılan ihbar veya şikâyet, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Sivil toplum kuruluşları insan ticareti suçu ile ilgili kendilerine yapılan ihbarları İGİM'lere, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluğa bildirir. Sözlü yapılan şikâyet ve ihbarlar hakkında tutanak düzenlenir ve tutanak Cumhuriyet Başsavcılığına mümkün olan en hızlı şekilde iletilir. İnsan ticareti mağduru ile karşılaşma ihtimali yüksek olan kamu kurum ve kuruluşları mağdur olduklarından şüphelendikleri kişiyi acil yardım ve ihbar hatlarına ve ayrıca ivedilikle İGİM'lere, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluğa bildirir.

Muhtemel insan ticareti mağduru olan kişilerle İGİM'lerde görev alan uzman personel tarafından mülakat gerçekleştirilir. İnsan ticareti mağduru olan kişilerin tespiti ile başlayan süreç, mağdurun destek hizmetlerinden; gönüllü ve güvenli geri dönüş ya da mağdur destek programlarından herhangi birini kabul etmesiyle birlikte devam etmektedir. Bu alanda İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 23 ve 24'üncü maddelerine göre Türk vatandaşları ile uyruk ayrımı olmaksızın insan ticareti mağduru tanımlamaları İGİM tarafından yapılmaktadır. Tanımlaması yapılan türk vatandaşı ve çocukların destek hizmetleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı birimleri tarafından yabancı uyruklu insan ticareti mağdurları ile varsa

refakatlerindeki çocuklara yönelik destek hizmetleri ise GİB bünyesinde ihtisaslaşmış sığınma evlerinde yerine getirilmektedir.

28. Are there any formalised indicators for the identification of victims of THB for different forms of exploitation and how is their use by different professionals ensured in practice in your country?

İGİM’lerde görevli insan ticaretiyle mücadele uzmanlarına farklı sömürü türleri konusunda sistematik olarak güncellenen eğitimler verilmektedir. 2021 yılında 561 göç uzmanına, 2022 yılında 445 göç uzmanına İnsan ticaretiyle mücadele etmeye yönelik yaklaşımların kriz müdahalelerine dahil edilmesi, insan ticareti ve uluslararası koruma arasındaki bağlantı, insan ticareti kapsamında mülakat teknikleri, insan ticaretiyle mücadele ve ikamet izinleri, Türkiye’de emek sömürsüne dayalı insan ticareti mağdurlarının tespiti, yönlendirilmesi ve korunmasının iyileştirilmesi kapsamında eğitimler verilmiştir.

Örneğin; Afganistan’da çocuk yaşlarında BachBazi geleneğinde kullanılmak üzere satılan erkek çocuğu yetişkin olduktan sonra Afganistan’dan kaçarak Türkiye’ye gelmiştir. Bahse konu kişi insan ticareti mağduru olarak tanımlanmış olup mağdur destek programından yararlandırılmıştır.

29. What is considered as "reasonable grounds" to believe that a person is a victim of THB and which bodies have competence to identify victims upon "reasonable grounds"? Please provide examples from practice.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik’in 17’inci maddesi kapsamında insan ticareti mağduru tanımlamaları İGİM tarafından gerçekleştirilir. Aynı Yönetmelik’in 18’inci maddesine göre insan ticareti suçunun mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan kişilerin *şikayetçi olup olmadığına bakılmaksızın, soruşturma ve kovuşturmanın sonucu beklenmeden idari bir işlem* ile mağdur tanımlaması yapılacağı hükme bağlanmıştır. Bir kişinin mağdur olarak tanımlanmasında beyanları esas olup kanıtlamaya yönelik herhangi bir belge, kayıt vs talep edilmemektedir.

30. What measures are taken in your country to encourage self-identification of victims of THB?

Kamuoyunda farkındalık yaratmak amacı ile çocuk ve kadın sömürsünü konu alan iki adet kamu spotu hazırlanarak ulusal kanallarda yayımlanmıştır. Ayrıca 2020 yılında zorla evlendirme ve zorla dilendirmeye ilişkin farkındalık artırıcı bir video GİB’in youtube kanalında yayınlanmıştır.¹¹

Bunun yanı sıra özellikle 30 Temmuz Dünya İnsan Ticaretiyle Mücadele Gününde İGİM tarafından yerel düzeyde farkındalık faaliyetleri düzenlenmektedir. Kent meydanlarına afiş asılması, broşür dağıtılması, yerel kanallarda veya yerel gazetelerde insan ticaretine yönelik haber yapılması, bunlara ek olarak üniversitelerde ya da sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği halinde eğitimler düzenlenmesi gerçekleştirilen farkındalık faaliyetleri içerisinde sayılabilmektedir.

31. What measures are taken in your country to identify victims of THB during the examination of asylum applications and during return of persons whose applications are rejected? How is communication ensured between the authorities responsible for identification of victims of trafficking and immigration and asylum authorities when there are

¹¹<https://www.youtube.com/watch?v=cwEc9a0E6L0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7bWodAyu7EK>
<https://www.youtube.com/watch?v=O-F1sKAbi3U>

reasonable grounds to believe that a person who is irregularly staying in the country is a victim of trafficking?

Sığınma başvurularının incelenmesi esnasında veya başvuruları reddedilen kişilerin geri dönüşleri sırasında kişinin insan ticareti mağduru olarak tespit edilebilmesi; bu alanda görev yapan presonelin eğitime tabi tutulmasıyla mümkün hale gelmiştir. Ayrıca sığınma başvurularının değerlendirilmesi sürecinde kişilerin insan ticareti mağduru olabilecekleri göz önünde bulundurulur. 81 İGİM'lerin tamamında görev yapan en 2'şer İTM uzmanı (Türkiye genelinde toplamda 162'den fazla) bulunmaktadır. Bu uzmanlar görev yaptıkları illerde muhtemel mağdurlara ilişkin tespit ve destek hizmeti süreçlerinin koordine etmektedir.

Türkiye'de insan ticareti mağduru tanımlama işlemleri GİB bünyesinde bulunan İGİM tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca mağdur destek hizmetlerinin sunulmasına ilişkin sürecin koordinesi de GİB ve İGİM tarafından sağlanmaktadır.

24. soruda da bahsedildiği üzere muhtemel insan ticareti mağduru tespiti durumunda kişinin uluslararası korumaya ihtiyacı olduğu düşünülürse ya da kişinin uluslararası koruma başvuru süreci (değerlendirme süreci ve sonrası) sırasında muhtemel insan ticareti mağduru olduğu şüphesi oluşması durumunda ilgili birimlere kişinin yönlendirmesi yapılmaktadır.

Protection of private life (Article 11)

32. What measures are taken by relevant professionals to protect the confidentiality of information and protect the personal life and identity of victims of THB, including as regards storing of their personal data? Are there any conflicts of interest between professional ethics, on the one hand, and the obligation to report an offence, on the other hand? If so, how are these conflicts resolved in practice?

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20'nci maddesinde özel hayatın gizliliğine ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Bahse konu maddede özel hayatın gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiş olup '... Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.' hükmü amirdir.

Kişisel verileri işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemeyi amaçlayan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 5'inci maddesi kapsamında kişisel verilerin işleme şartları sıralanmıştır. Kanunun ilgili maddesinde veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması ve ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması durumunda kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin işlenmesinin mümkün olduğu hükme bağlanmıştır. Ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 279'uncu maddesi birinci fıkrasında 'Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.' hükmü amirdir. Bu doğrultuda ilgili Kanunun maddelerinden doğan sorumluluk haricinde kişisel yaşamları ve kimliklerini korumak adına mağdurların kişisel verileri hiçbir şahıs ve kurumla paylaşılmamaktadır.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 14'üncü maddesinde veri tabanı oluşturulması, kişisel verilerin gizliliği ve paylaşımı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

'MADDE 14 – (1) Genel Müdürlük, mağdurlara, insan tacirlerine, insan ticaretisürecine ve adlimakamlar tarafından yapılan işlemlere ilişkin toplanan verileri ilgili kurum ve kuruluşlardan talep eder. İlgili kurumlar talep edilen verileri ivedilikle Genel Müdürlüğe iletir.

(2) Genel Müdürlük, bu Yönetmelik kapsamındaki iş ve işlemlerin yürütülmesi sırasında ilgili Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi, belge ve istatistik talep edebilir. Bu talepler geciktirilmeksizin yerine getirilir.

(3) Toplanan kişisel veriler konusunda gizlilik esastır.

(4) İnsan ticaretine ilişkin terimlerin, tanımların ve insan ticaretine maruz kalmış kişilerin tespitinde kullanılan ölçütlerin ulusal düzeyde standartlaştırılması sağlanır.

(5) İnsan ticareti ile mücadele ve mağdurların korunması süreci kapsamındaki yetkililer ve görevliler; edindikleri gizlilik taşıyan her tür bilgi ve belge ile kişisel sırları yetkililerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz.

(6) Mağdurun kimliğine ve güvenliğine ilişkin kişisel veriler, aile üyelerinin tespiti ve bulunmasına yönelik işlemler dışında hiçbir surette kimseye açıklanamaz...'

Ayrıca GİB tarafından muhtemel insan ticareti mağdurlarıyla mülakat öncesi paylaşılan aydınlatma metni örneği Raporla birlikte iletilen Ek-2'de sunulmuştur.

Assistance to victims (Article 12)

33. When assistance to victims is provided by non-state actors, how do your country's authorities ensure compliance with the obligations under Article 12 of the Convention, in particular when it comes to:

- a. funding;**
- b. victim's safety and protection;**
- c. standards of assistance and their implementation in practice;**
- d. access to medical treatment, psychological assistance, counselling and information;**
- e. translation and interpretation, where appropriate?**

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında insan ticareti mağduru tanımlaması gerçekleştirilen bir kişiye gönüllü ve güvenli geri dönüş ve mağdur destek programı olmak üzere iki destek hizmeti sunulmaktadır. Bahse konu destekler ulusal bütçeden olabileceği gibi uluslararası kuruluşlar ya da sivil toplum örgütleri ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilebilir. Her iki destek hizmetinde de koordinasyon GİB tarafından sağlanmakta olup güvenlik önlemleri için Valiliklerle iş birliği gerçekleştirilmektedir. Örneğin, uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisinde gönüllü ve güvenli geri dönüş gerçekleştirecek bir mağdurun güvenli çıkış işlemlerinin yapılması amacıyla hudut kapısına kadar Valilik bünyesinde görev alan personel tarafından refakat edilmektedir. Bahse konu durum Yönetmelik'in 30'uncu maddesinde

'... (3) Mağdurların sığınmaevlerindeki destek programı bitiminde ülkelerine gönüllü ve güvenli geri dönüş işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla havalimanlarına sevkerisığınmaevi görevlilerince, diğer durumlarda da Valilik görevlisi veya protokol yapılan kurum veya kuruluşun yetkilisi tarafından gerçekleştirilir.

(4) Kişinin hayatı veya vücut bütünlüğü bakımından yakın bir tehlikenin mevcut olması hâlinde kolluk refakati talep edilebilir.

(5) Ulaşım ve diğer giderler Müdürlük veya protokol hükümlerine göre ilgili kurum veya kuruluş tarafından karşılanır.

(6) Mağdurların ülkemizden çıkış ve belge kontrol işlemleri, söz konusu mağdurlar pasaport kontrol noktasına götürülmeden, belgeler üzerinden tamamlanır ve kişiler doğrudan uçağın veya diğer ulaşım vasıtalarının kapısına götürülür... ' şeklinde düzenlenmiştir.

Mağdurun destek programı kapsamına alınmayı tercih ettiği diğer durumda ise eğer mağdur sığınma evlerinden birinde kalmayı talep ediyorsa sevk işlemlerinin Valilik koordinesinde yapılacağı Yönetmelik'in 25'inci maddesinde düzenlenmiştir. Mağdurun sığınma evlerinden herhangi birine yerleşmeden serbest ikamette mağdur destek programında sunulan desteklerden faydalanmak istemesi durumunda ise Yönetmelik'in 21'inci maddesinin onuncu fıkrasında '*...sığınmaevi dışında bir adreste kalmak istemesi hâlinde, kolluk tarafından, belirtilen adres ve varsa o adreste ikamet eden kişilerle ilgili olarak tahkikat yapılır ve bu tahkikat on gün içerisinde sonuçlandırılır...*' şeklinde düzenlenen hükme göre güvenlik bakımından tahkikat gerçekleştirilir ve güvenli bulunması halinde bu adreste devlet dışı aktörler ya da devlet aktörleri tarafından mağdurun ihtiyacına yönelik destek hizmeti sunulmaktadır.

34. What specific measures are taken to ensure that the provision of assistance to victims of THB who have been issued a residence permit for the purpose of their co-operation in the investigation or criminal proceedings is not made conditional on their willingness to act as a witness?

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 48 ve 49'uncu maddelerinde insan ticareti mağduru ikamet izni, uzatılması ve iptaline ilişkin hükümler mevcuttur. İlgili Kanun maddelerine göre insan ticareti mağduru ikamet izni, insan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla verileceği ve mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle uzatılabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak uygulamada mağdur destek programından yararlanmak isteyen her mağdur için eğer düzensiz göçmen konumundaysa mutlaka insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmekte olup eğer herhangi bir yasal kalış hakkı mevcut ise sahip olduğu yasal kalışının sunmuş olduğu haklarının ya da insan ticareti mağduru ikamet izni haklarının hangisi mağdur lehine ise kişiye o yasal kalış hakkı sağlanmaktadır. Ayrıca mağdurun herhangi bir yasal kalış hakkının bulunması insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmesine engel oluşturmaz.

Özel ortamda ifade ve beyanının alınması gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen öncelikli olarak mağdur, tanık, suça sürüklenen çocukların, cinsel suç ve aile içi siddet suçu mağdurları ile insan ticareti mağdurları gibi kırılgan gruba dâhil diğer mağdurların ifade ve beyanlarının uzman esliğinde özel ortamda alınması için 2017 yılında Adli Görüşme Odaları (AGO) uygulamasına geçilmiştir. Hali hazırda ülke genelinde 81 il, 158 adliyede 165 adli görüşme odası faaliyet göstermektedir. İşlenen suç nedeni ile kaygılı görülen kişilerin psiko-sosyal destek alabilecekleri, sanıkla yüz yüze gelmeden uzman desteği altında duruşma salonu dışında ifade ve beyanlarını verebilecekleri özel ortamlar olan adli görüşme odalarında insan ticareti mağdurlarının da soruşturma ve kovuşturma aşamalarında uzman aracılığıyla dinlenebilmeleri mümkündür.

35. What accommodation is available for victims of THB (women, men and children) and how is it adapted to the victims' needs?

Bu alanda İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 23 ve 24'üncü maddelerine göre Türk vatandaşları ile uyruk ayrımı olmaksızın insan ticareti mağduru

tanımlamaları İGİM tarafından yapılmaktadır. Tanımlaması yapılan türk vatandaşı ve çocukların destek hizmetleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı birimleri tarafından yabancı uyruklu insan ticareti mağdurları ile varsa refakatlerindeki çocuklara yönelik destek hizmetleri ise GİB bünyesinde ihtisaslaşmış sığınma evlerinde yerine getirilmektedir. Hali hazırda insan ticareti mağduru ve refakatindeki kişilere hizmet veren Ankara ve Kırıkkale’de 2 sığınma evi (toplamda 42 kişi kapasiteli) aktif olarak faaliyettedir. Bunlara ek olarak biri Aydın ve diğeri Kütahya’da olmak üzere 2 sığınma evi daha insan ticareti mağduru sığınma evi olarak tahsis edilmişti olup tadilat ve tefrişat işlemlerinin tamamlanması sonrasında faaliyete geçmesi planlanmıştır.

Türkiye’de çocuk koruma hizmetleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında uygulanmaktadır. Çocuğun tüm haklarının korunması için gerekli yasal ve idari önlemler alınmakta olup; ırk, dil, din, mezhep ya da etnik farklılık gözetilmeksizin tüm çocuklar eğitim, sağlık, sosyal yardım ve hizmetlerden eşit ve ücretsiz yararlandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 69 uncu maddesi ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında aile yanında bakımı mümkün olmayan çocuklara ev tipi bakım kuruluşları olan Çocuk Evleri, Çocuk Evleri Siteleri ve İhtisaslaşmış Çocuk Bakım Kuruluşlarında korunma ve bakım hizmeti sunulmaktadır.

18 yaş üstü yabancı erkekler için mağdur destek programı GİB tarafından sunulmaktadır. Kırıkkale’de 12 kişi kapasitesi bulunan insan ticareti mağduru sığınma evi erkek mağdurlara hizmet sunması amacıyla açılmış olmakla birlikte erkek mağdurların mağdur destek programı kapsamına alınma sayılarının¹² yetersiz olması nedeniyle bahse konu sığınma evi halihazırda kadın mağdurlara hizmet vermektedir. Bu kapsamda yetişkin yabancı erkek mağdurlara sunulacak destek programı için sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği kapsamında destek sunulmaktadır.

36. What measures are taken to ensure that services are provided to victims on a consensual and informed basis?

Adalet Bakanlığına bağlı olarak mağdurlara ve adli desteye ihtiyaç duyan kişilere bilgilendirme, yönlendirme ve psiko-sosyal destek hizmetleri, müdürlükler bünyesinde kurulan bürolar aracılığıyla sunulmakta olup bu bürolardan biri de bilgilendirme ve yönlendirme bürosudur. Bu büro ile mağdurlar için önem arz eden hizmetlerin basında gelen bilgilendirme ve yönlendirme hizmeti sistemli ve etkin bir şekilde tüm suç mağdurlarına yönelik sunulmaktadır. Bu büroda görev yapan personel tarafından mağdurlar, adli süreç, hakları ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmektedirler. Yine mağdurlara kendilerine hizmet sunan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları konusunda da bilgi verilmektedir. Bunun yanında maruz kaldığı suçtan etkilendiği, desteye ihtiyaç duyduğu ve hakkında bireysel değerlendirme yapılması gerektiği düşünülen mağdurlar, bilgilendirme ve yönlendirme bürosunda görevli personel tarafından “Kırılgan Grup Destek Bürosu”na yönlendirilmektedirler. Bilgilendirme ve yönlendirme bürolarında, suç mağdurları, tanıklar ve hatta dava taraflarına adli süreçler hakkında bilgi verilmekte, bu sayede bu kişilerin kaygı düzeyleri düşürülebilmekte ve özellikle adli süreç ile ilk defa temas eden kişilerin adalete olan güvenlerini artıracak uygulamalar yapılabilmektedir. Suç mağdurlarının bilgiye erişimlerinin güçlendirilmesi ve başvuru mekanizmaları hakkındaki farkındalıklarının artırılması amacıyla magdurbilgi.adalet.gov.tr isimli internet sitesi oluşturulmuş ve üç dilde erişime sunulmuştur. Burada suç mağdurları için sıklıkla karşılaşılan suç türleri ile başvurabilecekleri mekanizmalar hakkında bilgiler yer almaktadır. Yine, magdur@adalet.gov.tr e posta hesabı üzerinden mağdurların başvuruları Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından

¹² 2019 yılında tanımlanan mağdurların 12’si yetişkin erkek olup 0 mağdur, 2020 yılında tanımlanan mağdurların 3’ü yetişkin erkek olup 0 mağdur, 2021 yılında tanımlanan mağdurların 30’u yetişkin erkek olup 2 mağdur ve 2022 yılında tanımlanan mağdurların 34’ü yetişkin erkek olup 3 mağdur, destek programından yararlanmak istemiştir.

ivedi bir şekilde ele alınarak gereğinin yapılması için ilgili yerlere yönlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, ilgili Başkanlıkça suç mağdurlarının bilgilendirilmesine yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında mağdurların sahip oldukları haklar ile kendilerine sunulan hizmetlere dair bilgilerin yer aldığı bir internet sitesi hazırlanmıştır. Suç mağdurları, kolay erişilebilir, sade ve anlaşılır bir şekilde tasarlanan ve Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde erişime açılan "magdurbilgi.adalet.gov.tr" alan adıyla hizmet sunan internet sitesini ziyaret ettiklerinde yasadıkları mağduriyet türüne göre hangi haklara sahip olduklarını, hangi hizmeti hangi kurumlardan alabileceklerini ve bunun için nasıl bir prosedür izlemeleri gerektiğini kolaylıkla öğrenebilmektedirler. Suç mağdurlarının adli süreç hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla bazı temel haklar ile suç türleri hakkındaki bilgilerin yer aldığı broşürler (adli yardım nedir, katılma nedir, mağdur kimdir, uzlaşma nedir, şikayet nedir, tanık kimdir, suç mağduru çocuk kimdir, tazminat nedir) ile "Mağdura Yaklaşım Klavuzu" hazırlanmış olup adliyelerde dağıtımı yapılmış, dijital ortamda erişime açılmıştır.

81 ilde yer alan 82 ŞÖNİM'de standart uygulamaları belirlemek üzere "**ŞÖNİM Hizmet Standartları Rehberi**" hazırlanmıştır. Rehberde gizlilik, güvenlik ve güçlenme ilkeleri temelinde fiziksel, yönetsel ve mesleki standartlar yer almaktadır. Söz konusu rehberde, mağdurların yazılı bir iklide bilgilendirilmelerini amaçlayan özel bir rıza formu da yer almaktadır.

İGİM tarafından insan ticareti mağduru tanımlaması gerçekleştirilen kişilere mağdur destek hizmetlerinin içeriğine ilişkin bilgilendirmeyi amaçlayan tebliğ formu verilmekte olup bahse konu tebliğ formu Ek-3'te sunulmuştur.

37. Is there any follow-up provided after the termination of assistance programmes? Can victims continue to receive assistance, where necessary and taking into account their specific needs resulting from the type of exploitation (including the removal of organs), after the termination of criminal proceedings, and if so what type of assistance?

Türkiye iç hukukunda suç fillerinin soruşturulması ve kovuşturulması süreci ile 6284 sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağdurunun korunması süreci birbirinden bağımsız olarak yürütülmektedir. Mağdurun maruz kaldığı eylem nedeniyle yürütülen ceza muhakemesi sürecinin sonlanması, 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir kararı alınmasına engel teşkil etmemektedir.

Nitekim GİB ve ASHB tarafından koordine edilen sosyal yardımların devam edip etmeyeceği hususları da ceza muhakemesinden bağımsız değerlendirilmektedir. Ceza muhakemesinin sonlanması mağdurun yararlandığı sosyal yardımları kural olarak etkilememekte, kişi gerekli koşulları taşıyor ise yardım almaya devam etmektedir.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinde bulunan bilgilendirme ve yönlendirme bürosunda görev yapan personel tarafından mağdurlar, adli süreç, hakları ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmelerinin yanı sıra kendilerine hizmet sunan ve yardım alabilecekleri kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları konusunda da bilgilendirilmektedir. Ayrıca, kırılgan gruba dâhil edilen mağdurlara yönelik hizmetlerin sistematik bir şekilde ve zamanında sunulabilmesi için gerekli planlama, uygulama, izleme ve koordinasyon işlemlerinin tek bir adli destek görevlisi tarafından etkin şekilde yürütülebilmesi amacıyla vaka yönetimi uygulanabilmektedir. Vaka yönetiminin uygulaması sırasında adli destek görevlisi mağdurun adli süreçte kendisini rahat ifade edebilmesine yönelik kolaylaştırıcı tedbirleri almak, psiko-sosyal destek sağlamak, kamu kurum ve kuruluşlarından alabileceği destek hizmetlerine ulaşabilmesi için mağduru ilgili kurumlara yönlendirmek ve sonucunu takip etmekle görevlidir.

Recovery and reflection period (Article 13)

38. Please specify in which cases a recovery and reflection period can be granted and who is entitled to it (nationals, foreign nationals). Please describe the procedure for granting a

recovery and reflection period, the assistance and protection provided during this period, and any difficulties encountered in practice.

Residence permit (Article 14)

39. If there is a provision in your country's law that provides for the possibility of issuing a residence permit owing to the victim's personal situation, how is this interpreted in practice? Please provide examples.

40. When a residence permit is issued for the purpose of co-operation with the competent authorities, how is "co-operation" interpreted and what does it consist of in practice?

41. What measures are taken to ensure that a residence permit is provided to victims of THB in compliance with the obligation under Article 12.6, which states that the assistance to a victim of trafficking should not be made conditional on his or her willingness to act as a witness?

38, 39, 40 ve 41 inci sorulara aşağıda birlikte yanıt verilmiştir.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 48 ve 49 uncu maddelerinde insan ticareti mağduru ikamet izni ve İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptaline ilişkin hükümler aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

İnsan ticareti mağduru ikamet izni

MADDE 48 – (1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapip yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

(2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali

MADDE 49 – (1) İyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izni, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle en fazla altışar aylık sürelerle uzatılabilir. Ancak, bu süreler hiçbir şekilde toplam üç yılı geçemez.

(2) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunan yabancılardan, kendi girişimleriyle suçun failleriyle yeniden bağ kurduklarının belirlendiği durumlarda ikamet izinleri iptal edilir.

Kanun hükümlerine ek olarak İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında 20 nci maddesinde ikamet iznine ilişkin hüküm aşağıdaki gibidir.

İkamet izni

MADDE 20 – (1) Mağdur olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmesi ve yetkililerle işbirliği yapip yapmayacağına karar verebilmesi amacıyla Valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

(2) Otuz günlük ikamet izni süresinde mağdurun güvenliği ve özel durumu göz önünde bulundurularak, mağdurun ülkede kalmak istemesi hâlinde sığınmaevinde barındırılması esastır.

(3) Bu ikamet izninde, Kanunda sayılan diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.

...

(5) *Yabancı uyruklu mağdur ve çocuğuna, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 88 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre ikamet izni verilir. Mağdurun daha önceki dönemlerde vize ve ikamet süresi ihlalinden kaynaklanan cezalarının bulunması, ikamet izni düzenlemesine engel teşkilmez.*

(6) *Mağdur olan veya olduğu yönünde kuvvetli şüphe duyulan kişilere verilen düşünme süresi esnasında veya bitiminde destek programından faydalanmak istemediğini ve yetkililerle işbirliği yapmayacağını yazılı olarak açıkça beyan eden kişi de mağdur olarak tanımlanır. Bu durumda, mağdurlara yabancılara ilişkin genel hükümler uygulanır.*

Yukarıda belirtilen hükümler doğrultusunda iyileşme ve düşünme süresi ikamet izine ilişkin bir düzenleme kapsamında bulunduğundan yabancılara verilmekte olup bu süre içerisinde kişi sığınma evlerinde barındırılabilir.

Mağdurun, mağdur destek programından faydalanmak istemesi bahse konu kişiye insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmesi için yeterli sayılmaktadır. Bunun haricinde oturma izni için herhangi bir şart aranmamaktadır.

Ayrıca tanımlanan mağduru yabancının varsa Türkiye'deki yasal kalışı devam eder, insan ticareti mağduru olma sürecinde kişinin elinde olmayan sebeplerden dolayı yasal kalışının sona ermesi durumunda mağdur destek hizmetleri kapsamında kişinin yasal kalışın tekrar sağlanması amacıyla süreç başlatılır. Kişinin varsa sığınma başvuruları da bu süreçte alınır.

Compensation and legal redress (Article 15)

42. Please indicate any measures taken since the first evaluation report to promote effective compensation of victims of THB, in particular when it comes to:

- a. **access to information on the relevant judicial and administrative proceedings in a language the victim can understand;**
- b. **access to free legal assistance and legal aid during investigations and court proceedings;**
- c. **compensation from the perpetrator;**
- d. **compensation from the state;**
- e. **compensation for unpaid wages to victims of trafficking.**

Please provide examples of compensation awarded and effectively provided to victims of THB.

Adli Destek ve Magdur Hizmetleri Müdürlüklerinde bulunan Adli Yardım Hizmetleri Bürosunda; adli yardıma ihtiyaç duyan kişilere talepleri halinde ilgili bilgi ve belgelerin toplanmasında yardımcı olunarak adli yardım hizmetlerine yönlendirilmeleri sağlanmaktadır. Bu bürolarda standart hale getirilen adli yardım başvuru formları kullanılarak, maddi durumu elverişli olmayan kişilerin özel hukuk alanındaki hukuki uyuşmazlıkları hakkında adli yardıma başvuruda bulunmaları kolaylaştırılmıştır. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi ve İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında adalete erisimin güçlendirilmesi amacıyla, maddi durumu elverişli olmayan kişilerin, adli yardıma başvuru usulünü kolaylaştırmak ve özel hukuk davalarında kullanılmak üzere standart bir başvuru formu oluşturulmuş adli yardım başvurusunda istenecek belgelere ilişkin bir çerçeve çizilmiş, ayrıca e-Devlet üzerinden de adli yardım talebi yapılabilmesine imkân sağlanmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile 2022 yılı Mayıs ayında imzalanan “Veri Paylaşımı İşbirliği Protokolü” ile birlikte, adli yardım taleplerinin değerlendirilmesinde başvurucu açısından süreci hızlandıran bir uygulama daha sisteme entegre edilmektedir. Bunun yanı sıra, suç mağdurlarının bilgilendirilmesine yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında mağdurların sahip oldukları haklar ile kendilerine sunulan hizmetlere dair bilgilerin yer aldığı bir internet sitesi hazırlanmıştır. Suç

mağdurları, kolay erişilebilir, sade ve anlaşılır bir şekilde tasarlanan ve Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde erişime açılan "magdurbilgi.adalet.gov.tr" alan adıyla hizmet sunan internet sitesini ziyaret ettiklerinde yaşadıkları mağduriyet türüne göre hangi haklara sahip olduklarını, hangi hizmeti hangi kurumlardan alabileceklerini ve bunun için nasıl bir prosedür izlemeleri gerektiğini kolaylıkla öğrenebilmektedirler. Adli Yardım ve Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilebilen ücretsiz vekil yardımından etkin yararlanılması amacıyla Bakanlık ve Başkanlığa ait internet sitelerinde bilgilendirici metinler yer almaktadır.

Bununla birlikte, adli yardım, suç türleri, adli süreçte mağdurların sahip oldukları haklar ile ilgili olarak hazırlanan afiş ve broşürler tüm adliyelere dağıtılmıştır. Söz konusu afişler herkesin görebileceği yerlere asılmış olup broşürlerin hem müdürlüklerde hem de adliyenin değişik yerlerinde dağıtımını yapılmaktadır. Bu broşürlerin bir kısmı farklı dillere çevrilerek dağıtılmıştır.

I- 2709 sayılı Anayasanın “A. Hak arama hürriyeti” başlıklı 36 ncı maddesinde;

“Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.”,

II- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun;

1- “I. Genel olarak” başlıklı 49 uncu maddesinde,

“Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.”,

2- “II. Zararın ve kusurun ispatı” başlıklı 50 nci maddesinde,

“Zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.

Uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler.”,

3- “1. Belirlenmesi” başlıklı 51 inci maddesinde,

“Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.

Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür.”,

4- “2. İndirilmesi” başlıklı 52 nci maddesinde,

“Zarar gören, zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.

Zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödediğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.”,

5- “a. Ölüm” başlıklı 53 üncü maddesinde,

“Ölüm hâlinde uğranılan zararlar özellikle şunlardır:

1. Cenaze giderleri.
2. Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.

3. Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.”,

6- “b. Bedensel zarar” başlıklı 54 üncü maddesinde,

“Bedensel zararlar özellikle şunlardır:

1. Tedavi giderleri.
2. Kazanç kaybı.
3. Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.
4. Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar.”,

7- “c. Belirlenmesi” başlıklı 55 inci maddesinde,

“Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır. Kısmen veya tamamen rücu edilemeyen sosyal güvenlik ödemeleri ile ifa amacını taşımayan ödemeler, bu tür zararların belirlenmesinde gözetilemez; zarar veya tazminattan indirilemez. Hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile artırılmaz veya azaltılamaz.

Bu Kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.”,

8- “d. Manevi tazminat” başlıklı 56 ncı maddesinde,

“Hâkim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine karar verebilir.

Ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.”,

9- “3. Kişilik hakkının zedelenmesi” başlıklı 59 uncu maddesinde,

“Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir.”,

III- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun;

1- “Adli yardımdan yararlanacak kişiler” başlıklı 334 üncü maddesinde,

“(1) Kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama veya takip giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olan kimseler, iddia ve savunmalarında, geçici hukuki korunma taleplerinde ve icra takibinde, taleplerinin açıkça dayanaktan yoksun olmaması kaydıyla adli yardımdan yararlanabilirler.

(2) Kamuya yararlı dernek ve vakıflar, iddia ve savunmalarında haklı göründükleri ve mali açıdan zor duruma düşmeden gerekli giderleri kısmen veya tamamen ödeyemeyecek durumda oldukları takdirde adli yardımdan yararlanabilirler.

(3) Yabancıların adli yardımdan yararlanabilmeleri ayrıca karşılıklılık şartına bağlıdır.”,

2- “Adli yardımın kapsamı” başlıklı 335 inci maddesinde,

“(1) Adli yardım kararı, aşağıdaki hususları sağlar:

- a) Yapılacak tüm yargılama ve takip giderlerinden geçici olarak muafiyet.
- b) Yargılama ve takip giderleri için teminat göstermekten muafiyet.

c) Dava ve icra takibi sırasında yapılması gereken tüm giderlerin Devlet tarafından avans olarak ödenmesi.

ç) Davanın avukat ile takibi gerekiyorsa, ücreti sonradan ödenmek üzere bir avukat temini.

(2) Mahkeme, talepte bulunanın, yukarıdaki bentlerde düzenlenen hususlardan bir kısmından yararlanmasına da karar verebilir.

(3) Adli yardım, hükmün kesinleşmesine kadar devam eder.”,

3- “Adli yardım talebi” başlıklı 336 ncı maddesinde,

“(1) Adli yardım, asıl talep veya işin karara bağlanacağı mahkemeden; icra ve iflas takiplerinde ise takibin yapılacağı yerdeki icra mahkemesinden istenir.

(2) Talepte bulunan kişi, iddiasının özeti ile birlikte, iddiasını dayandıracığı delilleri ve yargılama giderlerini karşılayabilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeleri mahkemeye sunmak zorundadır.

(3) Kanun yollarına başvuru sırasında adli yardım talebi bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya yapılır.

(4) Adli yardım talebine ilişkin evrak, her türlü harç ve vergiden muafır.”,

4- “Adli yardım talebinin incelenmesi” başlıklı 337 nci maddesinde,

“(1) Mahkeme, adli yardım talebi hakkında duruşma yapmaksızın karar verebilir. Ancak, talep hâlinde inceleme duruşmalı olarak yapılır. Adli yardım taleplerinin reddine ilişkin mahkeme kararlarında sunulan bilgi ve belgelerin kabul edilmeme sebebi açıkça belirtilir.

(2) Adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlara karşı, tebliğinden itibaren bir hafta içinde kararı veren mahkemeye dilekçe vermek suretiyle itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde ise aynı işlere bakmakla görevli en yakın mahkemeye gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir. Adli yardım talebi reddedilirse, ödeme gücünde sonradan gerçekleşen ciddi bir azalmaya dayanılarak tekrar talepte bulunulabilir.

(3) Adli yardım, daha önce yapılan yargılama giderlerini kapsamaz.”,

5- “Adli yardım kararının kaldırılması” başlıklı 338 inci maddesinde,

“(1) Adli yardımdan yararlanan kişinin mali durumu hakkında kasten veya ağır kusuru sonucu yanlış bilgi verdiği ortaya çıkar veya sonradan mali durumunun yeteri derecede iyileştiği anlaşılırsa adli yardım kararı kaldırılır.”,

IV-5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Tercüman bulundurulacak haller" kenar başlıklı 202 nci maddesinde;

"(1) Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.

(2) Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, soruşturma evresinde dinlenen şüpheli, mağdur veya tanıklar hakkında da uygulanır. Bu evrede tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır.

(4) Ayrıca sanık;

a) İddianamenin anlatılması,

b) Esas hakkındaki mütalaanın verilmesi, üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda tercüme hizmetleri, beşinci fıkra uyarınca oluşturulan listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir. Bu tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmaz. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacıyla yönelik olarak kötüye kullanılamaz.

(5) Tercümanlar, il adlî yargı adalet komisyonlarınca her yıl düzenlenen listede yer alan kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler yalnız buldukları il bakımından oluşturulmuş listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de tercüman seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.",

2- “Mağdur ile şikâyetçinin hakları” kenar başlıklı 234 üncü maddesinde,

“(1) Mağdur ile şikâyetçinin hakları şunlardır:

a) Soruşturma evresinde;

1. Delillerin toplanmasını isteme,

2. Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından belge örneği isteme,

3. Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

4. 153 üncü maddeye uygun olmak koşuluyla vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,

5. Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına kanunda yazılı usule göre itiraz hakkını kullanma.

b) Kovuşturma evresinde;

1. Duruşmadan haberdar edilme,

2. Kamu davasına katılma,

3. Tutanak ve belgelerden örnek isteme,

4. Tanıkların davetini isteme,

5. Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

6. Davaya katılmış olma koşuluyla davayı sonuçlandıran kararlara karşı kanun yollarına başvurma.

(2) Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

(3) Bu haklar, suçun mağdurları ile şikâyetçiye anlatılıp açıklanır ve bu husus tutanağa yazılır.

(4) Soruşturma veya kovuşturma evresinde, dava nakli veya adlî tıp işlemleri nedeniyle yerleşim yeri dışında bir yere gitme zorunluluğu doğması hâlinde mağdurun yapmış olduğu konaklama, iâşe ve ulaşım giderleri, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.”,

3- “Katılanın hakları” kenar başlıklı 239 uncu maddesinde,

“(1) Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilir.

(2) Mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması halinde avukat görevlendirilmesi için istem aranmaz.”,

V- 10/06/2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Kırılğan gruplara sunulacak hizmetler" kenar başlıklı 7 nci maddesinde;

“(1) Adli sisteme dahil olan çocuklar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan veya aile içi şiddet, terör ve insan ticareti suçlarından mağdur olanların başvurmaları halinde müdürlük bünyesinde çalışan adli destek görevlileri tarafından bu maddedeki hizmetlerin sunulması amacıyla bireysel değerlendirme yapılır.

(2) Kadın, yaşlı ve engelli mağdurlar başta olmak üzere, mağdurun kişisel özellikleri, suçun niteliği ve ağırlığı, suçun işlendiği şartlar dikkate alınarak suçtan daha fazla etkilendiği ve korunması gerektiği yapılacak ön değerlendirme ile anlaşılan mağdurlara yönelik olarak da birinci fıkra uyarınca değerlendirme yapılabilir.

(3) Bireysel değerlendirme sonucunda kırılğan gruba girdiği tespit edilen mağdurlara adli destek görevlisi aracılığıyla sunulacak hizmetler şunlardır:

a) Mağdurun, Cumhuriyet savcısının veya hâkimin isteği üzerine, mağdurun dinlenilmesinden önce kaygı düzeyini düşürmek amacıyla içinde bulunduğu ortamı, ilgili kişileri ve süreci açıklamak.

b) Mağdurun kendini rahat ifade edebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını Cumhuriyet savcısı veya hâkime bildirmek ve mağdur dinlenirken yanında bulunmak.

c) Cumhuriyet savcısı veya hâkimin isteği üzerine sosyal inceleme raporu hazırlamak.

ç) İfade ve beyan işlemlerinin adli görüşme odasında gerçekleştirilmesini Cumhuriyet savcısı veya hâkime önermek.

d) Tedavi veya rehabilitasyona ihtiyaç duyan mağdurları yönlendirmek.

e) Adli süreç boyunca etkin desteğe ihtiyaç duyduğu değerlendirilen mağdurlara yönelik hizmetlerde vaka yönetimi uygulamak.

(4) Soruşturma veya kovuşturma sürecinin tamamlanmasından sonra destek ihtiyacı devam eden mağdurlar, ilgili kurumlara yönlendirilir.

(5) Müdürlüğe başvuruda bulunan mağdurlardan korunma ihtiyacı olan çocuk, kadın, yaşlı ve engelliler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının il müdürlüğüne veya sosyal hizmet merkezlerine bildirilir.

(6) Haklarında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilemeyen mağdurlara yönelik olarak kolluk veya Cumhuriyet başsavcılığının bildirimine üzerine ya da resen mülkî idare amiri tarafından gerekli tedbirler alınır.

(7) Gerek görülmesi halinde bu maddedeki hizmetler, suçtan zarar görenlere de sağlanabilir.”,

VI- İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin;

1-“Mağdur Tanımlaması” kenar başlıklı 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında,

“... ”

(3) Kollukta, görüşme sırasında muhtemel mağdurlardan 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanununun 234 üncü maddesi kapsamında olanlara baro tarafından avukat görevlendirilir.

...”,

2-“Destek programı” kenar başlıklı 28 inci maddesinde,

“(1) Düşünme süresinde, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında ve sonrasında mağdurun güvenliği, sağlığı ve özel durumu gözetilerek, bilgilendirme ve rıza esasına dayalı olarak mağdur destek programı verilir.

(2) Mağdura asgari düzeyde ve imkânlar çerçevesinde sağlanacak mağdur destek programı;

a) Sığınmaevlerinde veya güvenli yerde barınmasını,

b) Sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması,

c) Psiko-sosyal destek sağlanmasını,

ç) Sosyal hizmet ve yardımlara erişimini,

d) Hukuki yardıma erişim ve mağdurların yasal haklarına ilişkin danışmanlık hizmeti ve bilgi verilmesini,

e) Eğitim ve öğretim hizmetlerine erişim konusunda rehberlik yapılmasını,

f) Mesleki eğitim alması ve iş gücü piyasasına erişimi konusunda destek verilmesini,

g) Temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde geçici maddi destek temini amacıyla 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümleri uyarınca maddi destek konusunda gerekli rehberliğin sağlanmasını,

ğ) İlgili sivil toplum kuruluşları ile uluslararası ve hükümetler arası kuruluşlar tarafından sağlanabilecek danışmanlık hizmetlerine erişimini,

h) Tercümanlık hizmeti verilmesini,

ı) Vatandaşı olduğu ülkenin büyükelçiliği veya konsoloslukuna, rızası hâlinde bilgi verilmesini,

i) Vatandaşı olduğu ülke büyükelçilik veya konsolosluk yetkilileriyle görüşebilme imkânı tanınmasını,

j) Kimlik tespiti ve seyahat belgelerinin temini konusunda yardım sağlanmasını,

k) Genel Müdürlük tarafından uygun görülen diğer hizmetleri,

kapsar.”,

3-“Maddi destek” kenar başlıklı 31 inci maddesinde;

“(1) Temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde geçici maddi destek temini amacıyla 3294 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Genel Müdürlüğün talebiyle mağdurun ikamet ettiği ildeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından maddi destek sağlanır.”

Hükümleri yer almaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanununun “Mağdur ile şikâyetçinin hakları” kenar başlıklı 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 3 ve (b) bendinin 5 numaralı alt bentleri ile “Katılanın hakları” kenar başlıklı 239 uncu maddesinde, mağdur, şikâyetçi ve katılana, alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından avukat görevlendirilmesini isteme hakkı verilmiştir. Dolayısıyla, madde uyarınca insan ticareti suçu için öngörülen cezanın alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektirdiğinden mevcut durumda istemleri halinde mağdur, şikâyetçi ve katılana vekil görevlendirilmesi mümkündür. Ayrıca, 234 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca

bu hakların, suçun mağdurları ile şikâyetçiye anlatılıp açıklanacağı ve bu hususun tutanağa yazılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine, İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesinde insan ticareti mağduru olduğu değerlendirilen mağdurlara baro tarafından avukat görevlendirileceği hüküm altına alınmış ve 28 inci maddesinde insan ticareti mağdurlarına verilecek destek hizmetleri güvence altına alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinde insan ticareti mağdurlarına hukuki yardıma erişim ve mağdurların yasal haklarına ilişkin danışmanlık hizmeti ve bilgi verilmesi hususu mağdur destek programlarından biri olarak belirlenmiştir. Öte yandan aynı Yönetmeliğin 31 inci maddesinde de temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde geçici maddi destek temini amacıyla 3294 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Genel Müdürlüğün talebiyle mağdura, ikamet ettiği ildeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından maddi destek sağlanacağı açıkça hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 7 nci maddesi uyarınca insan ticareti suçu mağdurlarının adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerine başvurmaları halinde maddede belirtilen hizmetlerden faydalanma imkânları bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere, hak arama hürriyeti Anayasamızın 36 ncı maddesinde düzenlenmiş olup düzenlemeye göre herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesinde düzenlenmiş olan tercüman görevlendirilmesine ilişkin düzenleme de esasen kişilerin adil yargılanma hakkının bir parçasıdır. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenmiş olan adil yargılanma hakkına ilişkin maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendinde de, bir suç ile itham edilen herkesin, mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşmadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Sanık mağdur, veya tanık meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa soruşturma ve kovuşturma evresinde tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır. Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır. Tercümanlar, il adli yargı adalet komisyonlarının her yıl düzenlenen listede yer alan kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler yalnız buldukları il bakımından oluşturulmuş listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de tercüman seçebilirler.

Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında kendini savunamayacak durumda olan engele sahip hem mağdur hem de şüpheli ya da sanık için zorunlu müdafilik ön görülmüş, bu kişilerin avukat yardımından faydalanması zorunlu hale getirilmiştir. Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

İnsan ticareti mağdurları Türkçe bilmiyorsa, soruşturma ve kovuşturma evresinde, giderleri Devlet Hazinesinden karşılanmak üzere, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından tercüman atanarak beyanda bulunması veya delillerini sunması sağlanır. Yine onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olan mağdura, bir vekili yoksa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilerek adli yardım sağlanır.

43. What specific measures are taken to make available the assets of traffickers to provide compensation (for example, effective financial investigations resulting in seizure of assets of perpetrators with the view to their confiscation)?

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun,

"Eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara elkonulması" kenar başlıklı 123 üncü maddesinde;

"(1) İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, muhafaza altına alınır.

(2) Yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmediği bu tür esyaya elkonulabilir.

(3) Muhafaza altına alınan veya elkonulan esya ya da malvarlığı değerlerinin kıymeti tespit edilir."

"Elkoyma kararını verme yetkisi" kenar başlıklı 127 nci maddesinde;

"(1) Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir.

(2) Kolluk görevlisinin açık kimliği, elkoyma işlemine ilişkin tutanağa geçirilir.

(3) Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar.

(4) Zilyedliğinde bulunan eşya veya diğer malvarlığı değerlerine elkonulan kimse, hâkimden her zaman bu konuda bir karar verilmesini isteyebilir.

(5) Elkoyma işlemi, suçtan zarar gören mağdura gecikmeksizin bildirilir.

(6) Askerî mahallerde yapılacak elkoyma işlemi, Cumhuriyet savcısının nezaretinde askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından yerine getirilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle de askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından elkoyma işlemi yapılabilir."

"Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma" kenar başlıklı 128 inci maddesinde;

"(1) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun islendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüpheli sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;

a) Taşınmazlara,

b) Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,

c) Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba,

d) Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,

e) Kıymetli evraka,

f) Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,

g) Kiralık kasa mevcutlarına,

h) Diğer malvarlığı değerlerine, elkonulabilir.

Somut olarak belirlenen bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, elkoyma işlemi yapılabilir. Bu madde kapsamında elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir.

(2) Birinci fıkra hükmü;

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),
2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),

...

Hakkında uygulanır.

(3) Taşınmaza elkonulması kararı, tapu kütüğüne serh verilmek suretiyle icra edilir.

(4) Kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen elkoyma kararı, bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile serh verilmek suretiyle icra olunur.

(5) Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba elkonulması kararı, teknik iletişim araçlarıyla ilgili banka veya malî kuruma derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili banka veya malî kuruma ayrıca tebliğ edilir. Elkoyma kararı alındıktan sonra, hesaplar üzerinde yapılan bu kararı etkisiz kılmaya yönelik işlemler geçersizdir.

(6) Şirketteki ortaklık paylarına elkoyma kararı, ilgili şirket yönetimine ve şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili şirkete ve ticaret sicili müdürlüğüne ayrıca tebliğ edilir.

(7) Hak ve alacaklara elkoyma kararı, ilgili gerçek veya tüzel kişiye teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili gerçek veya tüzel kişiye ayrıca tebliğ edilir.

(8) Bu madde hükmüne göre alınan elkoyma kararının gereklerine aykırı hareket edilmesi halinde, Türk Ceza Kanununun "Muhafaza görevini kötüye kullanma" başlıklı 289 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

(9) Bu madde hükümlerine göre elkoymaya ve onuncu fıkra uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.

(10) Bu madde uyarınca elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanabilir. Bu durumda 133 üncü madde hükümleri kıyasen uygulanır.",

"Şirket yönetimi için kayyım tayini" kenar başlıklı 133 üncü maddesinde;

"(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde islenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyımaya verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmayaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

(4) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda yer alan,

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

...

(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır.

Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.",

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun,

"Koruma tedbirleri" kenar başlıklı 17 nci maddesinde;

"(1) Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine elkonulabilir.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı da elkoyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmi dört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hâkimin onaylaması hâlinde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen degere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması hâlinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

(3) Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.",

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

"Kazanç müsadere"¹³ kenar başlıklı 55 inci maddesinde;

"(1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadere karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu esya veya maddi menfaatlere elkonulmadığı veya bunların merciine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsadere kararına hükmedilir.

(3) Bu madde kapsamına giren esyanın müsadere edilebilmesi için, esyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.",

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5271 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinde, ispat aracı olarak yararlı görülen ya da esya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerlerinin, muhafaza altına alınacağı, 127 nci maddesinde, hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri

¹³ Kazanç müsadere, suç işleyerek kazanç elde etmeyi engellemek için düzenlenmiş bir müsadere biçimidir. Kazanç müsadere "para müsadere" de denilmekteyse de, bu tanımlama eksiktir. Çünkü kazanç müsadere para dışındaki değerleri de fade etmektedir. Kazanç müsadere, işlenen suç nedeniyle malvarlığı veya parasal değerler elde edilmesi hallerinde etkin bir güvenlik tedbiri olmaktadır.

ile kolluk görevlilerinin elkoyma islemini gerçekleştirebileceği, hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma isleminin, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulacağı, hâkimin, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklayacağı; aksi hâlde elkoymanın kendiliğinden kalkacağı, askerî mahallerde, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle de askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından elkoyma işleminin yapılabileceği düzenlenmiştir.

Keza, 5271 sayılı Kanunun "Tasınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma" kenar başlıklı 128 inci maddesinde, soruşturma veya kovuşturma konusu olan ve maddede tahdidi olarak belirtilen suçun islendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait; tasınmazlara, kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına, banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba, gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara, kıymetli evraka, ortığı bulunduğu sirketteki ortaklık paylarına, kiralık kasa mevcutlarına ve diğer malvarlığı değerlerine elkonulabileceği, bu kapsamda elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müstesarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen degere ilişkin rapor alınacağı, bu raporun en geç üç ay içinde hazırlanacağı, özel sebepler zorunlu kıldığında bu sürenin talep üzerine iki ay daha uzatılabileceği, tasınmaza elkonulması kararının, tapu kütüğüne serh verilmek suretiyle, kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen elkoyma kararının ise bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile serh verilmek suretiyle icra edileceği, madde hükümlerine göre elkoymaya ancak hâkim tarafından karar verebileceği hüküm altına alınmıştır.

5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde de, aklama ve terörün finansmanı suçunun islendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine elkonulabileceği, bu kapsamda gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının da elkoyma kararı verebileceği, hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma isleminin yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulacağı, hâkimin en geç yirmi dört saat içinde elkoyma isleminin onaylanıp onaylanmamasına karar vereceği, hâkimin onaylaması hâlinde 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinde belirtilen degere ilişkin raporun üç ay içinde alınacağı ve tekrar hâkimin onayına sunulacağı, onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınmaması hâlinde Cumhuriyet savcılığının kararının hükümsüz kalacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalardan anlaşıldığı üzere, 5271 sayılı Kanunun 123 ve 127 nci maddelerinde genel elkoyma ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Buna karsın tasınmaz, hak ve alacaklara elkoyma bakımından Kanunun 128 inci maddesinde özel hüküm öngörülmüştür. Herseyden önce bu düzenleme maddede sınırlı şekilde sayılan katalog suçlar bakımından uygulanabilmektedir.

Ayrıca 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 17 nci maddesinde yapılan atıf uyarınca aklama ve terörün finansmanı suçları yönünden de bu maddenin uygulanması mümkündür.

Öte yandan, 5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için bazı şartların gerçekleşmiş olması aranmaktadır. Birinci olarak, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için maddede sayılan suçların bir veya birkaçının söz konusu "şirketin faaliyeti çerçevesinde" islenmekte olması gerekmektedir. Şirketin faaliyeti çerçevesinde islenmekle kastedilmek istenenin ise, şirket kisvesi altında, şirketi paravan olarak kullanmak suretiyle suç işlemek olduğunu söyleyebiliriz. Aksi halde, örneğin şirket yönetim kurulu üyesinin, şirketten bağımsız olarak bir suç işlemiş olması halinde, bahse konu Kanunun 133 üncü maddesi değil, 128 inci maddesi uygulanacak ve failin her türlü malvarlığına elkonulacaktır.

Bu koruma tedbiri yalnızca Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen katalog suçlar bakımından uygulama alanı bulabilecektir. Bu suçların dışındaki suçlar bakımından şirket yönetimine kayyım tayini mümkün değildir.

Bir ceza hukuku terimi olarak müsadere hakkında doktrinde çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlarda genel olarak öne çıkan hususlar; müsadereyi islenen bir suç karşılığı olarak, suçlunun malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerindeki mülkiyetinin ortadan kaldırılması ve bu mülkiyetin kamusal karakter gösteren bir kuruluşa devredilmesi, kişinin kısmen veya tamamen malvarlığından mahrum edilmesi, mahkûmiyetin sonucu olarak bir esyanın veya kazancın mülkiyetinin devlete geçmesi olarak sayılabilir. 5237 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; Suçun islenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun islenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadereye karar verilir.

İnsan ticaretiyle mücadele kapsamında, suç soruşturmasında, 5271 sayılı Kanunun 123 ve 127 nci maddeleri uyarınca ispat aracı olarak yararlı görülen ya da esya veya kazanç müsadereyi oluşturan malvarlığı değerlerine elkoyma gibi, tasınmaz, hak ve alacaklara elkoyma bakımından anılan Kanun'un 128 inci maddesi gereğince elkoyma yapılabilir. İnsan ticareti suçunun islenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun islenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadereye karar verilecektir.

44. Is there a possibility for victims of THB to claim damages and compensation in the country of destination after their return to the country of origin? Please provide any relevant examples.

I- 2709 sayılı Anayasanın “A. Hak arama hürriyeti” başlıklı 36 ncı maddesinde;

“Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.”,

II- 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun;

1- “Haksız fiiller” başlıklı 34 üncü maddesinde,

“(1) Haksız fiilden doğan borçlar haksız fiilin işlendiği ülke hukukuna tâbidir.

(2) Haksız fiilin işlendiği yer ile zararın meydana geldiği yerin farklı ülkelerde olması hâlinde, zararın meydana geldiği ülke hukuku uygulanır.

(3) Haksız fiilden doğan borç ilişkisinin başka bir ülke ile daha sıkı ilişkili olması hâlinde bu ülke hukuku uygulanır.

(4) Haksız fiile veya sigorta sözleşmesine uygulanan hukuk imkân veriyorsa, zarar gören, talebini doğrudan doğruya sorumlunun sigortacısına karşı ileri sürebilir.

(5) Taraflar, haksız fiilin meydana gelmesinden sonra uygulanacak hukuku açık olarak seçebilirler.”,

2- “Kişilik haklarının ihlâlinde sorumluluk” başlıklı 35 inci maddesinde,

“(1) Kişilik haklarının, basın, radyo, televizyon gibi medya yoluyla, internet veya diğer kitle iletişim araçları ile ihlâlinden doğan taleplere, zarar görenin seçimine göre;

a) Zarar veren, zararın bu ülkede meydana geleceğini bilecek durumda ise zarar görenin mutad meskeni hukuku,

b) Zarar verenin işyeri veya mutad meskeninin bulunduğu ülke hukuku veya

c) Zarar veren, zararın bu ülkede meydana geleceğini bilecek durumda ise zararın meydana geldiği ülke hukuku, uygulanır.

(2) Kişilik haklarının ihlâlinde cevap hakkı, süreli yayınlarda, münhasıran baskının yapıldığı ya da programın yayınlandığı ülke hukukuna tâbidir.

(3) Maddenin birinci fıkrası, kişisel verilerin işlenmesi veya kişisel veriler hakkında bilgi alma hakkının sınırlandırılması yolu ile kişiliğin ihlâl edilmesinden doğan taleplere de uygulanır.”,

III- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun;

1- “I. Genel olarak” başlıklı 49 uncu maddesinde,

“Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.”,

2- “II. Zararın ve kusurun ispatı” başlıklı 50 nci maddesinde,

“Zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.

Uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler.”,

3- “1. Belirlenmesi” başlıklı 51 inci maddesinde,

“Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.

Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür.”,

4- “2. İndirilmesi” başlıklı 52 nci maddesinde,

“Zarar gören, zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.

Zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödediğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.”,

5- “a. Ölüm” başlıklı 53 üncü maddesinde,

“Ölüm hâlinde uğranılan zararlar özellikle şunlardır:

1. Cenaze giderleri.
2. Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.
3. Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.”,

6- “b. Bedensel zarar” başlıklı 54 üncü maddesinde,

“Bedensel zararlar özellikle şunlardır:

1. Tedavi giderleri.
2. Kazanç kaybı.

3. Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.

4. Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar.”,

7- “c. Belirlenmesi” başlıklı 55 inci maddesinde,

“Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır. Kısmen veya tamamen rücu edilemeyen sosyal güvenlik ödemeleri ile ifa amacını taşımayan ödemeler, bu tür zararların belirlenmesinde gözetilemez; zarar veya tazminattan indirilemez. Hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile artırılmaz veya azaltılamaz.

Bu Kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.”,

8- “d. Manevi tazminat” başlıklı 56 ncı maddesinde,

“Hâkim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine karar verebilir.

Ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.”,

9- “3. Kişilik hakkının zedelenmesi” başlıklı 59 uncu maddesinde,

“Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir.”,

Hükümleri yer almaktadır.

Repatriation and return of victims (Article 16)

45. What steps are taken to ensure that the return of victims of THB from your country to another country is carried out preferably voluntarily and in full observance of the duty to ensure their rights, safety and dignity, including the obligation not to return a person to a country where his or her human rights are at risk of being violated (*non-refoulement principle*)? How is risk assessment carried out when deciding upon return and repatriation of victims of THB? What is the procedure and what are the modalities of co-operation with the authorities of the receiving state?

Türkiye’de insan ticareti mağdurlarının ülkelerine veya üçüncü ülkeye gönüllü ve güvenli geri dönüşleri uluslararası kuruluşlarla iş birliğinde gerçekleştirilmektedir. Mağdur destek hizmetlerinden yararlanan bir mağdurun talebi ve rızası olmaksızın geri dönüşü gerçekleştirilmemektedir. Gönüllü ve güvenli geri dönüş sürecinde mağdurun gideceği ülkedeki risk değerlendirmesi konusunda iş birliği yapılan uluslararası kuruluşlar önemli bir destek sağlamaktadır. İnsan ticareti mağduru kişinin vatandaşı olduğu ülke haricinde bir ülkeye çıkış yapmak istemesi durumunda genellikle uluslararası kuruluşlar aracılığıyla olmak üzere vaka özelinde yöntem belirlenmektedir.

46. Has any victim of trafficking who is a citizen or permanent resident of your country been returned against their will? If yes, what steps, if any, were taken to assist them after their return?

6458 sayılı Kanununun 55 inci maddesi birinci fıkrasının (ç) bende kapsamında mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurlarının sınır dışı işlemine konu edilemeyeceği düzenlenmiştir. Yasal kalış hakkı olan kişilerin yanı sıra oturma izni olmayan kişiler dahil mağdur destek sürecinden yararlanmakta ise sınır dışı edilemeyecektir. Söz konusu duruma örnek teşkil edecek bir durum Türkiye’de yaşanmamıştır.

Corporate liability (Article 22)

47. Have there been any developments in your country’s law regarding corporate liability for THB offences? Does corporate liability apply to legal persons involved in THB for the purpose of forced labour or services, including by their sub-contractors throughout the supply chain? Please provide examples of any relevant cases and the sanctions imposed.

Zorla çalıştırma ve hizmet ettirme şeklinde görülen insan ticareti vakalarında, tanımlanan mağdurdan edinilen ve konusu suç teşkil eden durumlarda adı geçen tüzel kişiler İGİM tarafından ivedilikle savcılığa ve kolluğa bildirilir. Ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın il müdürlüklerine de bu tüzel kişiler hakkında bilgi verilir.

Dominik Cumhuriyeti uyruklu yabancılar farklı zamanlarda birlikte çalıştıkları menajerleri vasıtasıyla Türkiye’de bilinen bir otelin Latin dans gösterileri için performans sanatçıları aradığını öğrenirler. Dominik’te yapılan casting sonrası dört dansçı iş için seçilir ve iş veren, menajer ve yabancıların oluşturduğu bir whatsapp grubu kurulur. Yabancılar bu gruptaki yönlendirmeler ile Türkiye’ye gelirler. Yabancılar lüks bir otelin gece kulübünde, sahne performanslarını sergileyeceklerini, ulaşım ve konaklama masraflarının iş verence karşılanacağını, izin günleri olacağını ve tek yapacaklarının dans etmek olduğu konusunda bilgilendirilmişler. Türkiye’ye çalışma vizesi ile gelen yabancılar hava alanından işverenin yönlendirdiği bir çalışan tarafından karşılanmış ve Bursa’ya getirilmiştir. Yabancılar, iş yerine girdiklerinde burasının kendilerine anlatıldığı gibi bir yer olmadığını görmüş ve itiraz etmiştir. İşveren yabancılarla ellerindeki iş sözleşmesinin geçerli olmadığını, burada kendi kurallarının olacağını söylemiştir. Uyum sağlamazlarsa vizelerini iptal ettirmekle onları tehdit etmiştir. İşveren, yabancılarla yaptığı bilet masrafından dolayı kendisine borçlu olduklarını, bu borç ödenirse gidebileceklerini söylemiştir. Bu şartlar altında sahneye çıkan yabancılar, gösterilerinden sonra gece kulübünde çalışan diğer yabancı kızlar ile tekrar sahneye çağrıldıklarını burada kendilerini beğenen müşteriler ile birlikte zaman geçirmek zorunda bırakıldıklarını anlatmaktadırlar. Dil bilmedikleri halde müşterilerin masalarına oturmalarının istendiğini, müşterilerin fiziksel tacizlerine maruz kaldıklarını anlatırlar. Dominik Cumhuriyeti uyruklu yabancılar, maddi imkanlarının olmadığını ancak ülkelerine dönmek istediklerini belirterek konsoloslukları ile iletişime geçmişlerdir. Dominik Cumhuriyeti Konsoloslugu vatandaşlarının gönüllü geri dönüş talebinin desteklenmesi için Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu ile görüşmüştür. IOM yabancılarla ulaşılmış ve yaptığı mülakatta yabancıların ifadelerinden insan ticareti suçu emareleri gördüğü için GİB’i yabancılar hakkında bilgilendirmiştir. İGİM tarafından yabancılarla yapılan görüşmede kişiler İnsan Ticareti Mağduru olarak tanımlanmış ve ülkelerine gönüllü güvenli geri dönüşleri sağlanmıştır. Ayrıca bahse konu olay hakkında ilgili kurum ve kuruluşlara bilgi verilmiştir.

Aggravating circumstances (Article 24)

48. Have there been any prosecutions and convictions for THB with the aggravating circumstance of involvement of public officials in the exercise of their functions? Please provide any relevant examples.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından tutulmakta olan ceza istatistikleri, Cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza mahkemeleri açısından Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlarda yer alan kanun numarası ile ilgili sevk madde ve fıkra esasına göre; [dosya (değişik iş, esas, talimat vb.), taraf (şüpheli, sanık, mağdur, müşteki, katılan, uyrak, cinsiyet vb.), suç karar türü (mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vb.), dosya karar türleri (görevsizlik, yetkisizlik, birleştirme vb.), koruma ve güvenlik tedbirleri (adli kontrol, yakalama, tutuklama vb.)] 2009 yılından itibaren günümüze kadar istenilen yıl ve tarih aralığında Adli Veri Bankası kapsamındaki ekranlardan elde edilen verilerden derlenerek bölge, il, birim, mahkeme türü bazlı verilebilmektedir. TCK 80. maddesine ilişkin istatistikler için rapor ekinde sunulan tablo 1-2-3-4-5'te verilmiştir.

Non-punishment provision (Article 26)

49. Is the non-punishment provision incorporated in law and/or prosecution guidelines? If so, please provide the relevant texts. Please give details, including references to case law where relevant, of cases where the non-punishment principle has been applied and the outcome of such cases.

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- “Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit” kenar başlıklı 28 inci maddesinde,

“(1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.”,

2- “Hata” kenar başlıklı 30 uncu maddesinde,

“(1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(4) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.”,

Hükümleri yer almaktadır.

5237 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde, "Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır." biçimindeki düzenlemeye yer verilerek, bu hallerde suç işleyen kişinin cezalandırılmayacağı kanun ile güvence altına alınmıştır.

5237 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin uygulanabilmesi için:

Cebir ve şiddet ya da korkutma ve tehdit, karşı koyulamayacak veya kurtulunamayacak nitelikte olmalıdır. Örneğin bir boksörün, rahatlıkla defedebileceği bir şiddeti bahane ederek cezalandırılmamayı istemesi kabul görmeyecektir. Aynı zamanda bu irade özgürlüğünün kısıtlanması halinden kurtulmak da mümkün olmamalıdır.

Cebir ve şiddetin bulunması yeterlidir.

Muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdidin bulunması yeterlidir. Kanun koyucu korkutma ve tehdide, muhakkak ve ağır olma koşulunu getirmiştir. Dolayısıyla korkutmanın veya tehdidin ciddi, etkin ve sonuca ulaşabilir özelliklerde olması olayda aranacaktır. Örneğin bir hükümlünün, cezaevinde olmayan birine fiziksel saldırıda bulunma tehdidi 5237 sayılı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında değerlendirilemeyecekken, kişinin bir başkası tarafından fiziksel saldırıya uğratılacağını söylemesi yeterli sayılabilir.

Şartların gerçekleşmesi halinde ise, bu irade bozukluğu nedeniyle suç işleyen kişiye artık ceza verilemeyecektir. İşlenmiş suçun sorumlusu ise, irade bozukluğuna sebep olan kişi olacaktır.

Bu maddeye dair örnek Yargıtay kararı aşağıda belirtilmiştir.

Sanık hakkında ise; maktul ile arkadaşlığının boşanmış olduğu eşi sanık Ahmet tarafından öğrenilmesi üzerine diğer sanıkların öldürme kararı aldıkları, öldürme suçunu gerçekleştirmek amacıyla maktulün istedikleri yere gelmesini sağlamak amacıyla sanık Nermin'e telefon açtıkları anlaşılmalı, mevcut dosya kapsamı, sanığın beyanlarına göre sanık Nermin üzerinde karşı koyamayacağı ve sakınamayacağı ağır bir korku hali oluşturdukları, bu nedenle 5237 sayılı Kanununun 28 inci maddesi gereğince sanığa ceza verilemeyeceğinin gözetilmesi... (Yargıtay 1. Ceza Dairesi 05.10.2007 tarih ve 2006/3924-2007/7271 E-K sayılı kararı)

Ex parte and ex officio applications (Article 27 in conjunction with Article 1.1.b)

50. Does your country's law provide for the possibility of investigating a THB case in your country if the offence was committed on your territory, but the complaint was submitted in the country of residence of a foreign victim of THB? Please provide any relevant examples.

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- “Yer bakımından uygulama” kenar başlıklı 8 inci maddesinde,

“(1) Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.

(2) Suç;

a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,

b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,

c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,

d) Türkiye'nin kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

işlendiğinde Türkiye'de işlenmiş sayılır.”,

2- “Yabancı ülkede hüküm verilmesi” kenar başlıklı 9 uncu maddesinde,

“(1) Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimse, Türkiye'de yeniden yargılanır.”,

3- “Vatandaş tarafından işlenen suç” kenar başlıklı 11 inci maddesinde,

“(1) Bir Türk vatandaşı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

(2) Suç, aşağı sınırı bir yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinde yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikayetine bağlıdır. Bu durumda şikayet, vatandaşın Türkiye'ye girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmalıdır.”,

4- “Yabancı tarafından işlenen suç” kenar başlıklı 12 nci maddesinde,

“(1) Bir yabancı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçun bir Türk vatandaşının veya Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisinin zararına işlenmesi ve failin Türkiye'de bulunması halinde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması koşulu ile suçtan zarar görenin şikayeti üzerine fail, Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

(3) Mağdur yabancı ise, aşağıdaki koşulların varlığı halinde fail, Adalet Bakanının istemi ile yargılanır:

a) Suçun, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı üç yıldan az olmayan hapis cezasını gerektirmesi.

b) Suçluların geri verilmesi anlaşmasının bulunmaması veya geri verilme isteminin suçun işlendiği ülkenin veya failin uyuğunda bulunduğu devletin hükûmeti tarafından kabul edilmemiş olması.

(4) Birinci fıkra kapsamına giren suçtan dolayı yabancı mahkemece mahkûm edilen veya herhangi bir nedenle davası veya cezası düşen veya beraat eden yahut suçu kovuşturulabilir olmaktan çıkan yabancı hakkında Adalet Bakanının istemi üzerine Türkiye'de yeniden yargılama yapılır.

(5) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”

5- “Diğer suçlar” kenar başlıklı 13 üncü maddesinde,

“(1) Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır:

a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.

b) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.

c) İşkence (madde 94, 95).

d) Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).

e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).

f) Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).

g) Fuhuş (madde 227).

....

(2) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye'de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır

(3) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır.”

Hükümleri yer almaktadır.

İnsan Ticareti suçunun önemine binaen bu suçtan dolayı yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de bu suçtan dolayı kişi hakkında yargılama yapılacağı kabul edilmiştir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun,

"Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160 ncı maddesinde;

"(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.

(2) Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.”

"Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161 inci maddesinde;

"(1) Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adlî görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister.

(2) Adlî kolluk görevlileri, elkoydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeye ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.

(3) Cumhuriyet savcısı, adlî kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir.

(4) Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür.

...",

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulanması bakımından kural olarak mülkîlik sistemi benimsenmiştir. Ancak bazı hallerde yabancı ülkede işlenmiş olsa bile faile veya mağdura göre şahsîlik, koruma, ikame ve evrensellik gibi diğer sistemler ek olarak uygulanmaktadır.

Mülkîlik sisteminde devletin, kendi ülkesinde işlenen suçlar bakımından suç işleyen kendi vatandaşı veya yabancı olması ayrımı yapmadan kendi ceza kanunlarını uygulaması esastır. Nitekim bu husus Türk Ceza Kanununun 8 inci maddesinde, "Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunlarının uygulanacağı, fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde de suçun, Türkiye'de işlenmiş sayılacağı" şeklinde belirtilmiştir. Türkiye'de işlenmiş insan ticareti suçunun, ihbar veya başka bir suretle işlendiği izlenimini veren bir hâl öğrenilir öğrenilmez Cumhuriyet savcısı kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayıp, soruşturmayı neticelendirecektir.

Bu kapsamda bazı örneklere yer verilmiş olup ilgililerin isimleri kişisel veri içermesi nedeniyle metinde gösterilmemiştir.

- Gürcistan Adalet Bakanlığının 11.3.2010 tarihli yazısı ile birlikte alınan Gürcistan Başsavcılığının aynı tarihli ve 16 sayılı adli yardım talebi Bakanlığımıza iletilmiş; Gürcistan uyruklu X'in taşıyıcı annelik yapmak amacıyla Türkiye'ye geldiği, İstanbul'da bulunan iki tıp merkezindeki muayenelerin ardından K.K.T.C.'de olduğu tahmin edilen bir merkezde kendisine embriyo nakli yapıldığı, adı geçeninin hamile kaldığı ancak daha sonra hamileliğin sonlandığı, hamileliğin sonlanması üzerine taşıyıcı annelik yapmasını isteyen kişilerin adı geçeni zorla bir eve kapatılarak fuhşa zorladığı iddia edilerek adli yardımlaşma talebinde bulunmuş, Bakanlığımızca insan ticareti suçunun Türkiye'de işlenmiş olması şüphesi nedeniyle Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde suç duyurusunda bulunulmuştur.
- Dışişleri Bakanlığının 06.07.2021 tarihli yazısı ile 8 Tayvan vatandaşı hakkındaki adli yardımlaşma talebi Bakanlığımıza iletilmiş ve talebe konu şahısların insan ticareti suçuna karışıklarının tespit edildiği belirtilmiş, suçun Türkiye'de işlendiği yönündeki ifadeler

doğrultusunda bahse konu olay ve ilgili kişiler hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

- Dışişleri Bakanlığı'nın 13.07.2021 tarihli yazısı ile Taipei Ekonomik ve Kültür Ofisinden alınan yazıya atfen Tayvan asıllı X isimli şahsın insan ticareti suçunu işlemek üzere Türkiye'de üs kurduğundan şüphelenildiği belirtilmiş, konu hakkında Ortaca Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.
- İçişleri Bakanlığının 04.09.2018 tarihli yazısı ile "fuhuş amaçlı insan ticareti" suçundan dolayı Özbekistan adli makamlarınca iadesi amacıyla uluslararası seviyede aranan Özbekistan uyruklu X isimli şahsa ilişkin evrak Bakanlığımıza iletilmiş, yazıya ekli evrakın incelenmesinde eylemin İstanbul'da gerçekleştirildiği anlaşılacakla Büyükşehirmece Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Mülkîlik ilkesinden ve ceza kanunlarının mill egemenliğin bir sonucu oldukları kuralından hareketle, Türkiye'de işlenen suçlar hakkında sanığın ve mağdurun uyrukluğuna bakılmaksızın Türk kanunlarının uygulanacağı maddede açıkça belirtilmiştir.

Bu maddeye dair örnek Yargıtay kararı aşağıda belirtilmiştir.

5237 Sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtildiği üzere, Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunlarının uygulanacağı, fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suçun Türkiye'de işlenmiş sayılacağı, aynı Kanunun 9 uncu maddesine göre Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimsenin Türkiye'de yeniden yargılanacağı, 5237 Sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan Türk vatandaşı veya yabancıların yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan kişinin cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

Yukarıdaki kanun maddeleriyle somut olay birlikte değerlendirildiğinde; sanığın 7.10.2008 tarihinde 20 yabancı uyruklu şahsı tekneye bindirerek deniz yoluyla Kuşadası sahilinden Yunanistan'a yasal olmayan yolla geçirmek amacıyla seyir halinde Yunanistan sahil güvenlik polisleri tarafından yakalandığı Yunanistan'da yargılandığı mahkemece kabul edilerek göçmen kaçakçılığı suçundan cezalandırıldığı, sanığın eyleminin sabit olması halinde göçmenlerin Türkiye'den çıktıkları anda suçun oluşacağı ve suçun Türkiye'de işlenmiş sayılacağı, sanığın Yunanistan'da yargılanmasının anılan suç sebebiyle Türkiye'de yeniden yargılanmasına engel teşkil etmediği, Yunanistan'da yargılandığı dava dosyasının onaylı örneği getirtilip dosyada mevut tüm delillerle birlikte değerlendirilerek sanığın hukuki durumun takdir ve tayini gerektiği, mahkumiyeti halinde 5237 Sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yabancı ülkede gözaltında, gözlem altında, tutuklulukta veya hükümlülükte geçen sürenin, aynı suçtan dolayı Türkiye'de verilecek cezadan mahsup edileceği gözetilmeden, yazılı gerekçeyle ve sanık hakkında önceden dava açılıp hüküm verildiğinden bahisle davanın reddine karar verilmesi... (Yargıtay 18. CD 30.03.2015 tarih ve 2015/134-48 E-K sayılı kararı)

f. use of joint investigation teams (JITs).

MASAK supports criminal financial investigations conducted by the Public Prosecutor's Office where required and provides financial experts in investigation teams.

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak insan ticareti suçu kapsamında gerekli eğitimler verilerek uzmanlaşmış personeller tarafından soruşturmalar yürütülmekte suçun sınıraşan şekilde işlenmesi durumunda ilgili ülke makamlarının polis irtibat görevlileri, INTERPOL ya da içişleri müşavirlerimiz üzerinden bilgi alışverişi sağlanmakta, bununla birlikte özellikle pandemi süreci sonrası sosyal medya ve çeşitli internet siteleri üzerinden yapılan paylaşımlar incelenerek araştırma raporu ilgili birimlere gönderilmekte olup, ayrıca suçtan elde edilen gelire mücadele kapsamında finansal soruşturmalar MASAK ile işbirliği içerisinde yürütülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı 27 Temmuz 2016 tarihinde teşkil edilmiştir. Daire Başkanlığı Plan Koordinasyon Şube, Yabancı İşlemleri Şube, Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Şube, İnsan Ticareti ile Mücadele Şube olmak üzere (4) şube müdürlüğünden oluşmaktadır.

Halen (23) İl J.K.lığında Göç.Kaç.ve İns.Tic.ile Müc.Ş.Md.lüğü, bu illere bağlı (17) İlçe J.K.lığında Göç.Kaç.ve İns.Tic.ile Müc. Ks.A.liği mevcuttur. Göç.Kaç.ve İns.Tic.ile Müc.Ş.Md.lüğü bulunmayan (58) İl J.K.lığında ise; KOM Ş.b.Md.lüklerine bağlı Göç.Kaç.ve İns.Tic.ile Müc. Ks.A.liği veya İşlem Astsubaylığı bulunmaktadır. 2023 yılında, Ankara, Bitlis, K.Maraş ve Tekirdağ İl J.K.lıkları Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Kısımlarının Şb.Md.lüklerine dönüştürülmesi ve İzmir, Muğla ve Van İl J.K.lıklarının ise Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Şb.Md.lükleri bünyesinde Analiz ve Takip Timi teşkili planlanmıştır.

İnsan ticareti soruşturmalarında soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi halinde Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında mahkeme kararı ile; md. 135 (iletişimin tespiti), md. 139 (insan ticaretinin örgütlü işlendiği durumlarda gizli soruşturmacı kullanma), md. 140 teknik araçlarla izleme gibi özel soruşturma ve delillendirme teknikleri kullanılmaktadır.

Çevrimiçi Çocuk İstismarına yönelik olarak, Çocuk Koruma Programı kapsamında Mart 2022 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı/Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığında (12) personel eğitim almasına müteakiben, Kasım 2022 tarihinde Birleşik Krallıklar (Londra)' da (4) personel National Crime Agency (NCA) kuruluşunda (5) gün yerinde eğitim almıştır.

Çevrimiçi çocuk cinsel istismarı konusunda; 2022 yılında ve 2023 yılı ilk üç ayı toplamında (33) tespit yapılmış, (20) soruşturma dosyası açılmış, (4) dosya hakkında analiz yapılamamasından dolayı kapatılmış, (5) şüpheli şahıs tutuklanmış, (15) şüpheli şahıs hakkında adli işlem yapılmıştır. Şüpheli şahısların ikametlerinde yapılan aramada ise suça konu (75) dijital materyal ele geçirilmiştir.

2022 yılında toplam (1.545), 2023 yılı 01 Ocak 2023 – 13 Nisan 2023 tarihleri aralığında toplam (720) Web sitesi erişimin engellenmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)' na bildirilmiştir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun,

"İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 135 inci maddesinde;

"(1) (Değişik: 21/2/2014–6526/12 md.) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan

hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla süpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi (...) dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hakim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

(2) Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıasını gösterir belge veya rapor eklenir.

(3) Süpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleştikten sonra bu durumun anlaşılmaması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(4) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.

(5) Süpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, (...) mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, (...) mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok iki ay için yapılabilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir.

(6) Süpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir. Cumhuriyet savcısı kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(8) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),

2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

3. Iskence (madde 94, 95),

4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

6. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yagma (madde 148, 149) ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158),

7. Uyusturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

8. Parada sahtecilik (madde 197),

9. Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/26 md.) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),

10. Fuhus (madde 227),

11. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),

12. Tefecilik (madde 241),

13. Rüşvet (madde 252),

14. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),

15. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),

16. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),

17. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçlar,

- b) Atesli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
- c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,
- d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.
- e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.
- (9) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir baskasının telekomünikasyon yoluyla iletisini dinleyemez ve kayda alamaz.",

"Teknik araçlarla izleme" kenar başlıklı 140 ncı maddesinde;

"(1) Asağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),(45)

...

(2) Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hakim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.

(3) Teknik araçlarla izleme kararı en çok üç haftalık süre için verilebilir. Bu süre gerektiğinde bir hafta daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi hâlinde, hâkim yukarıdaki süreler ek olarak her defasında bir haftadan fazla olmamak ve toplam dört haftayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir. Teknik araçlarla izleme tedbirini birlikte gizli soruşturmacı görevlendirilmesi halinde bu fıkrada belirtilen süreler bir kat artırılarak uygulanır.

(4) Elde edilen deliller, yukarıda sayılan suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamaz; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı takdirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl yok edilir.

(5) Bu madde hükümleri, kisinin konutunda uygulanamaz.", Hükümleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletisini dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir.

İletişimin denetlenmesine ilişkin işlem, karar ve kayıtlar hem haberleşme özgürlüğü ve özel hayatın korunması hem de soruşturmanın gizliliği ilkesi gereği gizli tutulur. Tedbir için görevlendirilen personel dışında kimsenin bilgilendirilmemesi, tedbirin amacına ulaşması ve özel hayatın korunması açısından hayati önem arz eder.

Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınmaz. Kayda alma gerçekleştikten sonra bu durumun anlaşılmaması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

İletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi tedbirini, yalnızca 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin sekizinci fıkrasında tahdidi olarak sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinde belirtilen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir baskasının telekomünikasyon yoluyla iletisini dinleyemez ve kayda alamaz. Yine somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir.

52. Have you had any cases or suspected cases of THB for the purpose of the removal of organs? How did investigations take place in such cases and what special investigation techniques were used?

Organ ve doku ticareti amacıyla insan ticareti mağduru olarak 2020 yılında 1, 2022 yılında 2 kişi tanımlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak organ doku ticareti maksatlı bir insan ticareti olayına rastlanılmamıştır.

Protection of victims, witnesses and collaborators with the judicial authorities (Article 28)

53. What measures are taken to protect victims, witnesses and NGOs assisting victims during criminal proceedings from potential retaliation or intimidation during the investigation and during and after the criminal proceedings? In how many cases have special protection measures been used in respect of victims and witnesses of THB? Please specify any difficulties in providing victim/witness protection and creating a safe environment for their participation in investigations and court proceedings.

İnsan ticareti suçu mağdurlarının, soruşturma ve kovuşturma asamalarında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 80 inci maddesindeki suça konu ceza miktarının alt sınırının bes yıldan fazla olması nedeniyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234 üncü maddesi uyarınca baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkı bulunduğu gibi 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu ile 11.11.2008 tarihli ve 27051 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhuriyet Bassavcılıkları ve Mahkemelerde Alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde tanık koruma tedbirlerinden de faydalanabilmektedirler. Yine, fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen insan ticareti mağdurları gibi kırılğan gruba dâhil mağdurların ifade ve beyanları adli destek görevlisi eşliğinde adli görüşme odalarında (AGO) alınabilmektedir.

Ayrıca Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne tutulmakta olan ceza istatistikleri, Cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza mahkemeleri açısından Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlarda yer alan kanun numarası ile ilgili sevk madde ve fıkra esasına göre; [dosya (değişik iş, esas, talimat vb.), taraf (şüpheli, sanık, mağdur, müşteki, katılan, uyruk, cinsiyet vb.), suç karar türü (mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vb.), dosya karar türleri (görevsizlik, yetkisizlik, birleştirme vb.), koruma ve güvenlik tedbirleri (adli kontrol, yakalama, tutuklama vb.)] 2009 yılından itibaren günümüze kadar istenilen yıl ve tarih aralığında Adli Veri Bankası kapsamındaki ekranlardan elde edilen verilerden derlenerek bölge, il, birim, mahkeme türü bazlı verilebilmektedir.

54. What other measures are taken to promote the participation of victims and witnesses in criminal proceedings and to give testimonies which accurately reflect their experiences and assist courts in establishing the truth? Can a victim of THB be assisted by a social worker, psychologist and/or NGO representative during the investigation and court hearings?

Tanıklara yönelik temel yaklaşım standartları ve ilkeleri bir araya getirilmek suretiyle tanıklarla temas halinde olan hizmet sağlayıcılara uygulamalarında yol gösterilmesi, tanıkların haklarına saygılı ve duyarlı bir yaklaşım sergilenmesine destek verilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla "Tanığa Yaklaşım Kılavuzu" hazırlanmıştır. Hazırlanan bu kılavuzda yabancı uyruklu tanıklara yaklaşıma ilişkin ayrı bir başlığa yer verilmiştir. Bunun yanı sıra, özel ortamlarda ifade ve beyanlarının alınması gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen, mağdur, tanık ve suça sürüklenen çocukların, cinsel suç ve aile içi siddet suçu

mağdurları ile insan ticareti mağdurları gibi kırılgan gruba dahil mağdurların ifade ve beyanlarının alınması ile maddi hakikatin ortaya çıkarılmasına katkı sağlamak üzere adli görüşme odası (AGO) faaliyet göstermektedir. Adli görüşme odalarında sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve pedagoglar görev yapmakta olup, adli görüşme konusunda özel eğitimler verilmektedir.

Jurisdiction (Article 31)

55. Please outline the measures taken by your country to establish and exercise jurisdiction over the offences set out in the Convention, in particular with regard to offences committed outside the jurisdiction of the state (including in cases where your national is a victim of THB committed abroad).

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- “Yer bakımından uygulama” kenar başlıklı 8 inci maddesinde,

“(1) Türkiye’de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye’de işlenmesi veya neticenin Türkiye’de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye’de işlenmiş sayılır.

(2) Suç;

a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,

b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,

c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,

d) Türkiye’nin kıt’a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

işlendiğinde Türkiye’de işlenmiş sayılır.”,

2- “Yabancı ülkede hüküm verilmesi” kenar başlıklı 9 uncu maddesinde,

“(1) Türkiye’de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimse, Türkiye’de yeniden yargılanır.”,

3- “Vatandaş tarafından işlenen suç” kenar başlıklı 11 inci maddesinde,

“(1) Bir Türk vatandaşı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye’de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye’de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

(2) Suç, aşağı sınırı bir yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinde yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikayetine bağlıdır. Bu durumda şikayet, vatandaşın Türkiye’ye girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmalıdır.”,

4- “Yabancı tarafından işlenen suç” kenar başlıklı 12 nci maddesinde,

“(1) Bir yabancı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye’nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye’de bulunduğu takdirde, Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçun bir Türk vatandaşının veya Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisinin zararına işlenmesi ve failin Türkiye’de bulunması halinde, bu

suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması koşulu ile suçtan zarar görenin şikayeti üzerine fail, Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

(3) Mağdur yabancı ise, aşağıdaki koşulların varlığı halinde fail, Adalet Bakanının istemi ile yargılanır:

a) Suçun, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı üç yıldan az olmayan hapis cezasını gerektirmesi.

b) Suçluların geri verilmesi anlaşmasının bulunmaması veya geri verilme isteminin suçun işlendiği ülkenin veya failin uyruğunda bulunduğu devletin hükûmeti tarafından kabul edilmemiş olması.

(4) Birinci fıkra kapsamına giren suçtan dolayı yabancı mahkemece mahkûm edilen veya herhangi bir nedenle davası veya cezası düşen veya beraat eden yahut suçu kovuşturulabilir olmaktan çıkan yabancı hakkında Adalet Bakanının istemi üzerine Türkiye'de yeniden yargılama yapılır.

(5) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”,

5- “Diğer suçlar” kenar başlıklı 13 üncü maddesinde,

“(1) Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır:

a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.

b) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.

c) İşkence (madde 94, 95).

d) Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).

e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).

f) Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).

g) Fuhuş (madde 227).

...

(2) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye'de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır

(3) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır.”,

Hükümleri yer almaktadır.

Evrensellik ilkesi, uluslararası toplumun değerlerinin ihlal edildiği düşünülen bazı suçlarda, failin vatandaşlığına ve suçu nerede işlediğine bakılmaksızın, kendisini doğrudan ilgilendirmese de faili elinde bulunduran devletin yargılama yetkisine sahip olması esasına dayanır. Böylelikle bazı suçların mülkîlik, şahsîlik, koruma sistemi gibi ilkeler nedeniyle cezasız kalmaması sağlanır. Örneğin soykırım, insanlığa karşı işlenen suçlar gibi suçlarda çoğu devlet evrensel yargılamayı kabul etmiştir. 5237 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde benimsenen evrensellik ilkesi uyarınca,

İnsan Ticareti suçu bakımından bu suçun önemine binaen bu suçtan dolayı yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de bu suçtan dolayı kişi hakkında yargılama yapılacağı kabul edilmiştir.

International co-operation (Article 32)

56. Please provide examples of international co-operation initiatives with other states in preventing and combating THB, as well as an assessment of the impact of such initiatives, including any difficulties you have experienced in this area. Please also indicate any bilateral or multilateral agreements concluded by your country concerning mutual legal assistance and how such assistance is provided in the absence of an agreement.

- "İnsan Ticareti Yapma" suçundan Artvin Ağır Ceza Mahkemesince hükümlenen 7 yıl 16 ay hapis cezasının infazı amacıyla Artvin İlamat ve İnfaz Bürosu'nun 2017/314-315 ilamat sayılı yakalama emrine istinaden aranmakta olan X hakkındaki iade talebimiz Gürcistan yetkili makamlarınca kabul edilmiş ve şahıs 22/05/2019 tarihinde Türkiye'ye getirilmiştir
- "Bir kimseyi fuhşa teşvik etmek veya yaptırmak veya aracılık ettirmek, İnsan ticareti yapma ve Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" suçlarından Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 16/07/2012 tarihli ve 2012/43 Esas sayılı yakalama emrine istinaden, Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tanzim edilen 14/12/2012 tarihli iade talepnameşi ile Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 08/06/2012 tarihli ve 2011/75 Esas sayılı yakalama emrine istinaden aranan, X'in Gürcistan'da yakalanması üzerine Türkiye'ye iadesi kabul edilmiştir.
- "Fuhuş amaçlı insan ticareti, suç örgütü teşekkülü ve fuhuş amacıyla bir şahsın bir ülkeyi terketmesine sebebiyet vermek" suçundan Telaviv Mahkemesinin 25/02/2009 tarihli yakalama müzekkeresine istinaden İsrail'e iadesi amacıyla Kırmızı Bülten ile aranmakta iken, Türkiye'ye giriş yaptığı sırada yakalanarak sevk edildiği Bakırköy 5.Sulh Ceza Mahkemesinin 16/07/2011 tarihli ve 2011/973 D.İş sayılı kararı ile anılan ülkeye iadesi amacıyla geçici olarak tutuklanan ve bilahare Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesinin 24/08/2011 tarihli ve 2011/391 D.İş sayılı kararı ile "Geri Verme Talebinin Kabul Edilebilir Olduğuna" karar verilen X'in, İsrail'e geri verilmesi Bakanlar Kurulu'nun kararı ile uygun görülmesi üzerine, adıgeçen 12/02/2013 tarihinde Atatürk Havalimanı'nda İsrail'li görevlilere teslim edilerek İsrail'e geri verilmesi gerçekleştirilmiştir.
- Hollanda makamlarının adli yardımlaşma talebi ile X isimli Türk vatandaşımız hakkında "İnsan Ticareti, Suç Örgütüne Katılma" suçundan dolayı anılan ülkede kesinleşmiş 86 ay hapis cezasının infazının Türkiye'ye devri talep edilmiştir. Talep gereğinin takdir ve ifası için Başsavcılığımıza iletilmiş ve Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesince 06.09.2022 tarihli ve 2021/1025 D.İş sayılı uyarılama kararı verilerek kararın 25.11.2022 tarihinde kesinleşmiştir. Hollanda makamlarının onayı akabinde şahsın infazına Türkiye'de başlanacaktır.

Türkiye uluslararası adli işbirliği taleplerini iki veya çok taraflı anlaşmalar aracılığıyla yürütmektedir. Türkiye Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış çok sayıda anlaşmaya taraf olduğu gibi, dünyanın pek çok ülkesi ile imzalanmış iki taraflı anlaşma bulunmaktadır. Yeni adli işbirliği anlaşmaları da hazırlanmaya devam edilmektedir. Türkiye'nin tarafı olduğu iki ve çok taraflı anlaşmalara <https://diabgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/S%C3%B6zle%C5%9Fmeler> linkinden ulaşılması mümkündür.

Uluslararası adli işbirliği konusunda akdedilmiş bir anlaşma bulunmaması halinde, 6706 Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun 3. maddesinde belirtildiği üzere, Merkezi Makam olarak Adalet Bakanlığı "*mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde, yabancı devletlerin adli iş birliği taleplerinin kabulü ile Türk adli mercilerinin yapacağı iş birliği taleplerinin uygunluğu konusunda karar vermek*" yetkisini haizdir.

Keza aynı maddenin 2. fıkrasında “*Yabancı devlet ile Türkiye arasında hukukî ve fiilî mütekabiliyet bulunmaması hâlinde, adli iş birliği talebinin yerine getirilmesi, talep eden devletin Türkiye'nin aynı konuya ilişkin adli iş birliği taleplerini karşılamayı garanti etmesi şartına bağlanabilir.*” hükmüne yer verilerek, fiili mütekabiliyet bulunmaması halinde de işbirliğinin sağlanması imkanı sağlanmıştır.

Measures related to endangered or missing persons (Article 33)

57. What measures are envisaged in your country to transmit information to another party concerning a victim, witness or collaborator with the judicial authorities in a THB case, who your authorities believe is in immediate danger on the territory of another party? What protection measures are envisaged for such persons, should another party to the Convention inform you about their presence on your territory? Please provide examples from practice.

Türkiye'nin taraf olduğu gerek iki taraflı gerekse de çok taraflı adli yardımlaşma sözleşmeleri (Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'nin (30 No'lu Sözleşme) 21.maddesi), her hangi bir ülkede gerçekleşen suçun diğer akit ülkelere ihbar edilebilmesini veya doğrudan bilgi paylaşılmasını sağlayan hükümleri haizdir.

Bu kapsamda Türkiye'ye bilgi verilmiş olması halinde de yukarıda belirtildiği üzere ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

58. Has an early warning system for missing children been introduced in your country and is the harmonised European telephone number for missing children available? What other measures are there for early signalling to other countries about endangered and/or missing children? Has your country concluded any agreements or taken any other measures to reinforce co-operation with other countries in the search for missing people, in particular children, where your authorities have reasonable grounds to believe that missing children may be victims of trafficking or are at risk of becoming victims of trafficking?

Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı olarak yabancı ülke makamları ile işbirliği açısından INTERPOL, SELEC gibi operasyonel kanallar kullanılmakta olup ayrıca imzalanan güvenlik işbirliği anlaşmaları sayesinde doğrudan ilgili ülke makamları ile işbirliği yapılabilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından Türk veya yabancı uyruklu kayıp çocuklarla ilgili müracaatın alınmasını müteakip, KİHBİ ve UYAP üzerinden şahısların aranma kayıtları girilmekte, müracaat evrakları son görüldüğü yer soruşturma birimine gönderilerek, kaybolduğu yer başta olmak üzere ülke genelinde araştırma yapılmaktadır. Yabancı uyruklu kişilerle ilgili de aynı işlemler yapılmakta, ayrıca ilgili ülkenin konsoloslughuna bilgi verilmektedir.

Co-operation with civil society (Article 35)

59. What steps are taken by your country to encourage state authorities and public officials to co-operate with NGOs and other civil society organisations, including trade unions, so as to involve them in the elaboration and implementation of anti-trafficking policies, programmes and other initiatives to prevent THB? Please provide information on any memoranda of understanding or other agreements concluded between public bodies and NGOs in this field.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 25 inci maddesi birinci fıkrasında GİB'in uzman personelin görev yaptığı, mağdurların fiziki, psikolojik tedavilerine

erişimi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütülen sığınma evlerini kurması, işletmesi veya tamamını ya da bir kısım hizmetlerini protokol yaparak işlettiğibilmesi düzenlenmiştir. Bu kapsamda 2022 yılında yürürlüğe giren Türkiye'de İnsan Ticaretiyle Mücadeleye AB Desteği Projesi (IPA II-2018) kapsamında 3 sığınma evinin sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde işletilmesi yer almakta olup bu faaliyet kapsamında STK'lar ile Protokol çalışmaları başlatılmıştır.

ESDER olarak Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı ile halihazırda devam eden bir iş birliği protokolü imzalama sürecimiz bulunmaktadır. En kısa sürede protokolü imzalayarak insan ticareti ile mücadele alanında GİB'in yönlendirmesi ile farklı projeler ve çalışmaların içinde yer almak için çalışmalarımız devam etmektedir.

Relationship with other international instruments (Article 40)

60. Please indicate any agreements concluded by your country in accordance with Article 40.2 of the Convention.

61. Please provide details of cases where victims or possible victims of THB have been granted refugee status or subsidiary/complementary protection.

Bu konuya ilişkin veriler derlenme aşamasında olduğundan henüz veri paylaşmamaktadır.

D. Final questions

62. Which bodies and organisations contributed to responding to this questionnaire?

YARGITAY BAŞKANLIĞI
 ADALET BAKANLIĞI
 (Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı)
 (Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü)
 (Ceza İşleri Genel Müdürlüğü)
 (İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı)
 (Mevzuat Genel Müdürlüğü)
 (Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü)
 AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
 (Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü)
 (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü)
 ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
 (Çalışma Genel Müdürlüğü)
 (Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı)
 (Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü)
 HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
 (Mali Suçları Araştırma Kurulu)
 SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
 (Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Daire Başkanlığı)
 EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
 SAĞLIK BAKANLIĞI

(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
 TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
 TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
 GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI
 81 İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜKLERİ
 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ
 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GÖÇ KURULUŞU
 ULUSLARARASI GÖÇ POLİTİKALARI GELİŞTİRME MERKEZİ
 EŞİT YAŞAMI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYI DESTEKLEME DERNEĞİ
 ULUSLARARASI GÖÇ DERNEĞİ
 CARE INTERNATIONAL

63. Who was responsible for co-ordinating and collecting the replies to this questionnaire?

Ekin Sevil GÜRÜNLÜ (Mrs.)

Assistant Migration Expert
 Department of Protection of Victims of Human Trafficking
 Presidency for Migration Management
 Ministry of Interior
 +903124220926
 e.sevil.ozturk@goc.gov.tr

E. Statistics on THB (per year, starting with 2019)

Number of victims identified in the sense of having been recognised by a state institution or mandated NGO as deserving any of the rights or entitlements to services provided for by the Convention (with breakdown by sex, age, nationality, form of exploitation, internal or transnational trafficking, and body which identified them).

Number of presumed victims whom the competent authorities had “reasonable grounds” to believe were victims of THB (with breakdown by sex, age, nationality, form of exploitation, internal or transnational trafficking, and body which identified them). Please clarify whether this number includes victims who were formally identified or is an additional number.

İGİM tarafından 2020 yılında insan ticareti mağduru olabileceği şüphesi ile 4.919 kişi ile mülakat yapılırken mülakat alınan kişi sayısı 2021 yılında 8.077’ye, 2022 yılında ise 21.236’ya yükselmiştir. Tanımlanan mağdur sayısı ise 2020’de 282, 2021’de 402 olup 2022 yılında 345’tir.

İnsan ticareti mağdurlarının sömürü türleri (2019-2022)

Sömürü Türü /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
	215	282	402	345	1.244
Cinsel Sömürü	144	160	200	161	665

İşgücü Sömürüsü	55	73	111	107	346
Zorla Dilendirme	4	43	22	16	85
Zorla Evlendirme	11	4	54	41	110
Çocuk Savaşçı	-	-	14	16	30
Çocuk Satışı	1	1	1	2	5
Organ-Doku Ticareti	-	1	-	2	3

İnsan ticareti mağdurlarının yaş dağılımı (2019-2022)

Yaş /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		215	282	402	345
(-) 18	30	165	118	72	385
18-25 Yaş	83	41	119	113	356
26-35 Yaş	70	56	128	111	365
36 (+)	32	20	37	49	138

İnsan ticareti mağdurlarının cinsiyet dağılımı (2019-2022)

Cinsiyet /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		215	282	402	345
Erkek	20	61	81	62	224
Kadın	195	221	321	283	1.020

İnsan ticareti mağdurlarının uyruk dağılımı (2019-2022)

Uyruk /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		215	282	402	345
Suriye	37	159	158	108	462
Özbekistan	44	38	63	57	202
Türkiye	2	11	42	33	88
Afganistan	14	11	22	33	80
Kırgızistan	32	14	12	15	73
Fas	28	5	5	11	49
Azerbaycan	6	9	9	6	30
Türkmenistan	5	4	11	6	26
Irak	1	2	10	12	25
Endonezya	11	2	5	5	23
Diğer	35	27	65	59	186

İnsan ticareti mağdurlarının tespit edildikleri illere göre dağılımı (2019-2022)

İl /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		215	282	402	345
İstanbul	48	98	130	58	334
Şanlıurfa	3	71	34	9	117

Gaziantep	17	5	52	41	115
Antalya	30	17	12	15	74
Hatay	19	7	13	27	66
İzmir	28	16	14	7	65
Bursa	3	14	6	17	40
Eskişehir	-	-	9	30	39
Ankara	3	3	16	11	33
Mersin	3	2	17	9	31
Diğer	61	49	99	121	330

Number of victims granted a recovery and reflection period (if possible, disaggregated by sex, age, nationality, form of exploitation).

Yukarıda da bahsedildiği üzere iyileşme ve düşünme süresi mağdur destek programı kapsamında faydalanmak isteyen her mağdura verilmekte olup istatistik detayları aşağıda sunulmuştur.

İyileşme ve düşünme süresi tanınan mağdurların cinsiyet dağılımı (2019-2022)

Cinsiyet/Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		25	183	144	98
Erkek	7	56	37	16	116
Kadın	18	127	107	82	334

İyileşme ve düşünme süresi tanınan mağdurların yaş dağılımı (2019-2022)

Yaş /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		25	183	144	98
(-) 18	15	154	73	41	283
18-25 Yaş	4	11	33	23	71
26-35 Yaş	4	12	28	22	66
36 (+)	2	6	10	12	30

İyileşme ve düşünme süresi tanınan mağdurların sömürü türüne göre dağılımı (2019-2022)

Sömürü Türü /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		25	183	144	98
Cinsel Sömürü	8	87	46	37	178
İşgücü Sömürüsü	11	51	57	32	151
Zorla Dilendirme	4	42	17	14	77
Zorla Evlendirme	1	2	23	10	36
Çocuk Savaşçı			1	3	4
Çocuk Satışı	1	1		1	3
Organ-Doku Ticareti				1	1

İyileşme ve düşünme süresi tanınan mağdurların uyruk dağılımı (2019-2022)

Uyruk /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
	25	183	144	98	450
Suriye	12	145	85	43	285
Özbekistan		5	8	8	21
Türkiye	2	8	11	11	32
Afganistan	7	9	11	13	40
Kırgızistan		2	5	3	10
Kazakistan		1			1
Fas	2			3	5
Azerbaycan	1		2	1	4
Türkmenistan		1	2	4	7
Bulgaristan		1			1
Namibiya		6			6
Zambiya		1			1
İran	1	1	2		4
Irak		1	9	4	14
Moldova		1		1	2
Endonezya		1		1	2
Pakistan			1		1
Romanya					0
Gürcistan					0
Rusya			1		1
Uganda					0
Ukrayna			1		1
Almanya			1		1
Filipinler			2		2
Kongo			1		1
Nijerya			2		2
Brezilya					0
Çin				1	1
Nepal					0
Tayland					0
Tayvan					0
Angola				1	1
Bolivya				1	1
Somali				1	1
Tacikistan				1	1
Tunus				1	1

Number of victims who received assistance (if possible, disaggregated by sex, age, nationality, form of exploitation, internal or transnational trafficking).

Bu soru kapsamında hem mağdur destek programından hem gönüllü ve güvenli geri dönüş programından yararlanan mağdurların istatistik bilgilerine yer verilmiştir.

Yardım almış mağdurların cinsiyet dağılımı (2019-2022)

Cinsiyet/Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
	187	238	236	169	830
Erkek	19	58	52	20	149
Kadın	168	180	184	149	681

Yardım almış mağdurların yaş dağılımı (2019-2022)

Yaş	2019	2020	2021	2022	Toplam
/Toplam	187	238	236	169	830
(-) 18	22	156	78	41	297
18-25 Yaş	74	33	61	49	217
26-35 Yaş	62	34	75	53	224
36 (+)	29	15	22	26	92

Yardım almış mağdurların sömürü türüne göre dağılımı (2019-2022)

Sömürü Türü	2019	2020	2021	2022	Toplam
/Toplam	187	238	236	169	830
Cinsel Sömürü	124	128	103	74	429
İşgücü Sömürüsü	50	64	85	56	255
Zorla Dilendirme	4	42	17	14	77
Zorla Evlendirme	8	2	30	20	60
Çocuk Savaşçı			1	3	4
Çocuk Satışı	1	1		1	3
Organ-Doku Ticareti		1		1	2

Yardım almış mağdurların uyruk dağılımı (2019-2022)

Uyruk	2019	2020	2021	2022	Toplam
/Toplam	187	238	236	169	830
Suriye	19	148	92	45	304
Özbekistan	41	28	50	40	159
Türkiye	2	9	11	11	33
Afganistan	13	10	13	16	52
Kırgızistan	32	11	12	10	65
Kazakistan	3	1	3		7
Fas	28		3	8	39
Azerbaycan	5	8	4	1	18
Türkmenistan	4	2	2	4	12
Bulgaristan		1			1
Namibya		6			6

Zambiya	1	1	1		3
İran	1	1	3		5
Irak	1	1	9	4	15
Moldova	4	1		1	6
Endonezya	11	2	3	5	21
Pakistan	3		1		4
Romanya		1			1
Gürcistan	2	2			4
Rusya	4	2	4	1	11
Uganda		2			2
Ukrayna	9	1	2		12
Almanya			1		1
Filipinler			2		2
Kongo			1		1
Nijerya			2	1	3
Brezilya			1		1
Çin			5	1	6
Nepal			1		1
Tayland			1	5	6
Tayvan			9		9
Angola				1	1
Bolivya				1	1
Somali				1	1
Tacikistan				2	2
Tunus				1	1
D.Kongo				1	1
Dominik				4	4
Kenya	1			5	6
Belarus	1				1
Fildişi	1				1
Kolombiya	1				1

Number of victims who were granted a residence permit, with an indication of the type of the permit and its duration (if possible, disaggregated by sex, age, nationality, form of exploitation).

2019 yılı istatistiklerine göre 82 kişiye insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmiş olup bu kişilerden 6'sı erkek, 76'sı kadındır. Tanımlanan mağdurların 6'sı 18 yaş altı, 54'ü 18 ve 35 yaş aralığında, 22'si 36 yaş ve üstü kişilerdir. 2019 yılında ikamet düzenlenen kişilerin uyruk dağılımı ise şöyledir; Özbekistan 22, Fas 17, Endonezya 10, Afganistan 7, Kırgızistan 7, Azerbaycan 4, Pakistan 3, Suriye 3, Uganda 2, Türkmenistan 2, Irak 1, Kenya 1, Moldova 1, Rusya Federasyonu 1, İran 1'dir.

2020 yılı istatistiklerine göre 41 kişiye insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmiş olup bu kişilerden 39'u kadın, 2'si erkektir. Tanımlanan mağdurların 2'si 18 yaş altı, 25'i 18 ve 35 yaş aralığında, 14'ü 36 yaş ve üstü kişilerdir. 2020 yılında ikamet düzenlenen kişilerin uyruk dağılımı

ise şöyledir; Özbekistan 13, Azerbaycan 8, Afganistan 4, Endonezya 2, Rusya Federasyonu 2, Kazakistan 2, Kırgızistan 2, Bulgaristan 1, Gürcistan 1, Moldova 1, Nomibya 1, Türkmeistan 1, Uganda 1, Zambiya 1, İran 1'dir.

2021 yılı istatistiklerine göre 67 kişiye insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmiş olup bu kişilerden 59'u kadın 8'i erkektir. Tanımlanan mağdurların 8'i 18 yaş altı, 38'i 18 ve 35 yaş aralığında, 21'i 36 yaş ve üstü kişilerdir. 2021 yılında ikamet düzenlenen kişilerin uyruk dağılımı ise şöyledir; Özbekistan 21, Kırgızistan 7, Afganistan 6, Azerbaycan 4, Endonezya 4, Suriye 4, Türkmenistan 4, Fas 2, Filipinler 2, Irak 2, Ukrayna 2, İran 2, Almanya 1, Etiyopya 1, Vatansız 1, Pakistan 1, Rusya Federasyonu 1, Tacikistan 1, Tunus 1'dir.

2022 yılı istatistiklerine göre 57 kişiye insan ticareti mağduru ikamet izni düzenlenmiş olup bu kişilerden 50'si kadın 7'si erkektir. Tanımlanan mağdurların 9'u 18 yaş altı, 37'si 18 ve 35 yaş aralığında, 11'i 36 yaş ve üstü kişilerdir. 2022 yılında ikamet düzenlenen kişilerin uyruk dağılımı ise şöyledir; Özbekistan 15, Kırgızistan 8, Afganistan 6, Türkmenistan 5, Azerbaycan 4, Suriye 4, Endonezya 2, Fas 2, Almanya 1, Bolivya 1, Irak 1, Kazakistan 1, Kenya 1, Moldova 1, Pakistan 1, Tanzanya 1, Tunus 1, Ukrayna 1, İran 1'dir.

Number of victims given refugee status and subsidiary/complementary protection.

Bu konuya ilişkin veriler derlenme aşamasında olduğundan henüz veri paylaşımı yapılamamaktadır.

Number of victims who claimed compensation and who received compensation (if possible, disaggregated by sex, age, nationality, form of exploitation), with an indication of whether the compensation was provided by the perpetrator or the state, and the amount awarded.

Adli Sicil Genel Müdürlüğünde tutulmakta olan ceza istatistikleri, Cumhuriyet başsavcılıkları ile cezamahkemeleri açısından Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlarda yer alan kanun numarası ile ilgili sevkmatde ve fıkra esasına göre; [dosya (değişik iş, esas, talimat vb.), taraf (şüpheli, sanık, mağdur, müşteki, katılan, uyruk, cinsiyet vb.), suç karar türü (mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vb.), dosya karar türleri (görevsizlik, yetkisizlik, birleştirme vb.), koruma ve güvenlik tedbirleri (adli kontrol, yakalama, tutuklama vb.)] 2009 yılından itibaren günümüze kadar istenilen yıl ve tarih aralığında Adli Veri Bankası kapsamındaki ekranlardan elde edilen verilerden derlenerek bölge, il, birim, mahkeme türü bazlı verilebilmektedir. Genel Müdürlüğümüzde mevcut bulunan istatistikler hiçbir şekilde tarafların (şüpheli/sanık, mağdur, müşteki, davacı, davalı, meslek v.b) kişisel bilgilerini içermemektedir.

Bu kapsamda; talep edilen hususa ilişkin istenilen ayrıntıda istatistik üretilememektedir. Bununla birlikte; İlgili Genel Müdürlükçe suçların mağdurlarına yönelik ayrıntılı istatistik almaya yönelik çalışmalar yürütülmeye devam edilmektedir. Bu doğrultuda; suç mağdurlarına, şiddet mağduru kadınlara, adli sürece dâhil olan çocuklara ve dezavantajlı gruplara ilişkin ihtiyaç duyulan istatistikî verilerin UYAP üzerinden temin edilmesi amacıyla Makam talimatı ile çalışmalar başlatılmış olup, UYAP'tan mağdura ilişkin ayrıntılı istatistik üretilmesi amacıyla oluşturulan çalışma grubu tarafından;

- Suç-mağdur eşleştirmesi zorunlu olmasına rağmen sistemde eşleştirilmeyen suçların mağdurunun girilmesi,
- Destek maddelerinin girişinin zorunlu hâle getirilmesi,
- 6284 sayılı Kanun ile 5395 sayılı Kanun kapsamında detaylı verilerin temin edilmesi,
- Adli sürece dahil olan kadın ve çocuklara ilişkin detaylı veri elde edilmesi,

- Adli Görüşme Odası (AGO) kapsamında yer alan konulara ilişkin veri elde edilmesi,
- Adli yardım konusunda karşılanamayan verilerin temin edilmesi,

hususlarında çalışmalar yapılmış olup ilerleyen süreçte detaylı istatistik taleplerinin karşılanması hedeflenmektedir.

Number of victims repatriated to your country (if possible, disaggregated by sex, age, country of destination, form of exploitation).

2022'de Tayland'daki IOM, Tayland'da insan ticareti mağduru olduğu belirlenen 10 Türk vatandaşının Destekli Gönüllü Geri Dönüşünü desteklemiştir. Ayrıca, IOM, aynı grup içinde istismar edilmek üzere olan 11 Türk insan ticareti mağduruna Türkiye'de yeniden entegrasyon desteği sağlamıştır. Mağdurların kimlikleri istismar gerçekleşmeden önce Tayland'da tespit edilmiştir, ancak kişilerin Kamboçya veya Myanmar'da çevrimiçi dolandırıcılık programları çerçevesinde istismar edilmiş olabilecekleri düşünülmektedir.

Number of victims repatriated from your country to another country (if possible, disaggregated by sex, age, nationality, form of exploitation).

İnsan ticareti mağdurlarının sömürü türlerine göre gönüllü güvenli geri dönüş sayısı (2019-2022)

Sömürü Türü /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
	162	55	92	71	380
Cinsel Sömürü	116	41	57	37	251
İşgücü Sömürüsü	39	13	28	24	104
Zorla Dilendirme	-	-	-	-	-
Zorla Evlendirme	7	-	7	10	24
Çocuk Savaşçı	-	-	-	-	-
Çocuk Satışı	-	-	-	-	-
Organ-Doku Ticareti	-	1	-	-	1

İnsan ticareti mağdurlarının yaş dağılımına göre gönüllü ve güvenli geri dönüş sayısı (2019-2022)

Yaş /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
	162	55	92	71	380
(-) 18 ¹⁴	14	2	5	-	21
18-25 Yaş	62	22	28	26	138
26-35 Yaş	59	22	47	31	159
36 (+)	27	9	12	14	62

¹⁴ Mağdurların refakatinde bulunan çocukların sayısıdır.

İnsan ticareti mağdurlarının cinsiyet dağılımına göre gönüllü ve güvenli geri dönüş sayısı (2019-2022)

Cinsiyet /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		162	55	92	71
Erkek	12	2	15	4	33
Kadın	150	53	77	67	347

İnsan ticareti mağdurlarının uyruk dağılımına göre gönüllü ve güvenli geri dönüş sayısı (2019-2022)

Uyruk /Toplam	2019	2020	2021	2022	Toplam
		162	55	92	71
Özbekistan	41	23	42	32	138
Kırgızistan	32	9	7	7	55
Fas	26	-	3	5	34
Endonezya	11	1	3	4	19
Suriye	7	3	7	2	19
Diğer	45	19	30	21	115

2022 yılında IOM, Türkiye'den 34 insan ticareti mağduru veya potansiyel mağduruna (tümü yetişkin 32 kadın ve 2 erkek; 32'si 18-45 yaş arası ve 1'i 50 yaşın üzerinde olmak üzere) Destekli Gönüllü Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon (AVRR) yardımı sağlamıştır. Destek sağlanan 34 mağdurdan 12'si Özbekistan'a, 4'ü Dominik Cumhuriyeti'ne, 5'i Fas'a, 3'ü Endonezya'ya, 2'si Kırgızistan'a, 2'si Sudan'a, 2'si Tacikistan'a, 1'i Tayland'a, 1'i Kenya'ya, 1'i Tanzanya'ya ve 1'i de Somali'ye geri dönmüştür.

Ek olarak, 5 kişiye de insan ticareti mağdurlarının aile üyeleri olarak (çocuklar veya ebeveynler dahil) AVRR desteği sağlanmıştır.

Yukarıda bahsedilen 34 kişiden 5'inin, Türk makamları tarafından resmi olarak insan ticareti mağduru statüsü tanımlanmadığı için "potansiyel mağdur" olarak kabul edildiğini belirtmek önemlidir, bu nedenle insan ticareti mağdurları için AVRR'a ilişkin resmi istatistiklerde yer almayabilirler.

2022 yılında GİB, ICMPD ve Türk Kızılay Derneği iş birliği içerisinde 14 insan ticareti mağduru gönüllü güvenli geri dönüş kapsamında yararlandırılmıştır. 14 mağdurun 7'si cinsel sömürü, 4'ü işgücü sömürsü, 3'ü zorla evlendirme mağdurudur. Mağdurların hepsi kadın olup 12'si Özbekistan, 1'i Azerbaycan, 1'i Fas uyrukludur. Kişiler 20 ve 48 yaş aralığında bulunmaktadır.

Number of investigations into THB cases.

Söz konusu sorunun İngilizce versiyonunda "case" ifadesi yer almakta olup insan ticareti davalarıyla ilgili soruşturma sayıları hakkında bilgi istendiği değerlendirilerek tablolar oluşturulmuştur.

Bakınız tablo 1-2

Number of prosecutions of THB cases.

Söz konusu sorunun İngilizce versiyonunda “case” ifadesi yer almakta olup insan ticareti davalarıyla ilgili kovuşturma sayıları hakkında bilgi istendiği değerlendirilerek tablolar oluşturulmuştur.

Bakınız tablo 3-4

Number of convictions for THB resulting in penalties involving deprivation of liberty, with an indication of the duration of the penalty and whether effectively enforced or suspended.

Bakınız tablo 4-5

Number of judgments resulting in the confiscation of assets.

Bakınız tablo 6-7-8

Number of judgments resulting in the closure of a business or an establishment which was being used to carry out THB.

Number of convictions for the use of services of a victim of THB.

Adalet Bakanlığınca tutulmakta olan ceza istatistikleri, Cumhuriyet başsavcılıkları ile cezamahkemeleri açısından Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlarda yer alan kanun numarası ile ilgili sevkmadde ve fıkra esasına göre; [dosya (değişik iş, esas, talimat vb.), taraf (şüpheli, sanık, mağdur, müşteki, katılan, uyruk, cinsiyet vb.), suç karar türü (mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vb.), dosya karar türleri (görevsizlik, yetkisizlik, birleştirme vb.), koruma ve güvenlik tedbirleri (adli kontrol, yakalama, tutuklama vb.)] 2009 yılından itibaren günümüze kadar istenilen yıl ve tarih aralığında Adli Veri Bankası kapsamındaki ekranlardan elde edilen verilerden derlenerek bölge, il, birim, mahkeme türü bazlı verilebilmektedir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünde mevcut bulunan istatistikler hiçbir şekilde tarafların (şüpheli/sanık, mağdur, müşteki, davacı, davalı, meslek v.b) kişisel bilgilerini içermemektedir. Bu kapsamda, insan ticareti mağdurunun hizmetlerinin kullanılması ile ilişkili mahkûmiyet sayısı detayında istatistik olmamakla birlikte, genel olarak TCK 80'inci maddesine ilişkin mahkûmiyet bilgileri için ***bakınız tablo 4-5***